

اقتصاد

اقتصادی، تحلیلی

سال بیست و پنجم - مرداد ۱۳۹۶ قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

ISSN: 2538-1776

تاسیس ۱۳۷۲

خراسان رضوی

صنایع گهر سنگ
مشهد جهانی دستی

Mashhad,
World Craft City for
Gemstones

پتانسیل های معدنی و جایگاه گوهرسنگها در ایران با نگرش ویژه به خراسان رضوی

اهمیت گوهرسنگها در شهر مشهد

گوهرسنگهای مهم کشور

پیشکسوتان عرصه گوهرسنگها

معدن فیروزه نیشابور، گنجینه ای بازخم بهره برداری های سنتی

Turquoise Grading in Persian historical and modern times; a comparative study

نوین زعفران

مجتمع تولیدی تحقیقاتی زعفرانیه (نوین زعفران)

- ✓ بزرگترین واحد فرآوری و بسته بندی زعفران در جهان
- ✓ اولین صادرکننده نمونه ملی و دریافت کننده تندیس زرین
- ✓ صادرکننده نمونه کشوری (۸ دوره)
- ✓ واحد نمونه ملی کیفیت و استاندارد (متعدد)
- ✓ واحد نمونه صنایع غذایی و بهداشتی (متعدد)
- ✓ واحد برتر تولید ملی - افتخار ملی (۴ دوره متوالی)
- ✓ دارنده گواهینامه و تندیس طلایی رعایت حقوق مصرف کنندگان (۶ دوره متوالی)
- ✓ دارنده نشان ایمنی و سلامت

- ✓ انتخاب شده به عنوان یکی از بیست برند برتر ایران
- ✓ دارنده نشان طلایی واحدهای تحقیق و توسعه صنایع کشور

کارخانه: مشهد - شهرک صنعتی توس، خیابان اندیشه ۶
 تلفن: ۳۲۲۲۷۷۱۵ و ۳۲۲۲۰۱۱۰ فکس: ۳۲۲۲۹۷۶۵ و ۳۲۲۵۵۲۲۶-۰۵۱

E-mail: saffron@novinsaffron.com
 www.novinsaffron.com

خانه سنگ

GEMSTONE HOUSE

تاشکوری - جاودانی NO : 2/809 33642036 - 09155122952

www.gemstoneshouse.com
www.gemstoneshouse.ir

خانه سنگ

مرکز فروش فیروزه نیشابوری اصل و گوهر سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی
(زمرد- یاقوت- سفایر- زبرجد - توپاز - مویز نایت - اوپال - یشم - عقیق و ...)

بیت الاحجار کریمه :

شراء الفیروز الایرانی (نیشابوری) الاحجار الکریمه (الزمرد - الیاقوت - السفیر - الزبرجد - الاوبال و ...)

Gemston Hose:

Prodaction and sale of Iranian turquoise (neishaboori)
And precious stones – semi precious stones
(Emerald-ruby-sapphire-peridot-opal...)

مشهد: بازار رضا، از سمت فلکه آب، سمت راست، بازار اول، طبقه فوقانی، پلاک ۲/۸۰۹

جاودانی: ۰۹۱۵۳۱۱۲۹۸۰ تاشکوری: ۰۹۱۵۵۱۲۲۹۵۲ ۰۳۶۴۲۰۳۶-۰۵۱

Add - No: 2/809- 1st bazar-2ndfloor-emamreza bazar

Tashakkori : +989155122952

javedani: +985133642036

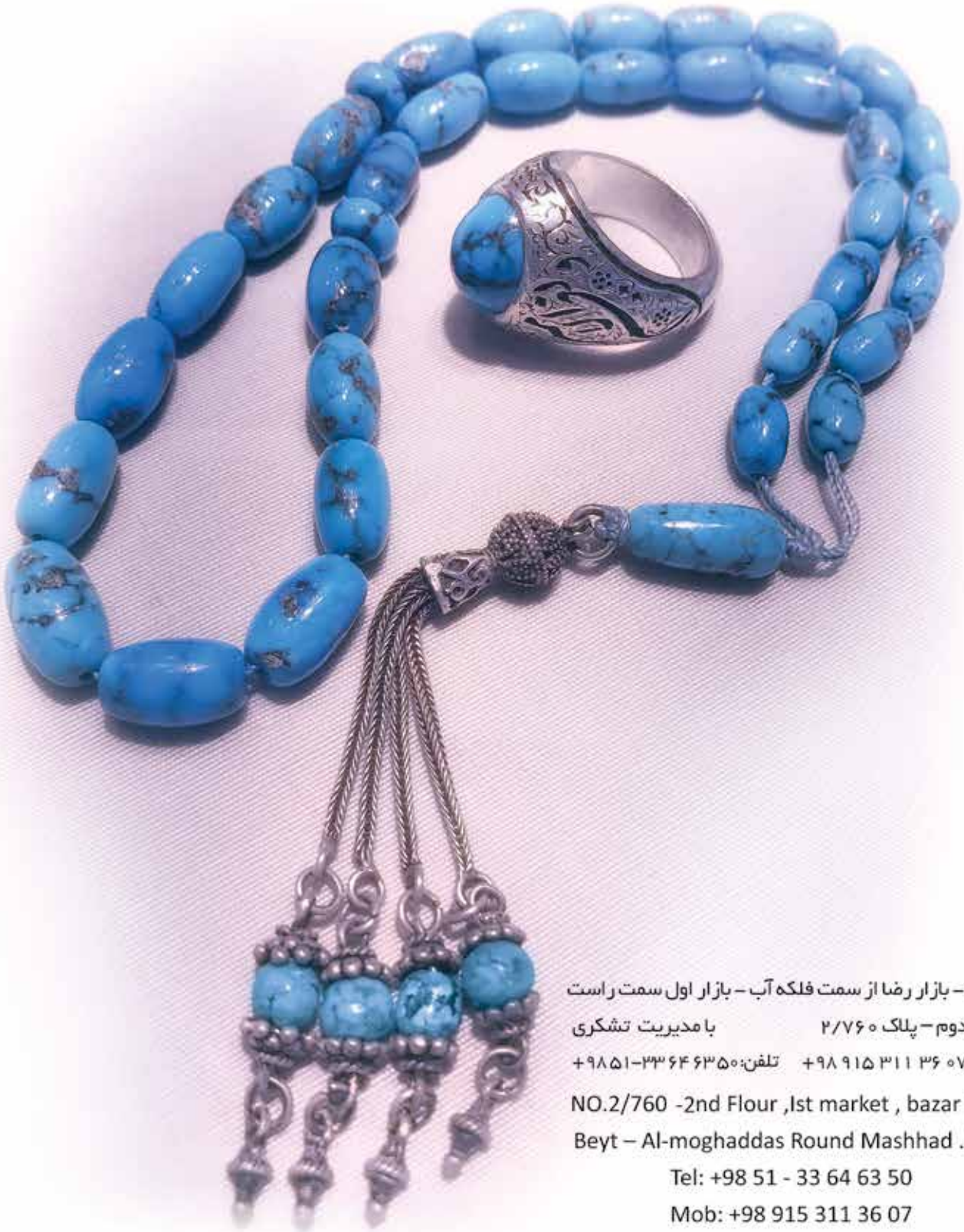
+989153112980

@gemstones_house

gemstones_hous

مشهد فیروزه

فیروزه نیشابوری - عقیق یمنی - زمرد - یاقوت
Neishaboor's turquoise - Yemen's carnelian - Emerald - Ruby

مشهد - بازار رضا از سمت فلکه آب - بازار اول سمت راست

طبقه دوم - پلاک ۲/۷۶۰ با مدیریت تشکری

همراه: ۰۷۰۳۶۳۱۱۳۱۱۹۸ + تلفن: ۰۵۰۶۳۵۶۴۶۳۵۱-۹۸

NO.2/760 -2nd Flour ,1st market , bazar Reza
Beyt - Al-moghaddas Round Mashhad . Iran

Tel: +98 51 - 33 64 63 50

Mob: +98 915 311 36 07

کالفریروزه مدالیان

اصیل ترین فیروزه نیشابور، عقیق یمن،
جواهرات آنتیک و انواع تسبیح های قیمتی

مشهد: میدان بیت المقدس- بازار رضا- بازار اول- طبقه دوم- پلاک ۲/۷۴۶

تلفن : ۰۵۱ - ۳۳ ۶۴ ۲۷ ۸۰ همراه : ۰۵۸ ۱۱ ۶۴ ۰۹۱۵

مشهد: ساحه البيت المقدس، سوق الرضا، سوق الاول، طبق الثانی، الرقم ۲/۷۴۶

الهاتف : ۰۵۱ - ۳۳ ۶۴ ۲۷ ۸۰ موبایل : ۰۵۸ ۱۱ ۶۴ ۰۹۸۹۱۵

No.2/764,2ndFlour,1st Market,Bazar Reza,Beyt-Al-Moghaddas Round,Mashhad,iran.

Tel:+9851-33642780

Mobile:+989151164058

www.Medalian.net

- ۶ یادداشت (مشهد شهر جهانی گوهرسنگ‌ها فرصتی کم نظیر برای تولید، اشتغال و صادرات).....
- ۷ پتانسیل‌های معدنی و جایگاه گوهرسنگ‌ها در ایران با نگرش ویژه به خراسان رضوی
- ۱۰ گوهرسنگ‌ها نگین تجارت جهانی
- ۱۲ معیار انتخاب شهرهای جهانی صنایع دستی
- ۱۴ اهمیت گوهرسنگ‌ها در شهر مشهد
- ۱۵ روند جهانی شدن مشهد شهر جهانی گوهرسنگ‌های قیمتی
- ارتباط جهانی هنرمندان با جامعه جهانی با افتتاح دفتر غرب آسیا در تهران (گفت‌وگو با معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ایران).....
- ۱۸ حکاکی بر مهر، هنری رو به فراموشی
- ۱۹ اقدامی همه جانبه از سوی سازمان‌ها و تشکل‌های ذی ربط برای... (گفت‌وگو با حسین زارع صفت مدیرکل وقت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی).....
- ۲۰ جیپور شهر جهانی گوهرسنگ‌ها در سال ۲۰۱۵
- ۲۲ خاستگاه گوهرسنگ‌ها با نگاهی به گوهرسنگ‌های خراسان رضوی
- ۲۵ گوهرسنگ‌های مهم کشور (فیروزه، عقیق، سافایر، ژاسپر و آکوامارین).....
- ۲۶ نقش استاندارد در بهسازی فضای کسب و کار گوهرسنگ‌ها
- ۳۶ معدن فیروزه نیشابور، گنجینه‌ای با زخم بهره‌برداری‌های سنتی
- ۳۸

- گفت‌وگو با پیشکسوتان عرصه گوهرسنگ‌ها:
- حسن تشکری (فیروزه‌تراش)، علی اصغر خاکساری (قلم‌زن، طلاکوب و حکاک)، بهارک امیدفر (طراح و جواهرساز)، سعید جاودانی (صادرکننده) و محمدعلی اسدی مرصعی (طلا و جواهر) و
- ۴۰ دوره‌های آموزشی در گوهرسنگ‌ها در مشهد
- ۵۳ مخراج کاری یا مرصع کاری
- ۵۴ زرگری هنر چند هزارساله
- ۵۵

صاحب امتیاز و مدیر مسول:
مهندس حمیدرضا شوشتریان

زیر نظر شورای نویسندگان

سر دبیر:

مهندس حسین کوه زاد
۰۵۱-۳۸۴۱۳۳۲۳

شورای سیاست گذاری:

دکتر محمدرحیم رهنما، حسین زارع صفت،
مهندس علی رسولیان، دکتر جعفر طاهری،
محمد مطیع، مهندس محمدجواد پیش‌بین،
ملیحه سلطانی، محمدرضا پهلوان،
عبدالصمد رحیمی مقدم

سرپرست واحد خبر و گزارش:

سیدحیدر رضوی

طراحی و صفحه آرایی:

جواد زوار

گروه ترجمه:

زهرا ایزدشکی

ویراستار:

احمد حسین زاده

عکس:

سیدحیدر رضوی، مرتضی طاهری

واحد بازرگانی:

تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۲۰۱۱۱

روابط عمومی:

محبوبه احمد پور

نشانی:

تهران - شریعتی - خیابان دستگردی

پلاک ۷۴

طبقه دوم- واحد ۳

تلفن: ۰۲۱-۲۲۲۲۰۹۶۱

دورنگار: ۰۲۱-۲۲۲۶۹۰۳۲

مشهد- خیابان سلمان فارسی

مقابل سلمان فارسی ۷- مجتمع آبشار طبقه

سوم- واحد ۶

تلفن: ۰۵۱-۳۸۴۲۸۳۳۸

دورنگار: ۰۵۱-۳۸۴۶۴۰۹۱

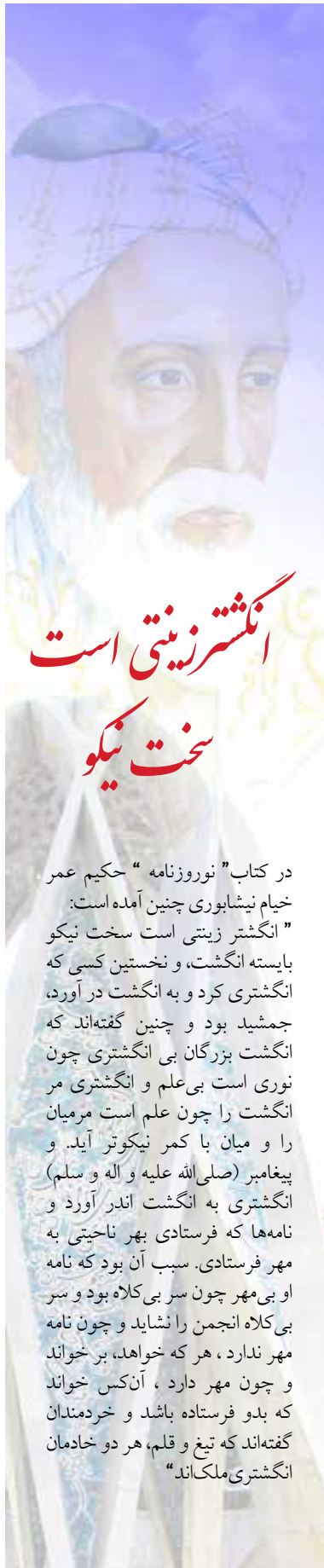
www.eghtesadasia.com

eghtesadeasia@gmail.com

کانال تلگرام:

@goharsangmashhad

چاپخانه قرآن کریم

در کتاب "نوروزنامه" حکیم عمر خیام نیشابوری چنین آمده است: "انگشتر زینتی است سخت نیکو بایسته انگشت، و نخستین کسی که انگشتری کرد و به انگشت در آورد، جمشید بود و چنین گفته‌اند که انگشت بزرگان بی انگشتری چون نوری است بی علم و انگشتری مر انگشت را چون علم است مرمیان را و میان با کمر نیکوتر آید. و پیغامبر (صلی الله علیه و اله و سلم) انگشتری به انگشت اندر آورد و نامه‌ها که فرستادی بهر ناحیتی به مهر فرستادی. سبب آن بود که نامه او بی مهر چون سر بی کلاه بود و سر بی کلاه انجمن را نشاید و چون نامه مهر ندارد، هر که خواهد، بر خواند و چون مهر دارد، آن کس خواند که بدو فرستاده باشد و خردمندان گفته‌اند که تیغ و قلم، هر دو خادمان انگشتری ملک‌اند"

گفت‌وگو با سیاست‌گذاران:

- ۵۶ مهندس علی رسولیان مدیرکل دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی
- ۵۷ مهندس راضیه علیرضایی رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت
- ۵۸ دکتر جعفر طاهری مدیرکل زمین‌شناسی و اکتشافات منطقه شمال شرق
- مهندس محمدجواد پیش‌بین رئیس کانون هماهنگی دانش، صنعت و بازار جواهرات و سنگ‌های قیمتی ایران
- ۶۰ عبدالصمد رحیمی رئیس اتحادیه فیروزه و عقیق تراشان خراسان
- ۶۲ ملیحه سلطانی مسئول دبیرخانه مشهد شهر جهانی صنایع دستی گوهرسنگ‌ها
- ۶۴

گزارش:

- ۶۶ هنرنمایی ایران در دنیای جواهرات
- ۶۸ گزارشی از مجموعه گوهرتراشان
- ۷۲ گزارشی از شرکت آذر برزین نیشابور
- ۷۴ آمار صادرات جهانی گوهرسنگ‌ها

History of participation in Mashhad in the process of globalization	13
Iran In TheWorld Of Jewelry	10
The Significance of GemStones in Mashhad	9
Mashhad Globalization Process	8
Training Centers Short-term and Long-term courses within the last three year.....	6
Mashhad world craft city for gemstones	5
Turquoise Grading in Persian historical and modern times a comparative study	1

دکتر محمد رحیم رهنما
مدیر کل میراث فرهنگی
صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی

مشهد شهر جهانی گوهرسنگ ها

فرصت کم نظیر برای تولید، اشتغال و صادرات

ما به نظر یا به هنر خاک را کیمیا کنیم، هر دو از ویژگی های منحصر به فرد هوش خلاق و نوآور ایرانیان در طول تاریخ چندین هزار ساله در بهره گیری از کانی های مختلف موجود در خاک بوده است؛ ایرانیان با توانایی فکری، ذوق و مهارت های تکنیکی خالق اشیاء مختلف اعم از سنگ، فلز و محیط ساخته شده از جمله بنا و در نهایت شهر به عنوان مظهر تمدن بوده اند. سنگ و استفاده از آن به عنوان اولین ابزار شکار برای دوام و بقا تا کاربرد آن به عنوان گوهر قیمتی و گران بها نمایانگر تحول تکامل تاریخ بشری است. اهمیت آن به حدی است که از آن به دوره سنگی و نوسنگی در تاریخ یاد شده است؛ بنابراین سنگ ها و کاربرد آن ها در طول تاریخ تا عصر حاضر نقشی اساسی در زندگی بشر ایفا نموده اند. تکامل تکنولوژیکی نحوه استفاده از سنگ ها را تغییر داده و تنوع بخشیده و به بخشی جدایی ناپذیر از زندگی اقتصادی و اجتماعی بشر تبدیل کرده است و کاربردهای مختلفی در مسائل درمانی، مذهبی، زیبایی، آیینی، معماری و غیره یافته است. با تکامل تاریخی و پیشرفت تکنولوژی طبقه بندی هایی در نوع کانی ها و سنگ ها صورت گرفته و از مهم ترین آن ها در عصر حاضر گوهر سنگ ها هستند که جوامع مختلف، مراکز تحقیقاتی، عرضه و تقاضا شبکه گسترده ای از زنجیره تولید، توزیع و مصرف را به وجود آورده و به یکی از پرسودترین، اشتغال آفرین ترین بخش های اقتصادی تبدیل شده است به طوری که گردش نقدینگی سنگ های قیمتی در جهان سالانه حدود ۷۰۰ میلیارد دلار است. بر این اساس در سطح بین المللی سازمان های جهانی از جمله سازمان یونسکو و انجمن توسعه و ترویج صنایع دستی ASEAN نشان مرغوبیت صنایع دستی پایه گذاری نموده اند؛ که بر اساس معیارهایی مانند مرغوبیت، اصالت و نوآوری، قابلیت بازاریابی، سازگاری با محیط زیست و مسئولیت اجتماعی نشانی به نام مرغوبیت اعطا می نمایند، به طوری که هنرمندان شهر مشهد در سال ۱۳۹۲ موفق به دریافت هفت نشان شده اند که سه عدد از آن ها به رشته های سنتی و گوهر سنگ ها تعلق گرفته است.

با توجه به مقدمه فوق اهمیت مشهد به عنوان "شهر جهانی صنایع گوهر سنگ ها" وقتی درک می شود که این شهر با قدمت دیرینه در مسیر تجاری جاده ابریشم و فعالیت تجاری گوهر سنگ ها، حضور بیش از ۹۰ درصد واحدهای تراش گوهر سنگ ها در مشهد وجود بیش از ۱۵ نوع از گوهر سنگ ها در معادن خراسان رضوی، اشتغال بیش از ۱۶۰۰۰ نفر در حوزه گوهر سنگ ها و فعالیت های مرتبط و صادرات بالغ بر ۱۲۰۰ میلیارد ریال گوهر سنگ ها در مشهد مشخص می شود. این ویژگی ها باعث شد که برپایه مصوبه شورای جهانی صنایع دستی کلیه شهرهای کشور به طور مستقل می توانند با توجه به وجود یک رشته صنایع دستی که در سطح ملی و جهانی شهرت قابل قبولی داشته باشد نامزد دریافت عنوان شهر جهانی صنایع دستی شوند. اعتبار شهر جهانی به مدت ۴ سال بوده و پس از طی مدت ۴ سال و به شرط رعایت ایجاد تمامی استانداردها و ایجاد ویژگی های مندرج در این دستورالعمل این عنوان قابل تمدید خواهد بود.

کسب عنوان "شهر جهانی گوهر سنگ های قیمتی"، که برند بی نظیری است و شایسته تخصص حرفه ای هزار ساله مشهد الرضا (ع) است، فرصت مناسبی را فراهم آورده تا تمام دستگاه های دولتی، تشکل های حرفه ای بخش خصوصی و نهادهای غیر دولتی با تلاش بی نظیر و هماهنگی لازم بتوانند در سطح بین المللی در عصر جهانی شدن، نقش آفرینی نمایند. امیدواریم این فرصت گرانبها منشاء تولید ثروت و دارایی نه تنها برای شهر بلکه برای ارتقاء جایگاه کشور اسلامی ایران در عرصه بین المللی باشند.

پتانسیل های معدنی و جایگاه گوهرسنگ ها در ایران بانگرش ویژه به خراسان رضوی

دکتر جعفر طاهری، ریحانه احمدی روحانی
(قسمت اول)

مقدمه

اینگه چرا برخی کشورها در صنعت گوهرها موفق عمل کرده اند و کشور ما در این زمینه چندان موفق نبوده است دلایل متعددی دارد به طوری کلی برخی از مهم ترین دلایل موفقیت کشورهای مطرح را می توان مواردی چون: سرمایه گذاری در امر آموزش، وجود پتانسیل های معدنی مناسب در بعضی کشورها، توسعه اکتشاف و بهره برداری از گوهرسنگ ها، سرمایه گذاری در زمینه طراحی جواهرات، نوآوری در محصولات، تمرکز بر روی مطالعات بازار، کیفیت بالای محصولات تولیدی و از همه مهم تر تمرکز بر روی تولید جواهرات (سنگ + فلز) به جای تولید زیورآلات طلا دانست.

ایران کشوری است که از لحاظ زمین شناسی دارای پتانسیل مناسب از لحاظ مواد معدنی و از جمله سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی است برخی از مهم ترین آن ها عبارتند از: فیروزه، عقیق، جاسپر، گارنت و... با استفاده از این منابع می توان صنعت استخراج و بهره برداری و همچنین حرفه فراوری و تراش سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی را در اقصی نقاط کشور و در بسیاری موارد با هزینه نسبتاً کم راه اندازی نمود. نگاهی به پیشینه گوهرسنگ ها، نشانگر این است که ایرانیان از هزاران سال پیش در این عرصه فعالیت داشته اند اسناد و مدارک نشان دهنده بهره برداری از معدن فیروزه نیشابور به بیش از ۴۰۰۰ سال قبل است بطوریکه آثار فعالیت های معدنکاری قدیمی به صورت غارهای کوچک و بزرگ در محدوده اطراف معدن دیده می شود. تعدادی از تاریخ نویسان، مهد علم گوهرشناسی را ایران بخصوص سرزمین خراسان دانسته اند بطوریکه دانشمندی چون ابوریحان بیرونی، ابوعلی سینا و ذکریای رازی افرادی بوده اند که در کتاب های خود به بررسی گوهرسنگ ها پرداخته اند. اهمیت گوهرها به گونه ای است که در ادبیات و فرهنگ ایران و بخصوص در اشعار شاعران نامی چون فردوسی، ناصر خسرو قبادیانی، فرخی سیستانی، سعدی، حافظ، پروین اعتصامی و... از ارزشمندی گوهرسنگ ها و خصوصیات منحصر به فرد آن ها به فراوانی یاد شده است به طور مثال فردوسی می گوید:

۷۰۰ درصد پس از تراش و فرآوری سنگ های قیمتی وجود کشورهایی چون افغانستان و پاکستان با سنگ های قیمتی دارای ارزش بالا در همسلیگی امکان استفاده از فضای معادن سنگ های قیمتی در صنعت ژئوتوریسم و گردشگری وجود هنرهای دستی مرتبط با سنگ ها نظیر حکاکی روی سنگ، فیروزه کوبی و غیره که همه آن ها بر اهمیت و ضرورت فعالیت در این زمینه افزوده است.

همچنین از جمله مزایای فعالیت بر روی این گوهرسنگ ها و اینکه چرا باید اکتشاف و فرآوری گوهرسنگ ها را در برنامه های خود بگجانیم عبارتند از:
- ارزش افزوده بالا یا به عبارتی افزایش تصاعدی قیمت
- سهم سرانه سرمایه گذاری کم به ازای اشتغال هر نفر
- کاربرد گوهرسنگ ها در صنایع و علوم دیگر
- عدم نیاز زیاد به سوخت و انرژی در مراحل تولید و فرآوری
- عدم وجود مشکل حمل و نقل
- اشتغال زائی زیاد با هزینه پایین
- عدم نیاز به فضای زیاد
علاوه بر آن در ایران مزایای نسبی دیگری علاوه بر موارد یاد شده وجود دارد که عبارتند از:

- وجود معادنی با قدمت و برند جهانی چون فیروزه نیشابور
- قیمت پایین گوهرسنگ های خام در ایران
- ارزش افزوده بالا این سنگ ها بین ۳۰۰ تا

از آغاز بلیکه دانی دست

سربیدی گوهران از نخت

یا حافظ بیان می دارد:

گوهر جام جم از کان جهانی دگر است
تو تماز گل کوزه گران می داری

گوهرسنگ ها و جایگاه آن ها در ایران

چگونگی پراکندگی سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی و تنوع آن ها در کشور در شکل شماره ۱ آورده شده است این تصویر بر اساس آخرین اطلاعات موجود از پراکندگی اندیس ها و کانسارهای گوهرسنگ ها به ویژه مقاله فرهادیان و دیگران (۱۳۹۱)، اطلاعات پایگاه اطلاع رسانی گوهرسنگ ها سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور (www.

• باریت گناباد

در این گزارش به کشف کردوم به رنگ آبی (سافیر) اشاره شده است این گوهر اهمیت زیادی داشته و بیش از چهارده برابر هم وزن طلا دارای ارزش است در همین مطالعات به وجود توپاز قابل تراش و دارای ارزش جواهری نیز اشاره شده است.

در سال های اخیر سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور و شرکت تحقیقات و کاربرد مواد معدنی ایران اقدام به اکتشاف سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی در ۲۰ استان کشور نموده است. این بررسی ها توانست پتانسیل و ذخایر هریک از استان ها را تا حدودی مشخص نماید ولی ادامه اکتشاف تفصیلی برای کشف سنگ های قیمتی نظیر الماس، سافیر، آکوامارین، دمانتوئید و توپاز در نواحی امیدبخش، مورد نیاز و تأکید بوده که لازم و شایسته است تا توسط دولت انجام شود.

وضعیت استان های مطرح در حوزه اکتشاف گوهر سنگ ها

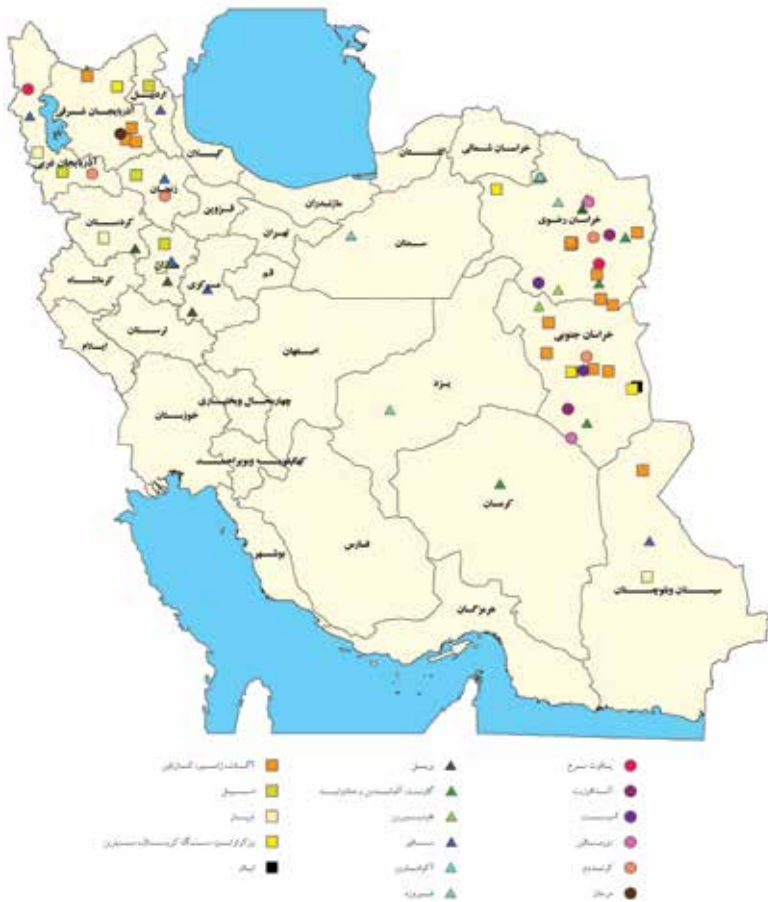
در دهه اخیر سازمان صنعت، معدن و تجارت از طریق سازمان زمین شناسی پروژه پتانسیل یابی (اندیس یابی) در بعضی استان های کشور انجام شده است. تاکنون در ۲۰ استان کشور عملیات شناسایی اولیه انجام گردیده است در جدول ۱ و ۲ اطلاعات ذخایر و معادن دارای مجوز در استان های کشور و همچنین وضعیت اکتشاف گوهر سنگ ها در استان های کشور آورده شده است. به طور کلی مناطق امیدبخش از نظر پتانسیل های سنگ های قیمتی که برنامه اکتشافی در آن ها انجام شده عبارتند از:

استان خراسان (رضوی و جنوبی)، استان قم، استان سمنان، استان اردبیل، استان کرمان، استان آذربایجان شرقی، استان کردستان، استان زنجان، استان سیستان و بلوچستان

در حال حاضر معادن فعال و اصلی کشور در زمینه سنگ های قیمتی عبارتند از:

- فیروزه در شهر فیروزه (خراسان رضوی)
- عقیق و کالسدون بایگ (خراسان رضوی)
- کالسدون (قم)
- گارنت کوه گبری در رفسنجان (کرمان)

شکل ۱ - پراکندگی سنگ های قیمتی بر پایه گزارش های سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

gsi.ir/gmestone) و اطلاعات گزارش های مربوط به اندیس گوهر سنگ ها اداره کل زمین شناسی و اکتشافات معدنی منطقه شمال شرق تهیه و تدوین شده است، لازم به ذکر است نبود اندیس سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی در برخی استان ها نشانگر عدم وجود آنومالی در آن ها نبوده بلکه می تواند نشانگر تکمیل نبودن عملیات شناسایی در این مناطق باشد.

اکتشاف گوهر سنگ ها در ایران

اکتشاف سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی یکی از کلیدی ترین مراحل در توسعه معدنکاری سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی می باشد که بدون حضور نیروهای متخصص راه به جایی نخواهد برد. از این رو دیده می شود که حتی گاه کانسارها و اندیس های شناخته شده فاقد اطلاعات اکتشافی مطلوب و استاندارد و آزمایش های فرآوری بر روی نمونه های باشند. در اکثر کشورهای مطرح دنیا که سهمی در تجارت این نوع از مواد معدنی دارند، فعالیت های اکتشافی و معدنکاری این گروه از سنگ ها نیز رونق دارد؛ لیکن در ایران به اکتشاف این نوع از سنگ ها کمتر توجه شده است. با ملاحظه طرح های عمرانی و اکتشافی در پنجاه سال اخیر، مشاهده می شود که طرح های اکتشافی چندانی به منظور پی جوئی گوهر سنگ ها وجود ندارد چند آثار و اظهار نظر افراد مختلف حاکی از وجود زمینه حضور این نوع از سنگ ها در ایران می باشد. بر طبق نظر جانثاری (۱۳۸۹)، بیشترین اطلاعات در این زمینه را میتوان از نتایج مطالعات کانی سنگین در پروژه های اکتشافات سیستماتیک شیمیایی در ورقه های یک صد هزارم به دست آورد. هر چند این گونه مطالعات باهدف اکتشاف معادن فلزی انجام شده است، اما می توان از این داده ها به عنوان آغازی بر مطالعه سنگ های قیمتی استفاده نمود.

شاید مستندترین سابقه در این موضوع اظهار نظر شرکت آب و خاک برای حدود چهل سال قبل باشد که در شرق ایران، تهیه نقشه های زمین شناسی را به عهده داشته است.

جدول ۱- اطلاعات ذخایر و معادن دارای مجوز در استان‌های کشور

نام استان	ماده معدنی	نام معدن	روش استخراج	فعال	غیر فعال
آذربایجان شرقی	عقیق	-	-	-	۱
اردبیل	عقیق	پیرجواد	روباز	۱	-
خراسان رضوی	آگات	بایگ	روباز	۱	-
خراسان رضوی	آگات	بایگ تربت حیدریه	روباز	-	۱
خراسان رضوی	فیروزه	شهر فیروزه (نیشابور)	زیرزمینی	۱	-
سمنان	فیروزه	باغو	زیرزمینی	۱	-
کرمان	گازنت	کوه گبری رفسنجان	-	۱	-
کرمان	گازنت	کوه گبری شرقی	-	-	۱
قم	کالسدون	کالسدون قم	روباز	۱	-
قم	کالسدون	-	-	-	۱
قم	کالسدون	-	-	-	۱
قم	کالسدون	سلطیه	-	-	۱

جدول ۲- وضعیت اکتشاف گوه‌سنگ‌ها در استان‌های کشور

ردیف	نام استان ها	انواع کانی
۱	آذربایجان شرقی	آگات، عقیق آبی، جاسپر، اوپال، افسیدین، گازنت، اپیدوت، اوژیت، حدید، درکوهی
۲	اردبیل	سافیر، اسپینل، افسیدین، آگات، ژاسپر، قلوه های رنگین
۳	اصفهان	آگات، عقیق، درکوهی، کوارتز، فیروزه
۴	ایلام	قلوه‌های رنگین
۵	خراسان رضوی	یاقوت، سافیر، آکومارین، فیروزه، گازنت، تورمالین، ارتوز، آگات، اوپال، ژاسپر، رزکوارتز، کوارتز دودی، درکوهی
۶	خراسان جنوبی	کرنوم، انواع عقیق (سبز، آبی، شجر و غیره)، اوپال، کریزوپراس، ژاسپر، گازنت، آندالوزیت، تورمالین، مگنتیت اکتاندرال، درکوهی
۷	زنجان	سافیر، اسپینل، آگات، آمیتست، ژاسپر، اپیدوت، اپال، لابرادوریت، گازنت
۸	سمنان	عقیق، ژاسپر، فیروزه، گازنت، افسیدین، آمیتست
۹	سیستان و بلوچستان	سافیر، توپاز، عقیق، ژاسپر، قلوه‌های رنگین، رزکوارتز، درکوهی، کریستوبالیت، گازنت، لابرادوریت، تورمالین
۱۰	فارس	قلوه‌های رنگین، گازنت
۱۱	کردستان	بریل، آکومارین، توپاز، سیلیس شیری، فلورین آبی
۱۲	کرمانشاه	ژاسپر، سیلیس
۱۳	همدان	سافیر، بریل سبز (زمره)، بریل طلایی، تورمالین، توپاز، کیناستولیت، آندالوزیت، سیلیمانیت، کینایت، اسپینل، گازنت، اپیدوت، کوارتز دودی، درکوهی
۱۴	یزد	گازنت، فلورین، وارسیست، وزوینایت، حدید، درکوهی
۱	آذربایجان غربی	یاقوت، سافیر، توپاز، گازنت سبز، اسپینل
۲	چهارمحال و بختیاری	قلوه های رنگین (ژاسپر، آگات)، سیلیس شیری، رادیولاریت، سریانیت
۳	کرمان	گازنت سبز (دامنوتیید)، یشم (ژادیت)، فیروزه، گازنت، بروسیست، آگات، اوپال، ژاسپر، درکوهی
۴	هرمزگان	گازنت، مروارید، مرجان
۱	البرز	اطلاعات در دسترس نیست
۲	بوشهر	اطلاعات در دسترس نیست
۳	تهران	اطلاعات در دسترس نیست
۴	خراسان شمالی	اطلاعات در دسترس نیست
۵	خوزستان	قلوه‌های رنگین
۶	قزوین	اطلاعات در دسترس نیست
۷	قم	اپیدوت، کالسدون-ژاسپر
۸	کهگیلویه و بویراحمد	قلوه‌های رنگین
۹	گلستان	اطلاعات در دسترس نیست
۱۰	گیلان	اطلاعات در دسترس نیست
۱۱	لرستان	اطلاعات در دسترس نیست
۱۲	مازندران	فلورین بنفش
۱۳	مرکزی	سافیر، کریزوبریل، ژاسپر، پروکسن، تورمالین، گازنت، درکوهی

گوهرسنگ‌ها

نگین تجارت جهانی

درصد می‌تواند یک مزیت برای این صنعت محسوب گردد.

سهم ایران در تولید و تجارت جهانی گوهرسنگ‌ها

۳۹ گوهرسنگ قابل تراش برای کاربرد زیورآلات در ایران شناسایی شده‌اند که نشان از پتانسیل بالای کشور در صنعت جواهرات است. ایران جزء ۱۰ کشور برتر دنیا به لحاظ وجود تنوع معادن سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی محسوب می‌شود. در حال حاضر سهم ایران از ۷۰۰ میلیارد دلار گردش مالی سالانه‌ی سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی در دنیا سهم تنها ۰,۰۰۲ (دو هزارم) درصد است.

۹۰ درصد سنگ‌های قیمتی از جمله برلیان و الماس به صورت قاچاق وارد کشور می‌شوند و ایران‌همچنان در مباحث قوانین و مقررات محدودکننده در این زمینه دچار مشکل و خلأ است. در بین فیروزه‌ی داخلی در نیشابور، کرمان و شاهرود بالاترین کیفیت به ترتیب به فیروزه نیشابور، شاهرود و کرمان تعلق دارد. بخش زیادی از فیروزه‌ی نیشابور به کشورهای آسیای شرقی و حاشیه‌ی خلیج فارس و کمتر به کشورهای اروپایی و آمریکایی صادر می‌شود.

حدود ۲۴۰ میلیارد تومان در سال به صادرات سنگ‌های زینتی ایران اختصاص دارد.

در ایران تاکنون ۴ استاندارد روی سنگ‌های قیمتی تدوین شده است؛ روش شناسایی سنگ‌های رنگی، درجه‌بندی و شناخت سنگ‌های رنگی، درجه‌بندی و شناخت مروارید، شناسایی و درجه‌بندی الماس از استانداردهای تدوین شده سنگ‌های قیمتی در

قیمتی ۲۷ میلیارد دلار، ترکیه ۱۱ میلیارد دلار و هند ۲۰ میلیارد دلار است. میزان مبادلات جواهرات در دنیا سالانه حدود ۳۰۰ میلیارد دلار است. بر طبق مطالعات مؤسسه مطالعات جواهرشناسی آمریکا (GIA) از ابتدای شناسایی یک سنگ در معدن، استخراج، تراش و فرآوری و تبدیل آن به نگین، فروش و غیره نزدیک به ۲۰۰ حرفه مختلف نیاز است، بنابراین اگر صنعت ساخت پایه که دربرگیرنده ۸۰ حرفه است به این صنعت اضافه شود مجموعاً ۲۸۰ حرفه برای تبدیل یک سنگ به جواهر وجود دارد. نرخ سرانه سرمایه‌گذاری برای تراش یک سنگ برای هر نفر بین ۵ تا ۱۰ میلیون تومان است، در صورتی که در صنایع دیگر حداقل ۶۰ تا ۷۰ میلیون تومان سرانه سرمایه‌گذاری لازم است. ایجاد ارزش افزوده بین ۳۰۰ تا ۷۰۰

ارزش تولید و تجارت جهانی

سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی از لحاظ وزنی ۶ درصد و از لحاظ ارزش ۱۷ درصد تولیدات معدنی جهان را دربردارند. این سنگ‌ها پس از تراش و تبدیل به نگین قیمتی دارای ارزش افزوده‌ی فراوانی می‌شوند.

در حال حاضر برخی کشورهای جهان به‌طور خاص با سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی بومی خود شناخته می‌شوند که جمله‌ی آن‌ها می‌توان چین با سنگ یشم، بولیوی با بولیونیت و برزیل با آمونیت را نام برد.

حدود ۷۰۰ میلیارد دلار گردش نقدینگی سنگ‌های قیمتی در دنیا انجام می‌گیرد. ۲۸۰ میلیارد دلار هم گردش نقدینگی میزان طلائی است که در ساخت زیورآلات به کار می‌رود.

کشور هند طی پنج سال میزان درآمد خود را از محل سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی از ۵۰۰ میلیون دلار به ۲۰ میلیارد دلار رسانده و تا بلند از تجارت سنگ‌های

ایران به شمار می‌روند

- در حال حاضر ۱۶ هزار هنرمند و ۴۸۲ کارگاه دارای مجوز از اداره کل میراث فرهنگی در زمینه تراش سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی در خراسان رضوی در حال فعالیت هستند. علاوه بر این، کارگاه‌های فراوان دیگری مشغول فعالیت در این عرصه هستند که مجوز ندارند و البته فعالیت آن‌ها نیز مشکلی ندارد. به لحاظ اشتغال‌زایی در هر دوره آموزشی که بین ۱۵ روز تا ۳ ماه به طول می‌انجامد، تنها در رشته سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی حدود ۴ تا ۵ هزار نفر در استان تهران وارد عرصه کسب و کار می‌شوند.

- در صنعت سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی با تراش سنگ می‌توان ارزش افزوده و ارزش آوری بالایی را نصیب کشور کرد. در کشور می‌توان با بهره‌گیری از یک فضای ۶۰ متری و با به کار گرفتن ۱۵ نفر، یک کارگاه تراش سنگ را راه‌اندازی و ارزش افزوده بالایی را ایجاد نماید. در حال حاضر در ۲۰ استان ایران سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی شناسایی شده‌اند که اکتشاف آن‌ها در دست اقدام است. اوپال، گرانت، آمیتیست، عقیق، فیروزه، ژاسپر، بریل، انواع کوارتز، اپیدوت و سیتترین انواع سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی ایران را تشکیل می‌دهند. برخی از سنگ‌های قیمتی به صورت فراوری نشده صادر و پس از تراش دوباره به کشور وارد می‌شوند.

ظرفیت‌ها و منابع سنگ‌های قیمتی استان خراسان رضوی

۳۹ نوع سنگ قیمتی و نیمه قیمتی در خراسان رضوی مصرف می‌شوند که از این تعداد ۱۵ نوع سنگ مصرف بیشتری دارند که از آن جمله می‌توان به عقیق و فیروزه اشاره کرد

میزان صادرات خوشه‌ی صنعتی جواهرات استان خراسان رضوی دو هزار میلیارد ریال اعلام گردیده است. در حوزه صادرات صنایع دستی لوکس شامل طلا و سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی نیز در سال ۱۳۹۴، ۳،۶ میلیون دلار صادرات از خراسان رضوی صورت گرفته است.

عمده صادرات استان فیروزه است که به صورت نگین به اندونزی، سنگاپور و مالزی، حوزه‌ی خلیج فارس و خیلی کمتر به کشورهای اروپایی و آمریکایی صادر می‌شود. باید در نظر داشت که بخش زیادی از این سنگ‌ها با همراه مسافر هستند.

با توجه به منابع غنی کشور، در صورت ادامه‌ی فعالیت‌ها در این زمینه با تشکیل بورس سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی نیز پیشرفت‌های خوبی حاصل خواهد شد.

حضور بیش از ۸۵ درصد واحدهای تراش سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی در مشهد و اشتغال بیش از ۷۰ درصد تولیدکنندگان طلا و جواهر به امر جواهرسازی، مشهد را به بزرگ‌ترین شهر دادوستد این‌گونه سنگ‌ها تبدیل نموده است.

عمده‌ترین مشکل این صنعت در استان علاوه بر فرسودگی ماشین‌آلات و تجهیزات، نگاه غیرصنعتی به آن است و بر اساس تحقیقات به عمل آمده از ابتدای شناسایی و اکتشاف تا مراحل فراوری و تبدیل سنگ قیمتی به نگین حداقل ۲۰۰ فعالیت حرفه‌ای نیاز است که این امر نشان‌دهنده‌ی نقش عمده‌ی آن در اشتغال است.

مشهد و ظرفیت‌های آن

شهر مشهد در مسیر جاده‌ی ابریشم واقع

گردیده است و قدمت چند هزارساله در فعالیت تجاری سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی دارد. این شهر با حضور سالانه‌ی بیش از ۲۰ میلیون زائر و گردشگر به‌عنوان یکی از کلان‌شهرهای مذهبی شناخته می‌شود که بیش از ۹۰ درصد از واحدهای تراش سنگ کشور، مراکز آموزشی تخصصی گوهرسنگ‌ها و تراش سنگ در مشهد واقع هستند. همین‌طور بیش از ۸۵ درصد از واحدهای تولیدی به امر ساخت جواهرات (سنگ و فلز به‌جای زیورآلات طلا) و بیش از ۱۶ هزار نفر در حوزه‌ی سنگ‌ها و فعالیت‌های مرتبط مشغولند.

فیروزه‌های مصنوعی معروف به فیروزه‌ی چینی، آمریکایی و بعضاً مصری نیمی از بازار فروش فیروزه نیشابور را تسخیر کرده‌اند که باید در این زمینه به سرعت چاره‌اندیشی شود، زیرا فورسنگ‌های مصنوعی در بازار تهدیدی جدی برای بازار و فروشندگان سنگ‌های واقعی است. فیروزه‌های چینی و آمریکایی، سنگ‌هایی شیمیایی هستند و این وضعیت نشانگر تقاضا در بازار و نیاز بخش تولید و تراش فیروزه به ماده خام است. رقابت نزدیک فیروزه‌های شیمیایی و فیروزه‌ی اصل نیشابور بسیار زیاد است.

سالانه حدود ۴۰ تن استخراج سنگ حاوی فیروزه از معدن فیروزه‌ی نیشابور صورت می‌گیرد که ۱۵ درصد این میزان تبدیل به نگین و تراشیده می‌شود و در نهایت حدود شش هزار کیلوگرم سنگ فیروزه در سال محصول این معدن در خراسان است.

در حال حاضر بخش مهمی از بازار سه هزارمیلاردی سوغات مشهد به حوزه‌ی سنگ‌های قیمتی اختصاص دارد.

معیار انتخاب شهرهای جهانی صنایع دستی

شهر جهانی صنایع دستی بایستی دارای این شرایط باشند: اطلاعات محصول صنایع دستی (۳۲ امتیاز) تاریخ، فرهنگ و سنت‌های نهفته (۴ امتیاز)، پایداری و ماندگاری مواد اولیه به کاررفته (۴ امتیاز)، شیوه های تولید (۴ امتیاز)، طراحی (۴ امتیاز)، نوآوری (۴ امتیاز)، گوناگونی تولید (۴ امتیاز)، پروژه‌های تخصصی و گالری‌ها (۴ امتیاز)، انتشارات و تبلیغات (۴ امتیاز)، ارزش محصولات (۱۲ امتیاز)، ارزش فرهنگی (۴ امتیاز)، ارزش اقتصادی (۴ امتیاز)، ارزش اجتماعی (۴ امتیاز)، روش‌های آموزش در تولید محصولات (۱۶ امتیاز)، آموزش‌های رسمی-آکادمیک بلندمدت (مراکز آموزش عالی و دانشگاه‌ها) (۴ امتیاز)، آموزش‌های رسمی-میان مدت (مدارس و دبیرستان‌ها) (۲ امتیاز)، آموزش‌های غیررسمی (سنتی) (۲ امتیاز)، فعالیت مدارس طراحی و مشارکت طراحان و هنرمندان در آموزش در این مدارس (۴ امتیاز)، چاپ کتاب‌های صنایع دستی به زبان فارسی (۲ امتیاز)، چاپ کتاب‌های صنایع دستی به دو زبان فارسی و انگلیسی (۲ امتیاز)، وضعیت صنعتگران و هنرمندان (۱۲ امتیاز)، حقوق و درآمد به دست آمده از شرکت در نمایشگاه‌ها (۴ امتیاز)، وضعیت کار صنعتگران (بیمه و مزایای رفاهی) (۴ امتیاز)، سایر مزایای اجتماعی صنعتگران (۴ امتیاز)، برنامه‌های مشارکت‌های خلاقانه (۱۲ امتیاز)، موزه‌ها، گالری‌ها و

اجتماعی آن شهر مانند عناصر شهری و فضاها و بافت های شهری بیش از پیش به چشم بخورد. تبادل هنرمندان و اعزام هنرمندان آن شهر به سایر مناطق و شهرها با هماهنگی شورای جهانی صنایع دستی (هنرمندان شهر جهانی) در اولویت قرار گیرد. ساخت دهکده‌ی صنایع دستی جهت بازدید گردشگران در شهر جهانی صورت پذیرد. بهبود روابط دوستانه‌ی بین هنرمندان آن شهر جهانی با سایر هنرمندان جهان صورت پذیرد. ارائه‌ی کمک، تشویق و رونق کسب و کار هنرمندان شهر جهانی به گونه‌ای که این موارد تغییر عمده‌های نسبت به قبل از انتخاب صورت گرفته باشد.

ب) استانداردهای شهر جهانی صنایع دستی براساس ابلاغ شورای جهانی صنایع دستی:

۱- مزایای اقتصادی یعنی معرفی محصولات در سطح جهانی، فروش محصولات در سطح جهانی، تبدیل شدن به برند بین‌المللی و رونق کسب و کار هنرمندان و صنعتگران.
۲- مزایای فرهنگی اجتماعی یعنی معرفی زوایای فرهنگی آن جامعه و استوار شدن پایه‌ی ملی فرهنگی صنایع دستی جامعه در سطح بین‌المللی.

امتیاز بندی

کلیه‌ی شهرهای داوطلب اخذ عنوان

براساس این آیین‌نامه‌ی انتخاب شهرهای جهانی (world craft city)، کلیه شهرهای کشورها به‌طور مستقل می‌توانند با توجه به وجود یکارشته‌ی صنایع دستی که در سطح ملی و جهانی شهرت قابل قبولی داشته باشد، نامزد دریافت عنوان شهر جهانی صنایع دستی شوند. بر همین اساس و برپایه‌ی مصوبه‌ی شورای جهانی صنایع دستی در سال ۲۰۱۴ میلادی، شهرهای جهانی صنایع دستی بایستی دارای ویژگی‌های زیر بوده و پس از انتخاب، به روند رو به گسترش خود در زمینه‌های هفتگانه ادامه دهند. لازم به ذکر است اعتبار شهر جهانی به مدت ۴ سال است و پس از طی مدت ۴ سال و به شرط رعایت ایجاد تمامی استانداردها و ایجاد ویژگی‌های مندرج در دستورالعمل شهرهای جهانی صنایع دستی این عنوان قابل تمدید خواهد بود. دستورالعمل شهرهای جهانی صنایع دستی در ادامه در بندهای الف و ب و ج آمده است:

الف) ویژگی‌های شهرهای جهانی صنایع دستی:

هر شهر، بایست وظایف تعریف شده‌ی خود را در قالب فعالیت‌های صورت گرفته در حوزه‌ی صنایع دستی در قالب گزارش سالانه به شورای جهانی صنایع دستی ارائه دهد. صنایع دستی در نمادهای زندگی

مدارس صنایع دستی (۴ امتیاز)، پروژه‌های ارتقای صنایع دستی (۴ امتیاز)، پروژه‌های همکاری‌های علمی و بین‌المللی (۴ امتیاز)، نمای کلی شهر (۱۶ امتیاز)، پراکندگی نمادهای صنایع دستی در فضاهای شهری (۴ امتیاز)، به‌کارگیری صنایع دستی در مبلمان و دکوراسیون شهری (۴ امتیاز)، به‌کارگیری صنایع دستی در دکوراسیون فضاها و مکان‌های اداری، دولتی و خصوصی (۴ امتیاز)، به‌کارگیری نمادهای صنایع دستی در ورودی شهرها (نمایش برند ویژه) (۴ امتیاز).

ج) روند اجرای مراحل انتخاب شهر جهانی صنایع دستی:

۱- باید طرح پیشنهادی (پروپوزال) انتخاب شهر به زبان انگلیسی و در برگه‌ی A4 تهیه شود. این طرح پیشنهادی باید دارای ویژگی‌های ذکر شده باشد: تاریخچه‌ی شهر، سابقه‌ی وجود رشته‌ی صنایع دستی، صنعتگران و هنرمندان، کارگاه‌های تولید و فروشگاه‌های عرضه، مراکز آموزش و پژوهشی و صادرات.

۲- نامه‌ی درخواست انتخاب شهر جهانی از طرف مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان، استاندار، شهردار و فرماندار به معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری که تنها نماینده‌ی رسمی کشور در شورای جهانی صنایع دستی و یکی از مدیران منطقه‌ی آسیا و اقیانوسیه در شورای مذکور است (کلیه‌ی توصیه‌نامه‌ها باید به زبان انگلیسی تهیه و امضا شوند).

۳- نامه‌ی نهایی درخواست معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی به رئیس منطقه‌ی آسیا و اقیانوسیه‌ی شورای جهانی صنایع دستی ارائه شود.

۴- کلیه‌ی مدارک همراه با نامه‌ی درخواست رئیس منطقه‌ی آسیا و اقیانوسیه‌ی شورای جهانی صنایع دستی به رئیس شورای جهانی صنایع دستی ارائه گردد.

۵- کلیه‌ی مدارک از سوی رئیس شورای جهانی صنایع دستی به رؤسای ۵ منطقه‌ی شورا در اروپا، آفریقا، آمریکای لاتین و آمریکای شمالی جهت اظهارنظر سایر رؤسای مناطق ارسال شود.

۶- در مورد درخواست در مجمع عمومی شورا با حضور کلیه‌ی اعضا پس از گردآمدن نظرات بررسی و رأی نهایی صورت پذیرد.

اهمیت گوهرسنگ هادرشهر مشهد

- واقع شدن در مسیر جاده‌ی ابریشم و قدمت چند هزارساله در فعالیت تجاری گوهرسنگ‌ها
- حضور سالانه‌ی بیش از ۲۰ میلیون زائر و گردشگر در مشهد به‌عنوان یکی از کلان‌شهرهای مذهبی
- حضور بیش از ۹۰ درصد از واحدهای تراش گوهرسنگ کشور در مشهد
- وجود مراکز آموزشی تخصصی گوهرسنگ‌ها و آموزش‌های تراش سنگ
- وجود لابراتوار تخصصی شناسایی و ارزیابی گوهرسنگ‌ها
- حضور بیش از ۳۶ کارشناس و ارزیابی آموزش دیده در گمرکات مشهد
- وجود کارشناسان آموزش دیده در بانک مرکزی مشهد
- وجود تنها خوشه‌ی صنعتی جواهرات در مشهد
- اشتغال بیش از ۸۵ درصد از واحدهای تولیدی به امر ساخت جواهرات (سنگ + فلز) به‌جای زیورآلات طلا
- مصرف حدود ۲۸/۴ درصد طلای کشور در خوشه‌ی جواهرات مشهد
- حضور واحدهای مختلف کارهای هنری و صنایع دستی بر روی مصنوعات گوهرسنگ‌ها از جمله فیروزه کوبی، حکاکی، خطاطی، انواع تراش فانتزی، قلم‌زنی انگشتر، خاتم کاری و ... در مشهد
- استخدام ۱۶۱۰۰ فرد در حوزه‌ی گوهرسنگ‌ها و فعالیت‌های مرتبط
- وجود معدن فیروزه‌ی کشور و باکیفیت‌ترین فیروزه‌ی جهان در منطقه
- وجود بیش از ۱۵ نوع از گوهرسنگ‌ها در معادن خراسان رضوی از جمله گارنت، انواع عقیق، فیروزه، انواع کوارتز، انواع زاسپر، آکوامارین و انواع یاقوت
- وجود دبیرخانه‌ی کانون هماهنگی دانش - صنعت و بازار جواهرات و سنگ‌های قیمتی ایران در مشهد
- بالغ بر ۱۲۰۰ میلیارد ریال صادرات سالانه‌ی گوهرسنگ‌ها
- ثبت اولین برندها در حوزه‌ی تخصصی گوهرسنگ‌ها در مشهد با عناوین (آبگینه، پیوه ژن، فرشتگان طلا)
- وجود اولین آزمایشگاه آکرودینه‌ی برلیان و سنگ‌های رنگی کشور در مشهد، برگزاری اولین مسابقه و همایش طراحی جواهرات و گوهرسنگ‌ها در مشهد (سال ۱۳۹۳) و نیز برگزاری اولین همایش گوهرسنگ‌ها و جشنواره‌ی فیروزه در مشهد (سال ۱۳۹۱) و همچنین وجود اولین واحدهای طراحی جواهرات و گوهرسنگ‌های کشور در مشهد (BDS)

روند جهانی شدن مشهد

شهر جهانی گوهرسنگ های قیمته

• آغاز به کار تیم داوری

- آغاز بررسی پتانسیل های شهر مشهد جهت پیشنهاد برای نامزدی شهر جهانی سنگ های قیمتی از نیمه دوم سال ۱۳۹۴ - تقدیم طرح پیشنهادی در دی ماه سال ۱۳۹۴ از سوی اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی به شورای جهانی صنایع دستی - ارائه نامه تأیید استاندار محترم، شهردار و فرماندار محترم مشهد به همراه طرح پیشنهادی نیز به شورای جهانی صنایع دستی - ارسال طرح برای بررسی به کشور چین

- بررسی و تأیید پروپوزال و حضور هیئت بازرسی در اردیبهشت ۱۳۹۵ در مشهد

تشکیل ستاد در اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی

- هماهنگی با بخش های خصوصی و نیز ارگانها و سازمان های ذی ربط - برنامه های بازدید از مراکز آموزشی، علمی، فرهنگی، تولید و عرضه سنگ های قیمتی

- داوری در روزهای ۱۲ و ۱۳ اردیبهشت ماه ۹۵ توسط گروه داوری شورای جهانی صنایع دستی منطقه آسیا و اقیانوسیه به سرپرستی خانم دکتر غدا هیجاوی - ارسال نتایج این داوری به مقرر اصلی شورا در چین و سپس معرفی مشهد به عنوان شهر جهانی سنگ های قیمتی همزمان با عید سعید فطر از سوی این شورا

• بازدید تیم داوری از خانه ملک

• بازدید تیم داوری از بازار رضا

• بازدید تیم داوری از گالری پارسیس

• بازدید تیم داوری از سازمان زمین شناسی و اکتشاف معادن

• بازدید تیم داوری از دانشگاه فردوسی

Tashhad.
for Gemstone
August 20

مشهد جهانی گوهر سنگ

● مراسم معرفی رسمی مشهد به عنوان شهر جهانی گوهر سنگ ها

● شرکت در نشست خبری

● بازدید از نمایشگاه جانبی مراسم مشهد شهر جهانی گوهر سنگ ها

● بازدید تیم داوری از بازار چهار طبقه

دکتر بهمن نامور مطلق معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ایران:

با افتتاح دفتر غرب آسیا در تهران

ارتباط جهانی هنرمندان را با جامعه جهانی برقرار می‌کنیم

دستی بتوانیم روی این فعالیت که منجر به تربیت نیروهای انسانی کارآمد خواهد شد از توان کشورهای مثل تایلند و چین استفاده کنیم.

■ حمایت‌های دولتی در این بخش برای تولیدکنندگان و صادرکنندگان چگونه است؟

از طریق ایجاد و معرفی برای بهره‌برداری از تسهیلات کم‌بهره، کمک‌های اعتباری برای تجهیز کارگاه‌های صنایع دستی، برای ایجاد مراکز فروش دائمی و موقت در این رشته‌ها خیلی می‌تواند مؤثر باشد و حمایت‌های مادی و معنوی طبیعتاً بهتر است در قالب تشکلهای اعطاء شود تا بحث کنترل و نظارت را برای مجموعه صنایع دستی تسهیل کند.

■ چه توصیه‌ای به دست‌اندرکاران این رویداد جهانی در مشهد دارید؟

در شهر مشهد به‌عنوان یک شهر زیارتی ظرفیت‌های بسیار بالایی در این حوزه داریم بنابراین با توجه به جایگاه جهانی این شهر باید همه دست‌اندرکاران چه داخل استان‌ها و چه دستگاه‌های دولتی خارج از استان و چه نهادهای مردمی و غیردولتی تلاش برای توسعه این صنعت و حفظ جایگاه این شهر را جدی‌تر از همیشه بدانیم و اعتقادمان را بر این بگذاریم که با توسعه شهر، توسعه تک‌تک افراد را هم خواهیم داشت.

نه‌تنها در ایران بلکه در سطح بین‌الملل برند شود، ثبت نشانه‌های جغرافیایی متناسب با منطقه جغرافیایی هر منطقه با تمرکز بر تشکلهای فعال و تقویت آن‌ها، ثبت ابتکارات و خلاقیت هنرمندان، مستند نگاری و ثبت دانش سنتی هنرمندان همه و همه می‌توانند در برند سازی مؤثر باشند.

■ آیا همکاری‌های فنی بین ایران و موسسه‌های خارجی جهان وجود دارد و چگونه ظرفیت‌سازی در کشور صورت می‌گیرد؟

انشالله بعد از افتتاح دفتر غرب آسیا از سوی شورای منطقه آسیا و اقیانوسیه در تهران بتوانیم ارتباط بین‌المللی هنرمندان را با جامعه جهانی بیشتر کنیم و با افتتاح این دفتر قطعاً یک مرکز اطلاع‌رسانی خوب در این حوزه خواهیم داشت این وظیفه بیشتر در بخش‌های ثبت شهرهای ملی، جهانی، برگزاری و مشارکت در نمایشگاه‌های بین‌المللی برای تقویت حوزه فن‌آوری و تقویت بازارهای موجود، ایجاد بازارچه‌های تخصصی متمرکز اجرایی برای توسعه و ظرفیت‌سازی برای مشهد مشهود خواهد بود.

■ نقش آموزش در افزایش مهارت‌های این حوزه تا چه اندازه اهمیت دارد و چگونه اجرایی می‌شود؟

قطعاً ما نیاز به زیرساخت‌های قوی در این حوزه خواهیم داشت ما باید برای افراد موجود و هم برای افرادی که می‌خواهند به این رشته بپیوندند، دوره‌های آموزشی مرتبط برگزار کنیم که در واقع یک حرکت زیرساختی تلقی می‌شود. بحث برقراری ارتباط با کشورهای موفق و بهره‌گیری از دانش و فناوری جدید و بروز نیز در این راستا خیلی مهم است. انشالله با کمک شورای جهانی صنایع

بررسی ظرفیت‌های شهر مشهد و مطابقت آن با شاخص‌های جهانی پس از تصمیماتی که در اجلاس مشترک با کشورهای عضو شورای جهانی صورت گرفت و تصمیم بر انتخاب و ثبت شهر جهانی صنایع دستی شد و خوشبختانه شهر مشهد از نظر تعداد کارگاه‌های فعال با موضوع و فعالیت مرتبط با سنگ‌های قیمتی، مباحث مرتبط با آموزش، ثبت معنوی بسیاری از فعالیت‌های مرتبط با سنگ و گوهر در مشهد و حجم قابل توجه تولید این فضا را ایجاد کرد که با کمک مسئولان محترم استان بتوان این شهر را در سال ۲۰۱۶ به‌عنوان شهر جهانی سنگ‌های قیمتی و گوهر ثبت کنیم.

دکتر بهمن نامور مطلق معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ایران در گفت‌وگو با خبرنگار ما ضمن بیان مطلب فوق در پاسخ به سؤال برنامه‌های پیش‌بینی‌شده برای استفاده از این فرصت طلایی گفت: با توجه به اینکه خوشبختانه در برنامه ششم توسعه به گسترش شهرهای جهانی صنایع دستی با حمایت و توجه دستگاه‌های اجرایی مستقر در استان تأکید ویژه‌ای شده، بنابراین مرحله ثبت در واقع اولین مرحله است و نیاز به حفظ این جایگاه جهانی داریم که طبیعتاً با گسترش و توسعه این قابلیت‌ها می‌توان این شرایط را بیشتر با همکاری و تمرکز بر فعالیت‌های هنرمندان استان‌ها و ایجاد و تقویت تشکلهای مرتبط باعث توسعه این بخش در شهر مشهد باشیم.

■ چگونه می‌توانیم در حوزه برندسازی سنگ‌های قیمتی از این فرصت‌های جهانی استفاده نماییم؟

ما برای برند سازی نیاز به حفظ حقوق هنرمندان داریم در بخش‌های مختلف برای اینکه شهر مشهد در بخش سنگ و گوهر

حکاکی بر مهر:

هنری روبه فراموشی

یکی از بدیع‌ترین هنرهای مردم ایران زمین، حکاکی روی سنگ‌های سختی مانند عقیق، در، یشم و بندرت زمرد و یاقوت و بعضاً شیشه و فلزاتی مانند نقره، برنز و فولاد است. استادان حکاک، این هنرمندان مهجور زمانه ما، علاوه بر استادی در هنر خوشنویسی، از مهارت ویژه طراحی، ترکیب‌بندی، قرینه‌سازی طغری و سپس حکاکی بهره‌مند بوده‌اند؛ چه عرصه محدود و اندک این سنگ‌ها نیاز مبرم و ویژه‌ای را می‌طلبیده و در اهمیت هنری آن همین بس که مهر هر فردی، برگ هویت و شناسنامه او محسوب می‌شده است و برای هر فرد، مهر و سجع آن نمایانگر نسب، سلیقه، مبانی اعتقادی و جایگاه اجتماعی او به شمار می‌رفته و مورد مباحثات و افتخار صاحبان آن‌ها بوده است. در آن برهه و گذر تاریخی، این هنرمندان گمنام توانستند با مهارت ویژه تحسین‌برانگیزی بر ابعاد طول و عرض خط افزوده و بدان عمق بخشند و سطح را به حجم و نقطه‌ای را از مربع تقریبی به هرمی وارونه مبدل کنند. آن‌ها خالق آثاری شدند که مورد شگفتی همگان است و حتی توجه شرق شناسان دنیای غرب را به خود جلب کرده است.

گوستاولوبون، خاورشناس بزرگ فرانسوی می‌نویسد: "مسلمین در عملیات متعلقه به فلزات درجه کمال را دارا بودند و در ساخت و پرداخت بعضی چیزها به درجه‌ای ماهر بودند که حتی استادان امروز هم نمی‌توانند با آن‌ها در این فن همسری نمایند آن‌ها احجار کریمه را بسیار زیبا تراشیده و روی آن‌ها را گل و بو ته‌نقش می‌کردند."

قدیمی‌ترین مهر اسلامی، همانا مهر حضرت محمد (ص) است که با سجع "محمد رسول‌الله" مزین نامه‌های آن زمان بود و شرح آن در "تحفه خطاطین" آمده است.

کتاب "نوروزنامه" حکیم عمر خیام نیشابوری (وفات ۵۱۷) که از روی نسخه قدیمی در سال ۱۹۲۶ و در مسکو به چاپ رسیده، ص ۱۳۷، چنین آمده است:

"انگشتر زبنتی است سخت نیکو بایسته انگشت و نخستین کسی که انگشتری کرد و به انگشت در آورد، جمشید بود و چنین گفته‌اند که انگشت بزرگان بی انگشتری چون نوری است بی‌علم و انگشتری مر انگشت را چون علم است مر میان را و میان با کمر نیکوتر آید؛ و پیغامبر (صلی‌الله‌علیه و اله و سلم) انگشتری به انگشت اندر آورد و نامه‌ها که فرستادی بهر ناحیتی به مهر فرستادی. سبب آن بود که نامه او بی مهر چون سر بی کلاه بود و سر بی کلاه انجمن

را نشاید و چون نامه مهر ندارد، هر که خواهد، بر خواند و چون مهر دارد، آن‌کس خواند که بدو فرستاده باشد و خردمندان گفته‌اند که تیغ و قلم، هر دو خادمان انگشتری ملک‌اند."

همان‌گونه که قبلاً اشاره شد، مشهورترین حکاکان ایران همانا محمد طاهر حکاکباشی آستان قدس در عهد ناصری است که کارهای او از نظر حکاکی، خطاطی و طراحی، شگفت‌انگیز و بس تماشایی است.

امیر مسعود سپهرم در کتاب "تاریخ برگزیدگان ایران و ادب" (ص ۵۲۳) می‌نویسد: "حاج آقا محمد طاهر در حدود سال ۱۲۶۴ یعنی اواخر سلطنت محمدشاه و اوایل سلطنت ناصرالدین‌شاه قاجار زندگی می‌کرده. وی اصلاً اصفهانی بوده، ولی هم در تهران و هم در اصفهان اقامت داشته است تا بالاخره در نودسالگی در اصفهان فوت کرده و همان‌جا مدفون شده است.

مرحوم عبدالله مستوفی در کتاب "تاریخ اجتماعی و اداری دوره قاجار" می‌نویسد:

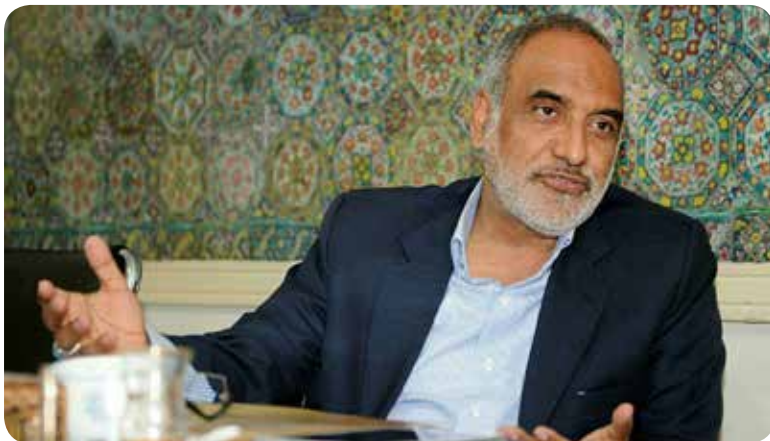
"میرزا نصرالله، نواده آقا محمد طاهر که به شغل اجدادی خویش - یعنی حکاکی - مشغول بود و در اواخر سلطنت ناصرالدین‌شاه قاجار شاگرد مرحوم میرزای کلهر خوشنویس بود و از او تعلیم خط می‌گرفته است."

همچنین باید از احمد دهلوی، مولانا مقصود هروری و مولانا ابراهیم هروری و مرحوم سید مرتضی شیرازی (ذره) که از حکاکان بزرگ به شمار می‌روند، به نیکی نام برد.

غربت و مهجوری حاکم بر هنر و هنرمندان حکاک راه هر چند با اندک زمزمه ای بشکند و زنگار فراموشی را از پس سالهای دور از چهره هنرمندان بزرگی که الحق هنرشان گل سرسبد هنر ایرانی است، زدوده باشد.

حسین زارع صفت مدیر کل وقت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی:

اقدام همه جانبه از سوی سازمان ها و تشکل های ذی ربط برای استفاده از این فرصت جهانی صورت گیرد

واگذاری عنوان مشهد شهر جهانی صنایع دستی گوهرسنگها با تولید اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی فرصت دست داد تا گفتگویی با آقای حسین زارع صفت مدیر کل وقت این سازمان داشته باشیم.

چگونه مشهد در سال ۲۰۱۷ به عنوان شهر جهانی صنایع دستی گوهرسنگها انتخاب گردید؟

شورای جهانی صنایع دستی که تا پایان سال ۲۰۱۳ توسط یونسکو اداره می شده در پایان این سال به عنوان یک نهاد مستقل به لحاظ ترکیبات، تشکیلات و بودجه عمل می کند. هدف اصلی شورای جهانی صنایع دستی، برپایی جنبش صنایع دستی برای ارائه آینده ای بهتر برای سازندگان یا تولیدکنندگان صنایع دستی در سراسر جهان است. براساس مصوبه شورای مذکور در سال ۲۰۱۴ میلادی کلیه شهرهای هر کشور به طور مستقل می توانند با توجه به وجود یک رشته صنایع دستی که در سطح ملی و جهانی شهرت قابل قبولی داشته باشند نامزد دریافت عنوان شهر جهانی صنایع دستی شوند. در سال ۲۰۱۵ میلادی دو شهر اصفهان و تبریز از کشور ایران موفق به دریافت این عنوان از شورای جهانی صنایع دستی تحت عنوان اصفهان شهر جهانی صنایع دستی و تبریز شهر جهانی فرش دستباف گردیدند. از نیمه دوم سال ۱۳۹۴ بررسی پتانسیل های شهر مشهد برای نامزدی شهر جهانی سنگهای قیمتی آغاز گردید. آنچه واضح است آن است که استان خراسان رضوی و شهر مشهد از دیرباز در این حوزه فعال بوده است. به همراه طرح پیشنهادی نامه تأیید استاندار محترم، شهردار و فرماندار محترم مشهد نیز به شورای جهانی صنایع دستی ارائه گردید. این پروپوزال برای بررسی به کشور چین فرستاده شد که

به این نتیجه رسیده اند که استراتژی مؤثر در گوهرسنگ های استان خراسان و مشهد از نوع استراتژی تهاجمی است که مؤید ضرورت رشد و توسعه می باشد. فرصت های سرمایه گذاری در اکتشافات سنگ های قیمتی و فرآوری آنها و نیز توسعه جواهرات با استانداردهای جهانی و همچنین مدیریت بازاریابی و فروش و نگرشی نو به ژئوتوریسم از طرح ها و پروژه های آتی می باشد. از اقدام های اولویت دار و زیربنایی در این صنعت می توان به تفویض اختیار ارزش گذاری صادرات و واردات جواهرات از طرف بانک مرکزی به مشهد، تصویب گمرک مشهد به عنوان پایانه تخصصی صادرات و واردات جواهرات، تخصیص زمین برای ایجاد شهرک تخصصی طلا و جواهر و سنگ های قیمتی خوشه جواهرات و سنگ های قیمتی در نظر دارد با کمک شرکت شهرک های صنعتی، سازمان صنعت، معدن و تجارت، اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، اداره کل استاندارد و تحقیقات صنعتی و... با اتکا به مهارت مناسب در زمینه طراحی و تولید سنگ های قیمتی و با استفاده از جدیدترین تجهیزات و تکنولوژی های روز دنیا و با تأکید بر کیفیت و وضعیت رقابتی مطلوب محصولات تا سال ۱۴۰۰ با عنوان قطب تولید

پس از بررسی مورد تأیید قرار گرفت و مقرر شد هیئت بازرسی متشکل از: چهار داور به سرپرستی خانم غدا هیجاوی رئیس شورای جهانی صنایع دستی منطقه آسیا و اقیانوسیه اردیبهشت ۱۳۹۵ در مشهد حضور یابند. اولین اقدام ستادی در اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی به ریاست مدیر کل محترم تشکیل شد و به دنبال آن با بخش های خصوصی و نیز ارگانها و سازمان های ذی ربط مکاتبات و هماهنگی هایی صورت گرفت و برنامه های بازدید از مراکز آموزشی، علمی، فرهنگی، تولید و عرضه سنگ های قیمتی صورت پذیرفت. داوری در روزهای ۱۲ و ۱۳ اردیبهشت ماه توسط گروه داوری شورای جهانی صنایع دستی منطقه آسیا و اقیانوسیه به سرپرستی خانم دکتر غدا هیجاوی انجام شد. نتایج این داوری به مقرر اصلی شورا در چین فرستاده شد و پس از بررسی همزمان با عید سعید فطر مشهد رسماً به عنوان شهر جهانی سنگ های قیمتی از سوی این شورا معرفی گردید.

چه برنامه هایی برای استفاده از این فرصت طلایی پیش بینی شده است؟

با توجه به استراتژی تدوین شده، محققین

رضوی در کارگروه عمرانی استاندار خراسان رضوی.

- رایزنی با سازمان در تهران و درخواست اعمال سیاست‌های تشویقی ویژه به هنرمندان و صنعتگران بخش گوهرسنگ‌ها جهت حضور در مجتمع‌های تجاری به شکل یکپارچه و منسجم

- بررسی پتانسیل مجتمع‌های تجاری قابل واگذاری به شکل یک مجموعه منسجم به هنرمندان و صنعتگران صنایع دستی.

- حمایت در برگزاری نمایشگاه‌های ملی و بین‌المللی و ایجاد بازارهای ثابت و فصلی صنایع دستی گوهرسنگ‌ها با همکاری سایر بخش‌های دولتی از قبیل شهرداری و بخش خصوصی ذی‌ربط.

- تدوین استانداردهای آموزشی در رابطه با گوهرسنگ‌ها با همکاری اداره کل آموزش فنی حرفه‌ای و کار و دانش استان.

نقش آموزش و افزایش مهارت‌ها تا چه حد می‌تواند به ارتقای کیفیت و رقابت محصولات تولیدی منجر گردد؟

ایجاد فضای مناسب آموزش برای آموزش‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت در زمینه گوهرسنگ‌ها در مراکز خصوصی، نیمه‌خصوصی و دولتی، دانشکده‌های مختلف مرتبط با رشته‌هایی از قبیل، گوهرشناسی تراش‌ها، مخراج کاری، فیروزه کوبی، طراحی زیورآلات و ... مراکز و موسسه‌های آموزش عالی، هنرستان‌ها و مراکز آموزشی آزاد از اهداف دبیرخانه است. ایران به‌ویژه خراسان رضوی دارای ظرفیت‌های فراوانی است که اگر به‌درستی مورد استفاده قرار گیرد در ابعاد مختلف نتایج ارزشمندی برای جامعه خواهد داشت و امیدوارم این مهم به‌درستی به سرانجام برسد در این میان نقش رسانه‌ها بسیار ارزشمند و حائز اهمیت است و به همین خاطر از ماهنامه وزین اقتصاد آسیا که به این مهم پرداخته است صمیمانه تشکر می‌کنم.

بارگاه ملکوتی امام هشتم شیعیان (امام رضا) در مشهد و اعتقادات مذهبی در استفاده از سنگ‌هایی مانند فیروزه و عقیق در نماز و عبادات، این شهر را به‌عنوان قطب دادوستد این‌گونه سنگ‌های قیمتی تبدیل نموده است. سرانه سرمایه‌گذاری برای اشتغال یک نفر در این رشته ۳۵ تا ۵۰ میلیون ریال (حداکثر ۱۰۰ میلیون ریال) و فضای مورد نیاز برای اشتغال یک نفر حداکثر ۲*۲ متر است

چگونه می‌توانیم در حوزه برند سازی سنگ‌های قیمتی خراسان از فرصت‌های جهانی استفاده کنیم؟

با ایجاد شبکه‌های مدیریت بازار و فروش به‌منظور افزایش سطح فروش محصولات و ورود به بازارهای جهانی و افزایش تولید با ارتقاء سطح تکنولوژی و به‌کارگیری ماشین‌آلات مدرن از اهداف شهر جهانی است که در حوزه برند سازی سنگ‌های قیمتی مؤثر است. اکنون در ایران ثبت اولین برندها در شهر حوزه تخصصی سنگ‌های قیمتی در شهر مشهد با عنوان (آبگینه، پیوه زن، فرشتگان طلا) بوده است.

چه حمایت‌هایی برای تولیدکنندگان و صادرکنندگان این حوزه در نظر گرفته شده است؟

فعالیت‌ها و اقدام‌های خوبی در این زمینه انجام گرفته است که مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از:

- تقاضای رسیدگی به بحث بیمه هنرمندان صنایع دستی گوهرسنگ‌ها و محصولات آن‌ها.
- اخذ مصوبه برای دریافت مبلغ پنج میلیارد ریال جهت ایجاد مرکز ملی گوهرسنگ‌ها (فضایی به مساحت ۱۵۰۰ مترمربع) در کارگروه عمرانی استاندار خراسان رضوی.
- اخذ مصوبه برای دریافت پنج میلیارد ریال برای ایجاد هنرستان تخصصی صنایع دستی با همکاری اداره کل آموزش و پرورش خراسان

جواهرات و سنگ‌های قیمتی در کشور مطرح شود؛ و در این میان انتخاب مشهد به‌عنوان شهر جهانی سنگ‌های قیمتی عاملی بسیار مؤثر در توسعه خوشه جواهرات می‌باشد.

در حال حاضر چه تعداد تولیدکننده رسمی در استان فعالیت دارند و در چه رشته‌هایی فعالیت می‌کنند و بخش خصوصی این حوزه چگونه در سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و تداوم فرصت شهر جهانی نقش خواهد داشت؟

بیش از ۹۰ درصد از واحدهای تراش سنگ‌های عقیق و فیروزه کشور در مشهد مقدس قرار دارد و تنها اتحادیه فیروزه و عقیق تراشان در مشهد فعال است. همچنین سالانه ۹ هزار کیلو عقیق بارنگ‌های مختلف و حدود ۴۵۰۰ کیلو فیروزه در مشهد استخراج می‌شود. در سال‌های اخیر دولت محترم با توجه ویژه به این بخش توسط مشهد به‌عنوان خوشه صنعتی جواهرات جایگاه خاصی به این شهر داده است. همچنین اولین کانون هماهنگی دانش، صنعت، بازار جواهرات و سنگ‌های قیمتی ایران در مشهد تشکیل گردیده است. در حال حاضر حدود ۱۶۱۰۰ نفر در حوزه سنگ‌های قیمتی و فعالیت‌های مرتبط با آن از جمله فیروزه کوبی، حکاکی، خطاطی، قلم‌زنی انگشتر، مخراج کاری، تراش فانتزی، مرصع کاری و... مشغول به کار می‌باشند.

مشهد شهر جهانی گوهرسنگ‌ها چه ظرفیتی می‌تواند برای کسب‌وکار و اشتغال باشد؟

وجود معدن فیروزه در این منطقه به‌عنوان قدیمی‌ترین و باکیفیت‌ترین معدن دنیا با قدمتی بیش از پنج هزار سال، نشان می‌دهد که توجه به سنگ‌های قیمتی در این ناحیه از کشور ریشه در ماقبل تاریخ دارد. از سوی دیگر جاذبه‌های گردشگری خراسان رضوی از جمله: وجود

جیپور شهرجهان

گوهرسنگ هادر سال ۲۰۱۵

ترجمه: مهندس زهرا پزشکی

منبع: GIA (Gemological Institute of America Inc.)

آن دراویدی، مغولی و ... هستند. زیان این کشور هندی است ولی ۱۴ زیان رسمی دیگر و بیش از ۱۰۰۰ زیان رایج نیز در این کشور وجود دارند و این در حالی است که انگلیسی هنوز زیان رسمی در این کشور به شمار می‌رود و دانستن آن برای تجارت بین‌المللی خیلی مهم است. از ۸۰ درصد جمعیت هند ۱۴,۲ درصد آن را مسلمانان و بقیه را مسیحیان، سیک‌ها و گروه‌های دیگر تشکیل می‌دهند. شهرستان جیپور مرکز استان راجستان در شمال غربی هند است. استان راجستان به دلیل داشتن مسیر تجاری از چین به اروپا به مدتی طولانی منطقه‌ی استراتژیک اقتصادی هند

که به تولید سنگ‌های قیمتی مشغول بودند، انجام داد. در ادامه به برخی دلایلی که سبب شده است این شهر به‌عنوان شهر جهانی گوهرسنگ‌ها برگزیده شود آمده است:

هند و جیپور

هند جزو مستعمره‌های انگلستان بود که در سال ۱۹۴۷ به استقلال دست‌یافت، از این‌رو تاریخچه‌ی این کشور، تاریخچه‌ی نسبتاً جدیدی است. هند پس از دست‌یابی به استقلال خود شروع به اصلاحات اقتصادی، تجارت و سرمایه‌گذاری خارجی نمود. ۷۲ درصد از جمعیت هند، هندوآریایی و ۲۵ درصد

از مراکز تولید سنگ‌های قیمتی جهان می‌توان چین، تایلند، سریلانکا و هند را نام برد. شورای جهانی صنایع دستی طی بازدیدی که در اواخر آوریل و اوایل ماه می سال ۲۰۱۵ از این مراکز داشت به این نتیجه رسید که شهر جیپور واقع در هند را به‌عنوان شهر جهانی گوهرسنگ‌ها انتخاب نماید. شورای جهانی صنایع دستی در بازدیدی ۱۰ روزه از تمام کارخانه‌ها، تجار و خرده‌فروشی‌هایی که در زمینه سنگ‌های قیمتی در این شهر به کار و فعالیت مشغول بودند دیدن نمود. همین‌طور این شورا مصاحبه‌های متعددی با مالکین، مدیران و کارکنانی

این انجمن پس از تأسیس از طرف ۶۰۰۰ صادرکننده شروع به ترویج این صنعت در هند کرد. در طول اولین سال پس از تأسیس این انجمن، صادرات سنگ‌های قیمتی و جواهرات هند به ۲۸ میلیون دلار رسید. تا سال ۲۰۱۴، رقم صادرات سنگ‌های قیمتی و جواهرات هند به ۳۵ میلیارد دلار افزایش یافت. این رشد به خاطر صادرات الماس و طلا و جواهرآلات و سنگ‌های قیمتی بود. برخی صاحب‌نظران بر این باورند که حدود ۱۵۰۰۰۰ تا ۳۰۰۰۰۰ شغل در جیپور در زمینه‌ی برش سنگ‌های قیمتی مشغول به کارند. با افتتاح گلد سوک در جیپور در سال ۲۰۱۲، ۹۵ نمایشگاه و ۱۵۰ دفتر در زمینه‌ی فروش جواهرآلات

در زمینه‌ی جواهرات و سنگ‌های قیمتی مشغول گردیدند. بازار جوهری یکی از قدیمی‌ترین بازارهای این شهرستان است که توسط جی سینگ دوم راه‌اندازی شد و در واقع شروع تجارت سنگ‌های قیمتی جیپور از این بازار است. این بازار هنوز محل بسیاری از کارگاه‌های کوچک و مراکز بزرگ تجاری سنگ‌های قیمتی هند به شمار می‌رود. شهر جیپور با داشتن کارآفرینان امروزی در ساخت جواهرات مدرن مرکزی پیشرو برای برش سنگ‌های قیمتی و تجاری به حساب می‌آید. انجمن صادرکنندگان جواهرات و سنگ‌های قیمتی در سال ۱۹۶۶ توسط وزارت بازرگانی در جیپور تأسیس شد.

بوده است. این شهرستان در سال ۱۷۲۷ توسط مهاراجه ساو می جی سینگ تأسیس شد. جیپور به خاطر برخورداری از معماری هندی اولین شهر مدرن هند به شمار می‌رود. همین‌طور دسترسی به دره‌ی آبی از دیگر مزیت‌های این شهر به شمار می‌رود. این شهرستان به ۹ بلوک، دو بلوک برای ساختمان‌های دولتی و کاخ‌ها و هفت بلوک برای عموم مردم تقسیم شده است.

صنعت سنگ‌های قیمتی جیپور

وقتی جیپور به شهری برای هنرمندان و صنعتگران ماهر سنگ‌های قیمتی مبدل شد، این هنرمندان و صنعتگران با حمایت مهاراجه‌ها به کار و فعالیت

جدول ۱. صادرات جواهرات و سنگ‌های قیمتی جیپور از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ به میلیون دلار

آوریل تا مارس ۲۰۱۱	آوریل تا مارس ۲۰۱۲	آوریل تا مارس ۲۰۱۳	آوریل تا مارس ۲۰۱۴	آوریل تا مارس ۲۰۱۵	
۲۳,۰۸۳۵	۲۰,۳۴۳	۲۱,۹۷۲	۲۴,۵۷۱۵	۱۸,۶۰۶	الماس برش خورده و جلا داده شده
۷۴,۵۲۹	۷۹,۹۳۲	۸۸,۳۵۹	۱۱۸,۲۲۱	۱۱۲,۵۰۶	جواهرآلات طلا
۱۸۶,۶۲۸۵	۲۳۹,۱۹۶	۲۱۹,۲۵۰۵	۲۷۶,۱۱۱	۲۶۴,۸۳۴	سنگ‌های قیمتی رنگی
۰,۰۱۳۵	۰,۰۱۲	۰,۰۷۲	۰,۷۳۵	۰,۰۶۷۵	مروارید
۱۱۲,۵۴۸	۱۲۱,۵۹۹	۱۳۲,۱۱۸۵	۱۴۶,۲۴۴	۱۴۵,۱۵۸	جواهرآلات غیر طلا
۳,۰۸۵۵	۶,۷۱۸۵	۱۱,۰۴۳	۱۰,۶۴۷	۱۱,۹۲۰۵	جواهرآلات مد لباس
۰,۰۰۴۵	۰,۰۰۹	۰,۰۰۹	۰,۰۲۱	۰,۰۳۹	ترکیبات خام
۰,۰۵۱	۰	۰	۰	۰	الماس سخت
۳,۰۴۵	۱۱,۶۰۲۵	۸,۰۷۷۵	۱۲,۰۱۵	۲۰,۰۳۷	گوهر سنگ‌های رنگی سخت
۰,۳۸۵۵	۰,۴۳۵	۰,۹۱۸	۱,۴۷۷۵	۱,۵۴۰۵	سنگ‌های ترکیبی
۴۰۳,۳۷۴	۴۷۹,۸۴۵۵	۴۸۱,۸۹۹	۵۹۰,۰۴۳	۵۷۴,۷۰۸۵	کل

نتیجه‌گیری

در حال حاضر اختلافات بین منابع، تولیدکنندگان، تجار، خرده‌فروشان و مصرف‌کنندگان صنعت سنگ‌های قیمتی و جواهرآلات به‌طور فزاینده‌ای کاهش یافته است. هر مرکز ویژه‌ای از ویژگی‌های خاص خود برخوردار است که خوشبختانه این ویژگی‌های خاص (مانند کیفیت و دقت برش) در جیپور بیشتر از کشورهای مثل چین و تایلند به چشم می‌خورد. در سال ۲۰۱۵ شهر جیپور به بزرگ‌ترین کلبه‌ی صنعتی برای صنعتگران و سازندگان طلا و جواهر میل شد و یکی از موفق‌ترین شهرها برای تجارت گوهرسنگ‌ها و جواهرآلات به شمار می‌رفت.

۲۰۱۰ محدودیت‌های صادراتی تانزانیت توسط دولت تانزانیا سبب شد که روال برش این سنگ در جیپور تغییر یابد. در بازدیدی که شورای جهانی صنایع دستی از سه کارخانه‌ی برش زمرد این شهر داشت، زمرد و تانزانیت را دو تا از مهم‌ترین سنگ‌های تجاری صنعت گوهرسنگ‌ها و جواهرآلات قیمتی جیپور اعلام کرد. لازم به ذکر است که خریداران عمده‌ی سنگ‌های قیمتی جیپور ایالات متحده، اروپا و ژاپن هستند. همین‌طور این شهر دارای دو منطقه‌ی ویژه‌ی اقتصادی برای صادرات جواهرآلات و سنگ‌های قیمتی است که در جدول ۲ جزئیات این مناطق ویژه آمده است:

و سنگ‌های قیمتی شروع به کار کردند. با افتتاح گلد سوک، حدود ۳۰۰۰۰ بازدیدکننده هر ساله از نمایشگاه‌ها و دفاتر فروش دیدن می‌کنند به همین خاطر میزان صادرات جواهرآلات و سنگ‌های قیمتی جیپور از آوریل سال ۲۰۱۴ تا ماه مارس ۲۰۱۵ به بیش از ۵۷۴ میلیون دلار رسید که بیشترین صادرات بالغ بر ۲۶۴ میلیون دلار به صادرات سنگ‌های قیمتی اختصاص داشته است (جدول ۱). شهر جیپور برتری خود را در برش سنگ‌های مختلف رنگی به‌ویژه زمرد در کنار کشورهای مثل تایلند و سریلانکا به اثبات رسانده است. طی مهر و موم‌های ۱۹۸۰ جیپور مرکز عمده‌ی برش تانزانیت بود. در دسامبر سال

جدول ۲. جزئیات مناطق ویژه‌ی اقتصادی جواهرآلات و سنگ‌های قیمتی

جزئیات	پارک صنعتی توسعه‌ی صادرات	منطقه‌ی ویژه‌ی اقتصادی شماره‌ی یک	منطقه‌ی ویژه‌ی اقتصادی شماره‌ی دو
مساحت کل	۲۱۲۰۳۰ مترمربع	۷۹۵۱۵ مترمربع	۳۶۱۷۴۸ مترمربع
مساحت نواحی	۱۱۶۵۰۰ مترمربع	۴۳۸۰۰ مترمربع	۱۹۹۲۶۷ مترمربع
تعداد نواحی	۷۶	۵۱	۱۸۹
اندازه‌ی نواحی به مترمربع	۱۰۰۰، ۱۵۰۰، ۲۰۰۰ و ۴۰۰۰	۵۰۰، ۷۰۰، ۱۰۰۰ و ۲۰۰۰	۵۰۰، ۷۰۰، ۱۰۰۰، ۱۵۰۰، ۲۰۰۰ و ۴۰۰۰
تعداد کارخانه‌ها تولیدکننده	۱۸	۱۲	۵
استخدام‌شدگان	۷۵۰۰ نفر در مجموع	۴۴۴	۴۴۴

شناسایی ۳۹ نوع سنگ قیمتی و نیمه قیمتی در خراسان رضوی

در حال حاضر در ۲۰ استان ایران سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی شناسایی شده‌اند که اکتشاف آن‌ها در دست اقدام است. اوپال، گرانت، آمیتیست، عقیق، فیروزه، ژاسپر، بریل، انواع کوارتز، اپیدوت و سیتترین انواع سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی ایران را تشکیل می‌دهند. برخی از سنگ‌های قیمتی به‌صورت فراوری نشده صادر و پس از تراش دوباره به کشور وارد می‌شوند. در بین فیروزه‌ی داخلی نیشابور، شاهرود و کرمان بالاترین کیفیت را دارا هستند. ۳۹ نوع سنگ قیمتی و نیمه قیمتی در خراسان رضوی مصرف می‌شوند که از این تعداد ۱۵ نوع سنگ مصرف بیشتری دارند که از آن جمله می‌توان به عقیق و فیروزه اشاره کرد.

خاستگاه گوهرسنگ‌ها بانگاہے به

گوهرسنگ‌های خراسان رضوی

گردآوری و تدوین: نسترن شجاعی کاوه

کانی‌های نیمه قیمتی کلسدونی و اپال می‌توان نام برد.

خاستگاه آلی

گوهرهای فراوانی وجود دارند که طی فرایندهای مرتبط با فعالیت‌های زیستی موجودات زنده تشکیل می‌شوند. این گوهرها در ترکیب خود دارای مقدراری مواد آلی همراه با مواد معدنی هستند که در ساختمان موجودات زنده به کار گرفته شده است، مانند مروارید، عاج، کهربا، شبنم، مرجان و...

ایران کشوری است که از لحاظ زمین‌شناسی دارای پتانسیل مناسب از لحاظ مواد معدنی و از جمله سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی است. خراسان رضوی با توجه به وجود اندیس‌های معدنی‌ای همچون فیروزه، آگات (عقیق)، بریل (آکوامارین)، سافیر، یاقوت، روتیل، ارتوکلاز، فیروزه قوچانی (کریزوکلا)، ژاسپر، عقیق سلیمانی، اوپال، گارنت، درکوهی، رزکوارتز، آندالوزیت، ایلمنیت، آراگونیت و پلی‌گورسکیت حائز اهمیت است.

اکنون در نگاهی کوتاه مهم‌ترین و قدیمی‌ترین گوهرسنگ‌های یافت شده در خراسان رضوی خواهند شد.

می‌سازد. تغییر شرایط، افزایش غلظت، کاهش تدریجی دما و وجود فضای کافی در تبلور کانی مؤثر هستند و به هر میزان که شرایط فوق مطلوب‌تر باشد، مرغوبیت کانی افزایش می‌یابد. بسیاری از گوهرها دارای خاستگاه ماگمایی هستند مانند یاقوت و زمرد.

خاستگاه دگرگونی

سنگ‌های دگرگونی بر اثر ایجاد تغییرات در گرما، فشار و واکنش با محلول‌ها ایجاد می‌شوند. در طبیعت محیط‌های دگرگونی بسیاری وجود دارند. حرکت قطعات لیتوسفری محیط‌های متامورفیک متفاوتی را ایجاد می‌کند که ویژگی‌های بارز آن‌ها، فشار و دمای بالاست. از کانی‌های تشکیل شده در این محیط، می‌توان ژادیت (Jadeite) یا ژاده (یشم) را نام برد. سنگ‌های دگرگونی ناحیه‌ای شامل بسیاری از سنگ‌هایی می‌شود که بر اثر افزایش دما و فشار، دفن شده و تغییر شکل پیدا کرده‌اند. برخی از کانی‌هایی که در این سنگ‌ها یافت می‌شوند عبارتند از گارنت، کوردیریت، اسپینل، آندالوزیت، استارولیت و اپیدوت.

خاستگاه رسوبی

در این دسته آب نقش اساسی در تشکیل کانی یا گوهر دارد، به گونه‌ای که آب‌ها با کانی‌ها واکنش می‌دهند و آن‌ها را در خود حل می‌کنند. قابلیت نگهداری عناصر کانی‌ها به وسیله آب، بستگی به شرایط محیط دارد. چنانچه شرایط فوق تغییر کند این کانی‌ها ته‌نشست می‌کنند. برای مثال تشکیل بلورهای نمک بر اثر تبخیر آب دریا را می‌توان نام برد. نوع کانی تشکیل شده بستگی به نوع عناصر حل شده در آب و دمای آب دارد. چنانچه واکنش آب با سنگ‌های غنی از سیلیس (برای مثال ماسه‌سنگ‌ها) صورت گرفته باشد، کانی غنی از سیلیس ایجاد می‌شود. در این مورد از

دنیای گوهرها، دنیای زیبا و رنگارنگ مملو از سنگ‌های قیمتی ارزشمندی است که هر یک شرایط خاص زمین‌شناسی را برای به وجود آمدن خویش طلب کرده و به خاطر نادر بودنشان در طبیعت خواستاران فراوانی دارند. آنچه باید در این زمینه مورد توجه قرار گیرد این است که ده‌ها کانی مثل اپیدوت، دیوپسید، اوپال، گارنت، آندالوزیت، کوردیریت و ... امروزه از ارزش فوق‌العاده خوبی در علم گوهرشناسی برخوردارند در حالی که بسیاری از مردم تنها گوهرهای الماس، فیروزه و یاقوت را ارزشمند دانسته و نسبت به سایر گوهرها بی‌اعتنایی باشند.

در این فرصت کوتاه، تلاش شده است تا ضمن نگاهی گذرا به خاستگاه زمین‌شناختی گوهرها، تاریخچه و دیدگاه‌های موجود، گوهرهای ایران زمین و به ویژه خراسان معرفی شوند. در ضمن برای استفاده بهتر خوانندگان غیر زمین‌شناس، از به کار بردن اصطلاحات و مطالب تخصصی پرهیز شده است.

گوهرها و خاستگاه زمین‌شناسی

سنگ‌ها و کانی‌های گران‌بها از دیدگاه زمین‌شناسی و محیط تشکیل جایگاه‌های متفاوتی دارند و طیف بسیار گسترده‌ای از شرایط فشار و دما در پیدایش آن‌ها اثرگذار است. به‌طور کلی خاستگاه سنگ‌های قیمتی را می‌توان به صورت زیر دسته‌بندی کرد: خاستگاه ماگمایی، خاستگاه دگرگونی، خاستگاه رسوبی و خاستگاه آلی

خاستگاه ماگمایی (آذرین)

کانی‌های گران‌بها با خاستگاه آذرین، ساختمانی بلورین دارند و پیدایش آن‌ها در شرایطی آرام و پایدار و غلظتی متناسب و زمانی به نسبت طولانی انجام می‌شود. محلول‌های سازنده در شرایط عادی اغلب در حالت اشباع نیستند. گاه دما و فشار آن‌ها را از شرایط اشباع دور

فیروزه

فیروزه گوهری گران بها با پیشینه‌ای باستانی است. رنگ آبی آسمانی زیبایش دنیایی سحرآمیز در اطراف آن ایجاد و انسان‌ها را شیفته خود کرده است تا حدی که آن را سنگ خوش‌یمن یا طلسم خوشبختی و حافظ سلامتی می‌دانند. به یقین فیروزه عربی شده نام پارسی پیروزه است. در کتاب تحفه المومنین آمده است که: فیروزج معرب از پیروزه فارسی است و بهترین او از نیشابور ... فیروزه در طی جنگ‌های صلیبی به اروپا راه یافت و **turquoise** نامیده شد به معنای سنگ ترکی، زیرا از راه ترکیه به اروپا رسید (فیروزه نیشابور از دیرباز در بازار ترکیه توسط بازرگانان و نیز خریداری و به اروپا فرستاده می‌شد).

فیروزه یا تورکواز، فسفات آبدار مس و آلومینیوم با فرمول شیمیایی $CuAl_6(PO_4)_4(OH)_8 \cdot 5H_2O$ می‌باشد. این کانی اگرچه که دارای شبکه بلورین در سیستم تریکلینیک می‌باشد، ولی به ندرت به صورت بلورهای درشت قابل مشاهده است. فیروزه به صورت رگه‌ای و یا پوششی در سنگ مادر آذرین و با ترکیب حدواسط تشکیل می‌شود. این گوهر دارای رخ کامل تا خوب، سختی ۵ تا ۶ و وزن مخصوص ۲٫۶ تا ۲٫۸ می‌باشد. جلای فیروزه واکسی و شکست آن صدفی کوچک و ناهموار است. بهترین رنگ این ماده معدنی آبی روشن (آسمانی) است، البته به رنگ خاکستری - سبز آبی و سبز نیز مشاهده می‌شود. در بازار ایران، فیروزه نیشابور به دودسته اصلی تقسیم می‌شوند. فیروزه عجمی و فیروزه شجری. فیروزه عجمی بدون رگه و یکدست است و در ایران بهترین نوع فیروزه محسوب شده و عددی فروخته می‌شود. قیمت آن بسته به اندازه، رنگ و وزن از ۵۰۰۰ ریال تا میلیون‌ها تومان متغیر است.

فیروزه شجری واجد رگچه‌هایی شبکه‌ای است و بسته به نوع و رنگ و فرم رگچه‌ها در ۱۴ کلاس تعریف می‌شود. این نوع فیروزه گرمی معامله می‌شود و با توجه به شرایط نگین تراشیده شده، قیمت‌های متفاوتی به خود می‌گیرد. در اروپا این نوع فیروزه مقبولیت بیشتری دارد. اغلب نگین‌های فیروزه با برش کبوجان دیده می‌شوند و انواع برش دار یا فست و فانتزی متداول نیستند. از دیرباز در میان همه فرهنگ‌ها به عنوان نماد اشرافیت، خردورزی، قدرت و جاودانگی شناخته می‌شده است. در ایران، مصر و چین و همچنین در نزد بومیان آمریکای شمالی و جنوبی (آزتک‌ها و اینکاها)، فیروزه سنگی مقدس شمرده شده و برای نشان دادن قدرت، کسب شانس و حفاظت از بلا یا مورد استفاده قرار می‌گرفته است.

حفاری‌ها و اکتشافات باستان‌شناسی در ایران نشان می‌دهد که استخراج و کاربرد فیروزه در ایران سابقه‌ای هفت‌هزارساله دارد. مدرک آن مجسمه‌ای است از جنس فیروزه که به شکل گوساله تراشیده شده و اکنون در موزه لوور پاریس نگهداری می‌شود. در حال حاضر معادن فیروزه در کشورهای استرالیا، چین (منچوری)، مصر (صحرائ سینا)، هندوستان، مکزیک، روسیه، امریکا (آریزونا، نیومکزیکو، باتلی نوادا) و افغانستان (سمرقند و بامیان) وجود دارد (خواجہ یزدی، م. ۱۳۸۸) ولی مرغوبترین فیروزه هنوز هم فیروزه نیشابور ایران است.

Turquoise

is an opaque, blue-to-green mineral that is a hydrated phosphate of copper and aluminum, with the chemical formula $\text{CuAl}_6(\text{PO}_4)_4(\text{OH}) \cdot 8\text{H}_2\text{O}$. Its physical characteristics are: $\text{Mohs scale hardness: 5-6}$, crystal habit: massive and nodular, color: blue(sky), green-blue, gray and white. Its unique shade of blue, often blue-green, lends it name, Turquoise, to all things of this tranquil hue. Although the minerals have triclinic crystal system, but rarely for coarse crystals visible. It is rare and valuable in finer grades and has been prized as a gemstone and ornamental stone for thousands of years owing to its unique hue.

The name Turquoise is derived from the French, pierre turquoise, meaning "Turkish stone," because the trade routes that brought Turquoise to Europe from the mines in Asia, specially Iran, went through Turkey, and Venetian merchants often purchased the stone in Turkish bazaars.

Two kinds of Turquoise are more famous: Ajami(pure) Turquoise and Shajari (dendritic) Turquoise. The first one is pure sky blue Turquoise without any veinlets. This one is more popular in Iran. The second one has many pyritic veinlets and is sold by grams. In Europe this kind of Turquoise is more acceptability. The most of them are cut into cabochons. Facet and fancy cut is not common.

Turquoise is perhaps the oldest stone in man's history. For thousands of years, Turquoise has spanned all cultures, prized as a symbol of wisdom, nobility and the power of immortality. Among the Ancient Egyptians, Persians and Chinese, Aztecs and Incas of South America, and Native North Americans, Turquoise was sacred in its adornment and for power, luck, and protection.

The excavation and archaeological discoveries in Iran shows that the extract and application of Turquoise in the seven thousand years of history of Iran. Evidence is the statue of a calf that is made from turquoise and is now in the Louvre Museum of Paris maintained.

There are turquoise mines already in Iran (Neyshabur) Australia, China (Manchuria), Egypt (Sinai), India, Mexico, Russia, America (Arizona, New Mexico, Nevada) and Afghanistan (Bamyan and Samarkand), but which is still the turquoise from Neyshabur is the best and most famous in the world. The history of the extraction and exploitation of Neyshabur turquoise mine is more than four thousand years.

عقیقه

عقیق با نام انگلیسی آگات (برگرفته از نام رودخانه آگاتس در سیسیل) از انواع بسیار دانه‌ریز یا مخفی بلور کوارتز می‌باشد. این کانی با توجه به کیفیت رنگ و پدیده‌هایی که نشان می‌دهد، در زمره سنگ‌های نیمه قیمتی قرار می‌گیرد. دامنه وسیعی از رنگ مانند سفید، خاکستری، قهوه‌ای، قرمز، صورتی و حتی سیاه در آن‌ها دیده می‌شوند. آگات‌ها از ته‌نشین شدن سیلیس موجود در آب‌های زیرزمینی در حفرات موجود در سنگ‌های آتش‌فشانی تشکیل می‌شوند. این مواد ته‌نشین شده گاهی در اطراف دیواره‌های حفره، توالی نازکی از لایه‌های متراکم و مدور سیلیسی به وجود می‌آورند و در برخی مواقع این لایه‌ها از کف حفره به سمت بالا به صورت لایه‌های مسطح تشکیل می‌شود. این ساختمان‌های لایه‌ای یکی از ویژگی‌های این گوهرسنگ می‌باشد که با حضور ناخالصی‌های موجود در محلول مذکور، به رنگ‌های متفاوتی دیده می‌شود. هزاران سال است که عقیق به‌عنوان گوهرسنگ مورد استفاده بوده است. هرچند در زمان‌هایی از رونق افتاد ولی امروزه به دوران شکوه خود بازمی‌گردد. متداول‌ترین برش عقیق کبوجان و بید است که برای زینت انگشتر، گوشواره، آویز و دیگر زیورآلات مورد استفاده قرار می‌گیرند.

انواع عقیق

آگات‌ها معمولاً به فرم لایه‌های مدور یا مسطح دیده می‌شوند ولی حضور ناخالصی‌های با اشکال مختلف که برخی اوقات تصویر گیاهان، جنگل یا منظره‌ای را ایجاد می‌کنند، سبب ارزشمندتر شدن آن‌ها می‌شوند. تنوع این اشکال سبب ایجاد نام‌های مختلفی شده است مانند:

- عقیق نواری: متداول‌ترین نوع عقیق که با نوارهای روشن و تیره منظم دیده می‌شود.
- عقیق خزه‌ای انواعی که حضور ناخالصی‌های سیاه، قرمز یا سبز اشکال گیاهان را تداعی نمایند.
- عقیق شجر عقیقی که به دلیل حضور اکسید آهن یا منگنز، الگوی حاصل شبیه شاخه‌های درختان باشد.
- عقیق باباقوری نیز دارای دایره‌های متحدالمرکز است که دایره داخلی رنگی تیره دارد.
- عقیق‌های منظره‌ای که حضور انواع ناخالصی‌ها، مناظر زیبا مانند دریاچه، درختان و ... را ایجاد می‌نماید.
- عقیق آتشین نیز حاوی ناخالصی‌هایی از جنس لیمونیت است که با برش مناسب و صیقل خوردن سنگ، پدیده‌ای مانند شعله آتش در درون عقیق دیده می‌شود.

Agate

Agate is a translucent variety of microcrystalline quartz. It is used as a semi-precious stone when it is of desirable quality and color. Agate occurs in a wide range of colors, including brown, white, red, gray, pink, black, and yellow. Agate generally forms by the deposition of silica from groundwater in the cavities of igneous rocks. The agate deposits form concentric layers around the walls of the cavity, or in horizontal layers building up from the bottom of the cavity. These structures produce the banded patterns that are characteristic of many agates.

Agate is a semi-precious stone which includes the deposition of silica in concentric layers from the bottom of the cavity, producing the characteristic banded patterns.

Agates have been used as gemstones for thousands of years. They were some of the earliest stones fashioned by people. Today they are cut into cabochons, beads, small sculptures, and functional objects such as paperweights and bookends. Agate cabochons are popular and used in rings, earrings, pendants, and other jewelry objects. Agate beads are commonly made into necklaces and earrings.

Varieties of Agate

The color patterns in agates usually take the form of flat or concentric layers or bands. Mossy or dendritic inclusions can sometimes create the impression of vegetation and landscapes. Varieties of this gemstone are described by their color patterns, inclusions, or source:

Banded agate: With regular and bright color layers, this variety is one of the most popular.

Moss agate: Stones that present green, red or black plant-like patterns are called moss agates.

Eye agate: Those with concentric circles that the inner circle is a dark color called eye agates.

Dendritic agate: Those with tree-like, branching patterns are called dendritic agates.

Picture or Scenic agate: Some inclusions can create the appearance of whole landscapes, complete with lakes, shorelines, trees, and shrubs, within an agate.

Fire agate: Inclusions of plate-like crystals of limonite make fire agates iridescent. Cutting and polishing can enhance this effect.

سافایر

کروندوم بهترین نام برای انواع جواهری آن، یاقوت و سافایر، می باشد. یاقوت و سافایر از نظر علمی کاملاً مشابه هستند و تنها تفاوت در رنگ آن‌ها است. یاقوت طیفی از رنگ‌های قرمز، از قرمز مایل به صورتی تا متمایل به قهوه‌ای را در برمی گیرد و همه انواع رنگ‌های دیگر سافایر خوانده می شوند اگرچه که محبوب‌ترین و ارزشمندترین سافایر انواع آبی‌رنگ آن هستند. به‌طورکلی انواع کروندوم های قرمز، یاقوت و انواع آبی‌رنگ، سافایر آبی و انواع بی‌رنگ، سافایر سفید و دیگر رنگ‌های کروندوم، سافایر فانتزی نامیده می شوند.

کروندوم کانی بسیار سخت و مقاومی می باشد. سختی این گوهر در جدول سختی موس برابر با ۹ است که آن را بعد از الماس در رده سخت‌ترین مواد شناخته شده قرار می دهد. این گوهر در برابر اسیدها و بیشتر عوامل محیطی تأثیرناپذیر است. دارای ترکیب اکسید آلومینیوم با فرمول شیمیایی Al_2O_3 است که به دلیل وجود عناصر نادر مانند کرومیوم (برای یاقوت) و آهن و تیتانیوم (برای سافایر) به رنگ‌های متفاوتی یافت می شوند. یاقوت قرمز و سافایر آبی به دلیل ساختار فیزیکی نسبتاً خاص، کمیابی و زیبایی بی‌مانندشان سالیان سال در اغلب نقاط دنیا به‌عنوان گوهرهای قیمتی مورد استفاده قرار داشته‌اند. در حال حاضر، هر ساله میلیون‌ها قطعه سافایر و یاقوت قرمز برای استفاده مشتریان و طراحان جواهر در بازارها و فروشگاه‌های بزرگ مورد معامله قرار می گیرند. به دلیل بالا بودن تقاضا و کمبود محصولات معادن شناخته شده، ارزش این سنگ‌های زیبا هر روز افزون‌تر می شود. معادن شناخته شده یاقوت و سافایر در برمه، سری لانکا، هند، افغانستان، مونتانا و کامبوج قرار دارد. در دهه‌های گذشته در بخش‌هایی از آفریقا شامل ماداگاسکار، کنیا، تانزانیا، نیجریه و مالاوی نمونه‌های باارزشی از این گوهرسنگ‌ها به دست می آمد. اخیراً نشانه‌هایی از این گوهر در خراسان رضوی نیز دیده شده و مورد اکتشاف قرار دارد.

Corundum

is best known for its gem varieties, Ruby and Sapphire. Ruby and Sapphire are scientifically the same mineral, but just differ in color. A gemstone-quality specimen of corundum with a deep red color is known as a ruby. A gemstone-quality corundum with a blue color is called a sapphire. Colorless corundum is known as white sapphire. Corundum of any other color is known as fancy sapphire.

Corundum is a very hard, tough, and stable mineral. It is the hardest mineral after Diamond, making it the second hardest mineral. It serves as the index mineral for a hardness of nine on the Mohs Hardness Scale. It is also unaffected by acids and most environments. Its formula is Al_2O_3 and their color is also produced by the trace elements chromium for ruby and iron with titanium for sapphire. These most popular gems are highly sought after and have been mined in many parts of the world for thousands of years. Today, millions of rubies and sapphires are required every year to meet the demands of the jewelry market – from inexpensive commercial stones sold in malls and department stores to spectacular specimens used in designer and custom jewelry. The demand for attractive stones exceeds the abilities of mines to supply. As a result, the prices paid for attractive natural stones have risen to high levels.

Traditional sources of rubies and sapphires include Burma, Cambodia, Sri Lanka, India, Afghanistan, Montana, and other areas. In the past few decades, several parts of Africa, including Madagascar, Kenya, Tanzania, Nigeria, and Malawi, have become important producers of ruby and sapphire. Recently signs of sapphires have been seen in Khorasan Razavi, and it is explored.

ژاسپر

ژاسپر سنگی کم‌بهاست که در جواهرسازی کاربرد دارد. با وجود این برخی انواع آن مانند ژاسپر اقیانوسی و ژاسپر منظره‌ای بسیار با ارزش هستند. ژاسپر با برش کبوجان و بید به خوبی صیقل خورده و برای ساخت دستبند و گردنبند و همچنین مدال برای آویز مورد استفاده قرار می‌گیرد.

واژه جاسپر **Jasper** از واژه یونانی **jaspis** که به معنای سنگ لکه‌دار است، گرفته شده است. ژاسپر یک سنگ مات و از خانواده کلسدونی است که ترکیب شیمیایی آن صد در صد سیلیس (SiO_2) همراه با ادخال‌هایی از **Al, Fe, Mg, Ca, Ni, Cr** می‌باشد. متداول‌ترین رنگ ژاسپر قرمز (به دلیل وجود اکسید آهن) است. ولی به رنگ‌های دیگر مانند قهوه‌ای نارنجی، سبز لکه‌دار و یا زرد هم دیده می‌شود. ژاسپر تک‌رنگ نایاب است، معمولاً چندرنگ، نواری، شعله‌ای و لکه‌دار است. برخی مواقع ژاسپر می‌تواند همراه با عقیق و اپال و همچنین مواد فسیل شده تشکیل شود؛ و وجود ناخالصی‌ها و محتویاتی از کانی‌های دیگر عامل تعیین‌کننده رنگ آن می‌باشند. برخی از متداول‌ترین انواع ژاسپر عبارتند از:

- **ژاسپر خونی:** ژاسپر قرمز به دلیل حضور اکسید آهن فراوان
- **ژاسپر اقیانوسی:** از انواع بسیار زیبای ژاسپر است که به دلیل ناخالصی‌های رنگارنگ و فوق‌العاده زیبایی که دارد، انواع طرح‌های متنوع و شگفت‌انگیزی را در خود جا داده و به یکی از محبوب‌ترین سنگ‌ها برای گهرشناس‌ها تبدیل شده است. این سنگ‌ها تنها در ماداگاسکار یافت می‌شوند.

- **ژاسپر عقیق:** ژاسپر در هم‌رشدی با عقیق که به صورت نوارهای زرد، قهوه‌ای یا سبز در یک سنگ دیده می‌شود.

- **ژاسپر مصری (سنگریزه نیل):** ژاسپر اوربیکولار با اشکال دایره‌ای به رنگ‌های خاکستری و سفید در زمینه قرمز

- **ژاسپر نواری:** دارای ساختار لایه‌ای با لایه‌هایی با پهنای متفاوت

- **ژاسپر منظره‌ای:** دارای نشانه‌های قهوه‌ای، ایجاد شده توسط اکسید آهن شبیه یک منظره طبیعی.

- **ژاسپر اوربیکولار:** حاوی حلقه‌های متحدالمرکز در سرتاسر سنگ

- **ژاسپر برشی شده:** حاوی قطعات گرد شده ژاسپر که توسط ماده خاکستری‌رنگی با هم سیمان شده‌اند.

انواع ژاسپر و به ویژه ژاسپر خونی و ژاسپر برشی شده در خراسان رضوی یافت می‌شود.

Jasper

is generally an inexpensive gemstone when

used in jewelry but kinds of them such as Oceanic Jasper and Picture Jasper are valuable. It is cut and polished into cabochons, and used as beads for necklaces and bracelets. It is also carved into cameos which can be worn as pendants.

The name means "spotted or speckled stone", and is derived via Greek Jaspis. Jasper is an opaque variety of Chalcedony, and its formula is SiO_2 with inclusions of Ni, Al, Fe, Mg, Ca and Cr. The common color is red but usually associated with brown, yellow, or reddish colors, but may be used to describe other opaque colors of Chalcedony such as dark or mottled green, orange, and black. Jasper is almost always multicolored, with unique color patterns and habits. Sometimes it can form with Agate, opal and Fossil-powered materials.

Jasper has an over-abundance of variety names. Some variety names are generally used by collectors and dealers. The varieties below are the well-known names or varieties that are commonly encountered.

- Blood Jasper: red Jasper (because of iron oxides)
- Ocean Jasper: Form of Orbicular Jasper found on the coast of Madagascar with small, tight, concentric ring formations.
- Agate Jasper: Opaque multicolored Jasper combination of both Agate and Jasper.
- Egyptian Jasper: Form of Orbicular Jasper with white and gray circles on a red background. It is found as rounded pebbles on the beaches of Egypt.
- Picture Jasper: Form of Jasper with scenic picture-like formations.
- Orbicular Jasper: Jasper with rounded concentric rings throughout.
- Brecciated Jasper: Jasper in rounded fragments naturally cemented together in a gray material.

Kinds of Jasper Specially Blood Jasper and Brachiated Jasper are found in Khorasan Razavi.

آکومارین

آکومارین به رنگ آبی تا آبی مایل به سبز، گوهرسنگی از خانواده بریل است. شناخته شده ترین گوهرسنگ این خانواده، زمرد سبز است و آکومارین پس از زمرد محبوب ترین گوهرسنگ این خانواده محسوب می شود. این سنگ فوق العاده سخت (دارای سختی برابر ۸ در مقیاس موس) و دارای جلای شیشه ای است. رنگ خیره کننده آبی دریایی آن طیفی از آبی روشن تا کمی تیره را در برمی گیرد. نام آکومارین هم از یک واژه قدیمی لاتین به معنای آب دریا مشتق شده است.

آکومارین و زمرد هر دو به خانواده بریل تعلق دارند ولی به طرز شگفتی باهم متفاوتند. این هر دو گوهر سیلیکات بریلیوم-آلمینیوم هستند ولی رنگ سبز زمرد به دلیل حضور مقادیر ناچیزی بریلیوم و گاهی وانادیوم در ترکیب شیمیایی آن است در حالی که آکومارین از حضور ناخالصی های آهن در ترکیب شیمیایی بریل بی رنگ (گوشنیت) سود برده است. از دیگر تفاوت های این دو گوهرسنگ می توان به حالت مه گرفتگی و حضور مقادیر زیادی ناخالصی در زمرد اشاره نمود و حال آنکه آکومارین به عنوان گوهری شفاف و پاک (فاقد ناخالصی در سنگ) شناخته می شود. رنگ آبی دریایی مشخصه آکومارین بوده و غلظت رنگ آبی بر ارزش و مطلوبیت آن می افزاید. شدت رنگ، پاکی گوهر و کیفیت تراش آن از معیارهای مهم در هنگام ارزش گذاری آکومارین بشمار می روند.

حضور مقادیر کمی از کانی های دیگر سبب ایجاد پدیده - چشم گربه - و یا پدیده - ستاره ای - با شش اشعه در بلور آکومارین می شود. چنین نمونه هایی قابلیت تراش کبوچان را دارند. آکومارین - چشم گربه - با کیفیت بالا، بسیار با ارزش است و آکومارین - ستاره ای - بسیار نادر و گران بها می باشد. آکومارین قابلیت تراش کبوچان و زاویه دار را دارد و محبوب ترین برش آن، برش پلکانی زمردی (Emerald step-cut) است.

آکومارین در خراسان رضوی در گناباد و در حوالی مشهد پیداشده است و اکتشاف آن در دستور کار دبیرخانه - مشهد شهر جهانی صنایع دستی گوهرسنگ ها - قرار دارد.

Aqua Marine

Aquamarine is a blue to green-blue gem-quality variety of beryl. The beryl group of gemstones is most famous for chromium-rich green Emerald and Aquamarine is the second one. Aquamarine is exceptionally hard and has an outstanding vitreous glass-like luster. It is most famous for its breathtaking sea-blue colors which can range from pale light blue to medium-dark blue. The name 'aquamarine' was derived from an old Latin expression which meant 'seawater'.

Aquamarine and Emerald belong to the same family, but they are surprisingly different. Both of them are beryllium aluminum silicates, but Emerald is colored by trace amounts of chromium (and sometimes vanadium), while Aquamarine obtains its color from iron impurities within colorless beryl (goshenite). Aquamarine and Emerald have essentially the same specific gravity and refractive index, but Emerald tends to be hazy and full of inclusions, while Aquamarine is known to occur with excellent transparency and clarity.

Aquamarine can typically be identified by its unique sea-blue colors. A dark and deeply saturated blue is the most desirable and valuable aquamarine color. The intensity of color and the clarity of the stone are the most important criteria when evaluating aquamarine, followed closely by quality of cut.

Aligned traces of foreign minerals, a rare feature, cause a cat's eye effect (chatoyancy) or star effect (asterism) with six rays in a vivid sheen. These specimens are available as cabochon cuts. Cat's eye aquamarine when found in high quality, can command very high prices. Six-rayed specimens with asterism or 'star aquamarine' is exceptionally rare and very valuable. Aquamarine has a vitreous (glass-like) luster when cut.

Aquamarine is available in both faceted and cabochon cuts. The most favored cut for aquamarine is an emerald step-cut.

In Khorasan Razavi Aquamarine was found around Mashhad and Gonabad and its exploration is on the agenda of the Secretariat "Mashhad, World Craft City for Gem stones".

نقش استانداردها در بهسازی فضای کسب و کار گوهرسنگ‌ها

محمدجواد پیش‌بین، رئیس کانون و عضو کمیسیون عالی کانون‌های کشور

در نتیجه عدم خرید مبتنی بر اصول علمی مقادیر زیادی از وجوه مذکور هدر می‌رود. بدین لحاظ و ب‌نا به احساس ضرورت کارشناسان حوزه گوهرها در سنوات قبل و نشست‌های تخصصی با سازمان استاندارد و تحقیقات صنعتی کشور مقرر گردید که استانداردهای موردنیاز در حوزه گوهرسنگ‌ها تدوین گردد و با تشکیل کمیته‌های فنی و ملی که این حقیر نیز افتخار عضویت در کمیته‌های مذکور و همکاری در تدوین استانداردها را داشته‌ام، کشور به این مهم نائل آمده است. در حال حاضر خوشبختانه در زمینه‌های مختلف از جمله:

- ۱- روش‌های شناخت گوهرهای رنگی
 - ۲- ارزیابی برلیان
 - ۳- درجه‌بندی مروارید
 - ۴- شناخت و درجه‌بندی الماس
- استانداردهای موردنیاز با استفاده از استانداردهای جهانی و بین‌المللی تدوین و دارای کد ملی می‌باشد. وجود استانداردهای مذکور به متخصصین بخش امکان تجهیز آزمایشگاه‌های مجهز و اظهار نظر بر مبنای اصول کارشناسی را داده و برای مصرف‌کنندگان نیز این امکان را ایجاد می‌نماید که با مراجعه به این لابراتوارها از کم و کیف گوهر خریداری اطمینان حاصل نمایند. علاوه بر آن وجود استاندارد موجب فراهم شدن زبان کارشناسی مشترک در بین ذینفعان بخش و بهسازی فضای کسب و کار ایجاد فضائی با اطمینان بیشتر در سرمایه‌گذاری را ایجاد می‌نماید.

خوشبختانه در سنوات قبل اولین آزمایشگاه همکار استاندارد و تحقیقات صنعتی در برلیان، گوهرهای رنگی و مروارید با استفاده از لابراتوار مجهز و کارشناسان مجرب با سابقه فعالیت بیش از ۲۰ سال در مشهد و در خوشه صنعتی جواهرات شروع به فعالیت و ارائه خدمات به اعضا خوشه نموده و با انتخاب مشهد به‌عنوان شهر جهانی گوهرسنگ‌ها بر اهمیت موضوع افزوده شده است.

شایان‌ذکر است که در این مهم کشور در ابتدای راه گام برمی‌دارد و در آینده نیاز به تدوین استانداردهای متعدد کیفی جواهرات و گوهرسنگ‌ها خواهد بود و چشم‌انداز بیان‌گر رشد و توسعه کشور در استانداردسازی پیش از پیش محصولات در آینده می‌باشد.

اصولاً استاندارد در زندگی امروزه مردم جهان نقش اساسی در اطمینان بخشی به مصرف کالاهای مختلف و کاهش ریسک و مخاطرات در تمامی زمینه‌ها از جمله: غذایی، بهداشتی، به‌کارگیری دستگاه‌های مختلف، خرید و سرمایه‌گذاری و... دارد.

باعنایت به پیشرفت علوم و فنون مختلف در حوزه گوهرسنگ‌ها و ساخت گوهرهای مصنوعی و نیز روش‌های پیچیده بهسازی این‌گونه سنگ‌ها شناخت و درجه‌بندی و به‌طور کلی تعیین هویت گوهرها جز با استفاده از آزمایشگاه‌های تخصصی و به‌کارگیری تجهیزات پیشرفته میسر نخواهد بود.

از سوی دیگر همه‌ساله مقدار معتاب‌هی ارزش به‌منظور تأمین گوهرسنگ‌های موردنیاز بخش جواهرسازی از کشور خارج می‌گردد (به‌صورت مجاز و غیرمجاز) که اغلب به دلیل عدم وجود شناخت کافی و نبود روش‌های استاندارد آنالیز و تعیین هویت آن‌ها و

TALA SANJESH

GOLD LABORATORY

برای سرمایه گذاری در معادن طلا با ما تماس بگیرید

تخصص ما:

مشاوره

آنالیز

مشارکت

کارشناسی

اعزام کارشناس

خرید و فروش معادن

تلفن های تماس :

۰۹۱۲ ۸۹۱۱ ۰۳۲

۰۹۱۵ ۵۰ ۹۲ ۰۵۵

معدن فیروزه نیشابور، گنجینه‌ای بازخم بهره‌برداری‌های سسته

سید حیدر رضوی

هستند و حتی برای جلوگیری از فعالیت واسطه‌گران بازارچه‌ای را با ظرفیت ۲۰۰ مغازه در دو روستای معدن علیا و سفلی احداث کرده‌ایم که سنگ فیروزه را فرآوری تا از خام فروشی این سنگ گران‌بها، جلوگیری شود.

■ نحوه استخراج از معدن چگونه است؟

در این معدن در طول ۶۰ تا ۷۰ سال گذشته بیش از ۲۰۰۰۰ متر تونل ایجاد شده است که طولانی‌ترین تونل آن ۱۷۰۰ متر می‌باشد. هم‌اکنون استخراج سنگ فیروزه به همان شکل حفر تونل در دل کوه و به روش سنتی آتش باری انجام می‌شود، در این روش برای حفاری در معدن فیروزه از آتشباری کنترل‌شده استفاده می‌شود که معمول‌ترین روش استخراج معادن زیرزمینی در سطح جهان است. بدون شک این روش برای کارگاه‌های استخراجی فیروزه روش مطلوبی محسوب نمی‌شود. ولی متأسفانه روش مناسب‌تری نه در سطح کشور بلکه در سطح دنیا وجود ندارد. روش‌های موجود مثل دستگاه‌های حفار مکانیکی و جت آب هستند که میزان خردایش آن‌ها بیشتر از آتشباری است. به هر شکل در معدن فیروزه سعی بر آن است تا با استفاده از کمترین میزان مواد منفجره و در دورترین فاصله ممکن تا رگه‌های فیروزه، آسیب ناشی از انفجار را به حداقل برسانیم. همچنین بر اساس مکاتبات انجام‌شده با گروه‌های استخراج معدن در دانشگاه‌های کشور، وزارت صنایع و معادن و سازمان نظام‌مهندسی معدن، شرکت تعاونی توسعه معدن فیروزه آمادگی دارد تا روش‌های استخراجی جدید و علمی را خریداری و به‌کارگیری نماید.

■ لطفاً پیرامون نحوه تشکیل شرکت تعاونی، میزان اشتغال و فعالیت انجام‌شده در معدن فیروزه توضیحاتی بیان فرمائید؟

این معدن تا سال ۸۱ در اختیار بخش دولتی بود که سهم اهالی در دو روستای مجاور یعنی روستاهای معدن علیا و سفلی نقطه خاک خوردن و تماشای عبور و مرور کامیون‌ها بود؛ اما با پیگیری‌های انجام‌شده مدیریت و بهره‌برداری غیراقتصادی و ناصحیح مدیریت‌های گذشته، مدیریت بهره‌برداری از معدن از سال ۸۱ به مدت ۲۵ سال به اهالی این دو روستا واگذار و در پی آن شرکت تعاونی توسعه معدن فیروزه نیشابور با ۳۴۲ سهامدار تشکیل شد.

پس از تغییر مدیریت و تشکیل شرکت تعاونی، تعداد شاغلین در معدن از ۱۵ نفر در سال ۸۱ به ۱۶۵ کارگر در حال حاضر رسیده است که تمامی از اهالی همین دو روستا می‌باشند و بیش از ۲۰ هزار نفر به‌صورت غیرمستقیم در بخش‌های تراش و فروش آن اشتغال دارند که عمدتاً در شهرهای فیروزه، مشهد و نیشابور مشغول

نام فیروزه تداعی‌گر معدن فیروزه نیشابور ایران است. معدنی که پس از ۷ هزار سال در ۵۳ کیلومتری شمال غرب نیشابور و ۴۳ کیلومتری شهر فیروزه هنوز به همت گشاده‌دستی طبیعت چراغی روشن دارد. هرچند بهره‌برداران نابخردانه به هر وسیله این ذخیره ارزشمند را کاویده تا بلکه بیشتر و بیشتر از این گنجینه استفاده کند اما تن زخمی این معدن که سال‌ها بار داده و اکنون باید با ظرافت بیشتری از آن بهره‌گرفت، خراشیده رنجور است. برای آشنایی با وضعیت موجود این معدن که شهرت جهانی دارد و نحوه کار شرکت تعاونی توسعه روستایی معدن فیروزه نیشابور که مسئولیت بهره‌برداری از آن را عهده‌دار است، گفت‌وگویی صمیمانه با اعضای هیات مدیره این شرکت تعاونی داریم. آقایان سیدعلی اکبر رفیعی، رئیس هیات مدیره، سید حسن حسینی، نایب‌رئیس، جواد صادقی، رضا صادقی، سید مراد میری، سیدعلی اصغر حسینی و قاسم افخمی اعضای هیات مدیره و یداً... سعادت‌مدیرعامل. به سؤال‌های خبرنگار ما پاسخ گفتند گرچه هنوز ناگفته‌های فراوانی به زمین ماند که در شماره آتی به آن می‌پردازیم.

● معدن کاوان فیروزه نیشابور ما را برای بهره‌برداری با روش‌های علمی از معدن یاری رسانید

۱۳۸۱ - مرداد ۱۳۸۰ - ۵۵۸ - ۳۸

شرقی و عرضی جغرافیای ۳۳ درجه و ۳۰ دقیقه شمالی دو بخش جنوبی کوه میرزاعلی واقع شده است. به دلیل موقعیت کوهستانی منطقه دارای آب‌وهوای بسیار مناسبی به خصوص در فصل بهار و تابستان است و با توجه به اشتیاق فراوانی که برای بازدید از منطقه و دیدن روش‌های اکتشاف، استخراج، دستگاه‌ها و ماشین‌آلات مورد استفاده وجود دارد. طرح جامع گردشگری معدن فیروزه در سال گذشته آماده و عملیات اجرایی آن نیز شروع شده است. در این طرح احداث مواردی چون مهمانسرا، رستوران و کافی‌شاپ، مسجد، آب‌نما و موزه معدن کاری پیش‌بینی شده است که امیدواریم با اتمام مراحل اجرایی طرح گردشگری و آغاز به کار مجتمع تراش فیروزه روستای معدن، معدن فیروزه به یکی از قطب‌های گردشگری شمال شرق کشور تبدیل گردد.

حفر از انفجار و برای جداسازی فیروزه از روش سنگ‌جوری به‌وسیله استادکارهای معدن استفاده می‌شود؛ و سنگ فیروزه استخراج شده از معدن در قالب مزایده و براساس کیفیت دسته‌بندی به خریداران فروخته و قیمت آن نیز با تعیین قیمت باید از سوی کارشناسان و نیز تمایل خریداران به پرداخت بهای بیشتر تعیین می‌شود. مزایده در سال ۳ تا چهار نوبت برگزار می‌شود و خرید برای عموم آزاد است و سالی یک‌بار نیز فیروزه استخراج شده باقیمت کارشناسی به افراد محلی و بومی روستا که دارای پروانه کسب تراش فیروزه و عضو تعاونی تراش فیروزه هستند فروخته می‌شود.

■ آیا برای استفاده از ظرفیت ژئوتوریسم معدن فیروزه کاری صورت گرفته است؟

این معدن با وسعت چهل کیلومتر مربع در طول جغرافیای ۵۸ درجه و ۳۳ دقیقه

■ ذخایر معدن چگونه است؟

فیروزه نیشابور درواقع از دل‌سنگی بیرون می‌آید که از گدازه‌های متعلق به دوران سوم زمین‌شناسی ایجاد شد که با عبور آب‌های سطحی از شکاف‌های این سنگ تغییراتی در بافت و مواد تشکیل‌دهنده گدازه اتفاق افتاده و باعث تشکیل فیروزه شده است. اکنون با مشخص شدن این‌که ذخایر فیروزه به‌صورت پراکنده و نامنظم تشکیل می‌شود و برآورد ذخیره معدن به‌صورت سیستماتیک و نظام‌مند امکان‌پذیر نیست و همچنین با توجه به این‌که فیروزه جزء کانی‌ها با تشکیلات ثانوی و کمیابی است می‌توان فیروزه قابل استحصال را به‌صورت تخمینی حدود ۹ هزار تن برآورد کرد که سالانه حدود ۴۰ تا ۵۰ تن فیروزه در این معدن استخراج می‌شود.

■ نحوه فروش فیروزه استخراج شده به چه صورت است؟

همان‌طور که قبلاً نیز گفته‌شده برای

حسن خوب

تراش سنگ

فیروزه

مرابه شغل

پدری کشاند

حسن تشکری پیشکسوت فیروزه تراش:

گفتگو از سید حیدر رضوی

استاد حسن تشکری را بسیاری می‌شناسند، ۵۰ سال حضور او در عرصه تراش سنگ‌های قیمتی و به‌ویژه فیروزه از او چهره‌ای آشنا ساخته که با انگشتان هنرمند و هوش سرشارش نقش دل‌می‌زند بر سنگ زیبای طبیعت، نقشی که به دست ساخته‌هایش روح و انرژی می‌دهد. او حکاک و پیشکسوت عرصه فیروزه‌تراشی در سال ۱۳۲۸ در یک خانواده فیروزه‌تراش دیده به جهان گشود و از همان دوران کودکی در کنار پدرش حاج احمد که یکی از اساتید بنام فیروزه‌تراش زمان خودش بود هنر فیروزه‌تراشی را فراگرفت و وارث شغل آبا و اجدادی خود شد؛ اما کلامی و صفایی با استاد؛

■ استاد از چه سنی به هنر فیروزه‌تراشی علاقه‌مند شدید و چگونه این هنر را فراگرفتید؟

من از همان دوران کودکی در محضر پدرم که از استادان به نام فیروزه‌تراشی زمان خود بود هنر فیروزه‌تراشی و سنگ‌تراشی را آموختم و از بدو نوجوانی و پس از تکمیل دوره ابتدایی به‌صورت حرفه‌ای وارد این هنر شدم. عشق و علاقه به این حرفه را هم از پدر آموختم. می‌دیدم که چگونه با عشق، فیروزه را می‌تراشد و به آن شکل و عظمت می‌دهد. از طرفی می‌دیدم که پدرم نزد دیگران احترام خاصی

دارد. وقتی سنگ‌هایی که پدرم می‌تراشید نگاه می‌کردم حس خوبی داشتم و سعی می‌کردم من هم پا جای پای پدر بگذارم و این امر باعث شد که به این حرفه علاقه‌مند شده و دل به کار بدهم.

■ از ظرافت و اصالت کارتان بگویید؟

بنده ادعا می‌کنم که به لطف خداوند در تراش سنگ فیروزه، البته سنگ فیروزه درجه ۱ از بهترین تراشکارها در بین اساتید هستم. یکی از ویژگی‌های یک تراشکار حرفه‌ای این است که به سنگ اصالت می‌دهد، سنگ را طوری می‌تراشد که از بهای بالاتری بهره‌مند شود. چون فقط تراش سنگ به آن بها نمی‌دهد بلکه باید با استادی خاص سنگ را طوری تراشید که زیبا و ارزشمند شود و این یک تخصص بسیار هنرمندانه است که من در طول بالغ‌بر ۵۰ سال کار کسب نموده‌ام.

■ هنر فیروزه‌تراشی خراسان چه تفاوتی با کار و هنر سایرین دارد؟

فیروزه‌این سنگ قیمتی و ناب منحصر به خراسان رضوی و نیشابور است و متعلق به هنر فیروزه‌تراشی فقط مشهد و نیشابور بوده است ولی در حال حاضر با یک سری تغییرات از انحصار این دو شهر درآمده و فراتر رفته است اما آن‌ها فوت استادی هنر فیروزه‌تراشی را نمی‌دانند. به جرات می‌توان گفت که اصل این هنر در انحصار شهرهای مشهد و نیشابور است و بس.

■ تاکنون چه افتخارهایی در زمینه فعالیت هنریتان کسب نموده‌اید؟

هنرمندان فیروزه‌تراش انسان‌های بسیار زحمت‌کش و پرتلاش هستند اما تاکنون این امکان برای این صنف ایجاد نشده که از اساتید و هنرمندان خوب و باسابقه آن تجلیل شود. کسی در حرفه ما صاحب مدال و یا لوح تقدیر نشده است. همیشه هنرمندان مظلوم بوده‌اند و هیچ ارگان ذی‌ربطی برای ما جایگاهی در نظر نگرفته است.

■ حرفه و فعالیت شما از چه ظرفیتی در کشور بخصوص استان برخوردار است؟

صنف فیروزه تا قبل از انقلاب یکی از پررونق‌ترین شغل‌ها در ایران بود و دلیل آن‌هم حضور گردشگران آمریکایی و اروپایی در ایران و خرید این محصول زیبا بود. همچنین صادرات فیروزه‌های تراش‌خورده باعث ایجاد شغل برای جوانان و تشویق آن‌ها به این کار بود و هم ارزآوری بسیار خوبی داشت که این حرفه را پررونق می‌نمود؛ اما از اوایل انقلاب باکم رنگ شدن نگاه مسئولان به گردشگری و کاهش صادرات و عدم حضور کافی گردشگران آمریکایی و اروپایی، کساد بازار را به همراه داشت.

با توجه به اینکه فیروزه نیشابور یکی از بهترین و مرغوب‌ترین فیروزه‌های جهان است اگر مسئولان ذی‌ربط نگاهشان را به این صنعت قدیمی، اشتغال‌زا و ارزآور عوض کنند و موجب باز شدن بازار منطقه و بین‌المللی بروی گوهرسنگ‌های ایران گردند، اکثر کشورهای عربی و غربی دوباره اقبال نشان داده و در این صورت آینده خوبی هم پیش‌بینی می‌شود.

■ آیا توانسته‌اید هنر خود را به فرزندان یا شاگردان خود منتقل کنید؟

همانطوریکه می‌دانید ما معمولاً باسنگ‌های گران‌بها سروکار داریم لذا نمی‌توان این سنگ گران‌بها را زیردست کارورز بگذاریم اما با توجه به موروثی بودن این حرفه در خانواده ما، اکثراً از پدران به پسران منتقل می‌شده و به همین دلیل هم پسرانم آشنایی کامل با فیروزه‌تراشی دارند.

■ دوست داریم خاطره‌ای از این سال‌های پرفرازونشیب برای خوانندگان ما بگویید؟

خاطره‌ای از یک سنگ استثنایی دارم. روزی مردی قذبلند و چهارشانه وارد مغازه پدرم شد. زمانی بود که رضا پسر بزرگ شاه تازه به دنیا آمده بود و در سن یک‌سالگی او به زیارت امام رضا آمده بودند. آن زمان آستان قدس رضوی می‌خواست هدیه‌ای به پسر شاه بدهد. مردی که بنا به توصیه فیروزه‌تراشان برای تراش سنگ فیروزه‌ای به اندازه یک بادام به مغازه پدرم مراجعه کرد. آن زمان آب و برق و گاز نبود و سقف مغازه پدرم چوبی بود و یک صندوقچه همان‌دم در بود که آن مرد روی آن نشست و آن سنگ استثنایی را جلو پدرم گذاشت و گفت می‌خواهم این سنگ را خوب و هنرمندانه تراشید. پدرم که تا آن زمان چنین سنگ گران‌بهایی را ندیده بود قبول کرد و گفت آستان قدس این سنگ را ۴۰ هزار تومان می‌خرد. آن زمان با ۱۰ هزار تومان می‌شد یک‌خانه ۲۰۰ تا ۳۰۰ متری را خرید و ۴۰ هزار تومان پول خیلی زیادی بود. آن مرد گفت این سنگ بالغ‌بر یک‌صد هزار تومان ارزش دارد. بالاخره او دستمزد پدرم را بابت تراش آن سنگ زیبا پرداخت نمود و رفت. بعدها ما فهمیدیم که او دایی ثریا همسر سابق شاه بوده است.

سهم ناچیز ایران

دربازار جهانی گوهرسنگ‌ها

نرخ سرانه سرمایه‌گذاری برای تراش یک سنگ برای هر نفر در ایران بین ۵ تا ۱۰ میلیون تومان است، در صورتی که در صنایع دیگر حداقل ۶۰ تا ۷۰ میلیون تومان سرانه سرمایه‌گذاری لازم است. ایجاد ارزش‌افزوده بین ۳۰۰ تا ۷۰۰ درصد می‌تواند یک مزیت برای این صنعت محسوب گردد... در کشور می‌توان با بهره‌گیری از یک فضای ۶۰ متری و با به کار گرفتن ۱۵ نفر، یک کارگاه تراش سنگ را راه‌اندازی و ارزش‌افزوده بالایی را ایجاد نماید.

۳۹ گوهرسنگ قابل تراش برای کاربرد زیورآلات در ایران شناسایی شده‌اند که نشان از پتانسیل بالای کشور در صنعت جواهرات است. ایران جزء ۱۰ کشور برتر دنیا به لحاظ وجود تنوع معادن سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی محسوب می‌شود. در حال حاضر سهم ایران از ۷۰۰ میلیارد دلار گردش مالی سالانه سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی در دنیا تنها ۰،۰۰۲ (دو‌هزارم) درصد است. حدود ۲۴۰ میلیارد تومان در سال به صادرات سنگ‌های زیتنی ایران اختصاص دارد.

استاد علی اصغر خاکساری، قلم زن، طلاکوب و حکاک،

نوآوری را از طبیعت الهام می‌گیرد

گفتگو از سید حیدر رضوی

که سبکی منحصر به فرد داشتند.

پیرامون قلم زنی بر اشیاء توضیح دهید؟
با پیشرفت در کار قلم زنی و طلاکوبی بر روی قسمت‌های فلزی تفنگ‌های شکاری، کم‌کم به طلاکوبی و قلم زنی بر روی ساعت‌های نفیس، جواهرات و... پرداختم. و برای اولین بار در ایران توانستم بر روی سنگ‌های عقیق و فیروزه طلاکوبی و قلم زنی کنم. در کنار آن شروع به طراحی و ساخت انگشتر، دستبند و گردن‌آویز نمودم که پس از ساخت آن‌ها بر رویشان قلم زنی و طلاکوبی می‌کردم. تمامی طرح‌های قلم زنی شده توسط خود بنده طراحی شده و الهام گرفته از طبیعت پاک و تجربیاتی بود که طی سال‌ها تلاش بی‌وقفه به دست آوردم.

پس باید گفت به نحوی سبکی را پایه‌گذاری کردید از ظرافت، اصالت و توسعه کار خود بگوئید.

در طی این سال‌ها، همواره تلاش کردم که ظرافت کار را تا جایی که برایم ممکن بود افزایش دهم و همچنین از طرح‌های اصیل، زیبا و کهن ایرانی در آثارم

استاد مختصری از زندگی و فعالیت هنری خود و چطور به این حرفه ورود پیدا کردید؟

از سن ۸ سالگی توسط پدرم با طبیعت و حیات وحش ایران آشنا شدم. بعدها این آشنایی تأثیر خوبی در نوع طراحی و قلم زنی بنده گذاشت. عکاسی از طبیعت و کوهنوردی را از نوجوانی با توجه به این که پدرم عکاس حرفه‌ای بود شروع کردم و چند نمونه از عکس‌های من در جشنواره‌های داخلی و در یک جشنواره‌ی بین‌المللی در بخش تکنیک عکاسی انتخاب شد.

از چه زمانی به قلم زنی و طراحی پرداختید؟

دوره‌های تراشکاری و ریخته‌گری را در سن ۱۸ سالگی در کارگاه یکی از دوستان پدرم گذراندم. در کنار فعالیت‌های یادشده به قلم زنی و طراحی که با آزمون و خطا همراه بود، مشغول بودم. مطالعه و عشق به کار پیوسته راهنمایم بود. ساخت ابزارهای قلم زنی و سخت‌کاری آن‌ها را نیز انجام می‌دادم. از سال ۱۳۵۶ علاوه بر فعالیت‌هایی که داشتم به ورزش باستانی و دوچرخه‌سواری کوهستان پرداختم. پس از مدتی در رشته ورزش باستانی نشان دلاوری را دریافت کرده و در رشته دوچرخه‌سواری کوهستان، قله هزار مسجد را اولین بار و چندین قله دیگر را با همراهی دوستان، صعود نمودیم. در حین سفری که در سال ۱۳۷۳ از طریق کمیته سایکل توریست جمهوری اسلامی با دوچرخه از ایران به اروپا داشتم با چندین قلم زن آشنا شدم

استاد علی اصغر خاکساری، قلم زن، طلاکوب و حکاک در سال ۱۳۴۳ دیده به جهان گشود و از همان سنین کودکی توسط پدر با طبیعت ایران آشنا گردید تا این صحنه خلاقیت‌های پروردگار یکتا، الهام بخش خلق آثارش شود. وی با بیش از سی سال تجربه و خلق آثاری منحصر به فرد و دریافت ده‌ها لوح تقدیر داخلی و خارجی و از دست دادن یک چشم خود در این راه عاشقی و دل‌دادگی، هنوز هم از عشق به هنرش، کار و تلاش و امید به آینده می‌گوید. مصاحبت با استاد خاکساری که برای هر فرد و از جمله من افتخار بزرگی است که گذشت زمان را در پیچ و خم نقش قلم استاد از یاد می‌برد.

بهره ببرم و آن‌ها را با طرح‌های ذهنی خودم ترکیب نموده و نوآوری کنم. با خواندن کتاب‌های مرتبط، ساخت ابزار، آزمون و خطا و پیگیری‌های بی‌وقفه و عشق به کار، روزبه‌روز اطلاعات خود را در این زمینه توسعه دادم. سرمایه‌ی اولیه‌ای جز تلاش و علاقه‌ی وافر به حرفه‌ام نداشتم. عشق به انجام این هنر و عینی‌سازی ذهنیات و تصوراتم بیشتر از کسب درآمد، برایم مهم بوده و هست. شاید اگر این انرژی و زمان را در راه کار دیگری صرف می‌کردم، به درآمد بسیار بالاتری دست می‌یافتم، ولی من عاشق حرفه‌ام بوده و هستم.

به لحاظ فیزیکی نوآوری‌های شما چه ویژگی‌هایی دارند؟

همان‌طوری که عرض کردم همواره سعی من بر این بوده که همیشه در تکنیک و ساخت ابزارهایم نوآوری داشته باشم و نوآوری در زمینه‌ی قلم‌زنی، حکاکی و طلاکوبی همچنین ساخت ابزار و قطعات سلاح شکاری و قنடاق‌های ممتاز با چوب گردو، بارها توسط اساتید این رشته‌ها تأیید و تحسین گردیده و در نشریات معتبر کشور به چاپ رسیده است.

تاکنون چه افتخارهایی در زمینه فعالیت هنریتان کسب نموده‌اید؟

بیش از ۳۰ سال تجربه، حکاکی، قلم‌زنی و طلاکوب بر روی ساعت برای نخستین بار، عضو خبره کانون قلم‌زنان جهان، کسب نشان ملی مرغوبیت صنایع‌دستی، کسب نشان دست‌خلاق در نشست جهانی صنایع‌دستی در اصفهان، هنرمند برتر در نمایشگاه جهانی صنایع‌دستی فلورانس ایتالیا، هنرمند برتر در نمایشگاه جهانی صنایع‌دستی در تهران، کسب مدرک درجه‌یک هنری معادل مدرک دکتری در رشته‌ی قلم‌زنی، طلاکوبی بر روی سنگ‌های قیمتی برای نخستین بار در ایران، کسب نشان سرو طلایی در نخستین جشنواره فجر صنایع‌دستی و دریافت چندین لوح تقدیر، از جمله مهم‌ترین افتخارهایی است که تاکنون دریافت نموده‌ام.

آینده این حرفه را چگونه می‌بینید؟

به نظر بنده تاکنون توجه کم‌تری به هنر و رشته‌های هنری در مشهد صورت می‌گرفته است ولی با توجه به انتخاب مشهد به‌عنوان شهر جهانی صنایع‌دستی گوه‌ر سنگ‌ها و همچنین پایتخت فرهنگی جهان اسلام، امید به آن است که حمایت بیشتری از هنر و ترویج و آموزش آن صورت گیرد.

استاد به‌طور حتم در طول این سال‌ها خاطرات تلخ و شیرین زیادی دارید. خاطره‌ای شیرین و سخن پایانی خود را بدرقه راه ما کنید:

از شیرین‌ترین خاطرات بنده در این سال‌ها، روزی بود که به همراه همسر و استاد حافظ پرست، از اساتید برجسته‌ی کشور در رشته‌ی قلم‌زنی، در شهر اصفهان به‌قصد دیدار استاد علاقه‌مندان، به منزل ایشان رفتیم. استاد علاقه‌مندان از بزرگ‌ترین و برجسته‌ترین اساتید رشته‌ی قلم‌زنی کشور بوده

که با بیش از ۷۵ سال سابقه‌ی کاری در این رشته، آثاری شناخته‌شده و مطرح در سطح جهان دارد. استاد در آن دیدار، با رویی بسیار گشاده‌پذیرای ما شدند و سعادت بازدید آثارشان را از نزدیک و مصاحبت با ایشان را داشتیم. ایشان به بنده بسیار دلگرمی داده و بعد از دیدن آثارم، آن‌ها را تحسین نمودند و فرمودند این آثار منحصر به فرد و دارای سبک شخصی می‌باشند که باعث مسرت بسیار گردید. همچنین از شیرین‌ترین لحظات در این سال‌ها، دیدن شادی و رضایت مشتری پس از تحویل اثر است که باعث ایجاد انگیزه و رفع خستگی کار می‌گردد.

اما سخن پایانی، در طی بیش از سی سال که به این حرفه مشغول هستم، با عشق به خلق اثر پرداخته و با وجود اینکه بینایی چشم‌چپ خود را در این راه از دست دادم، می‌توانم گفت در حرفه‌ی خود غرق بوده‌ام. آرزوی بنده فراهم آمدن شرایطی می‌باشد که بتوانم بدون دغدغه‌ی مالی و فکری، این هنر را ترویج داده و آموزش دهم که به نظر من، مشهد مقدس با وجود داشتن توانایی بسیار بالا در زمینه‌ی هنر، نیازمند این چنین آموزش‌هایی برای شکوفایی هرچه بیشتر استعدادها می‌باشد و همچنین امید دارم که خیل عظیم زائرین حرم مطهر امام رضا، یادگارهایی از هنر اصیل ایران را با خود به همراه برده و اجناسی که به‌عنوان صنایع‌دستی از کشورهای دیگر مانند چین وارد ایران می‌گردد، کاهش یافته و مردم کشورمان با هنر ایران بیشتر آشنا شده و سطح فکری هنری ایشان روزافزون گردد. به امید صحت و شادکامی و طول عمر استاد.

بهارک امیدفر:

در آثارم اغلب نقش زن و مفاهیم رادر اساطیر و فرهنگ ایران نشانه می گیرم

گفتگو از سید حیدر رضوی

بهارک امیدفر طراح و سازنده‌ی جواهرات هنری، مدرک کارشناسی صنایع دستی را با گرایش تخصصی فلز و جواهرسازی از دانشگاه سمنان دریافت کرد و در مقطع کارشناسی ارشد دانش آموخته‌ی رشته‌ی پژوهش هنر از دانشگاه آزاد تهران است. با نیم‌نگاهی به آثار نفیس خانم امیدفر می‌توان به علاقه ایشان به فرهنگ اساطیری و غنی ایران پی برد، علاوه بر آن بسیاری از آثار ایشان را تندیس و سیمای زنان با فرهنگ ملی ایران زمین تشکیل می‌دهد که مبین نقش اندیشه این نگاه زیباشناسی و مفهومی به جواهرسازی است. فرصتی دست داد تا پای سخن این هنرمند جواهرساز بنشینیم.

خانم امیدفر جواهرات هنری چه تعریفی دارد؟

جواهرات هنری به شاخه‌ای از جواهرات گفته می‌شود که علاوه بر نقش زیبایی‌شناختی، نقش مفهومی را نیز می‌توانند دارا باشند. در این نوع از جواهرات به خصوص طراحی و ایده نقش اساسی را داراست. جواهرات هنری می‌توانند کاربردی باشند یا نباشند ولی همواره به‌عنوان یک اثر هنری قابل تأمل هستند.

فعالیت هنری شما از کی شروع شد؟

در مقطع لیسانس سال‌ها افتخار شاگردی استاد عبدالناصر گیو قصاب (استاد دانشگاه، مجسمه‌ساز و جواهرساز مطرح ایران) را پیدا کردم. ایشان با بزرگواری پذیرفته بودند که استاد راهنمای پایان‌نامه بنده باشند و از آنجا بود که نگاه نو و ویژه‌ای به جواهرات و زیورها برایم رقم‌زده شد فعالیت هنری من از همان زمان آغاز شد. چندین سال در مرکز آفرینش و پژوهش هنرهای سنتی خانه ملک مشهد که زیر نظر اداره میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری خراسان بود، سرپرست و مسئول کارگاه فلز و جواهرسازی بودم و تجربیات بسیار خوب و حرفه‌ای را به دست آوردم که مدیون راهنمایی‌ها، دلگرمی‌ها و حمایت‌های استادان خوبی از جمله استاد محمد مطیع می‌باشم؛ اما خانه ملک را می‌توان در زمره موزه‌های هنری معاصر به شمار آورد که در این موزه علاوه بر نمایش آثار هنری تعدادی از هنرمندان از جمله بنده در رشته‌های مختلف در کارگاه‌های هنری مشغول به فعالیت بودند. در کنار فعالیت در خانه ملک، کارگاهی کوچک در خانه داشتم که عصرها به تدریس، طراحی، ساخت جواهر و مجسمه می‌پرداختم. همچنین در دانشگاه علمی کاربردی و پیام نور تدریس می‌کردم.

آیا در نمایشگاه‌های داخلی و یا خارجی نیز حضور داشته‌اید و چه افتخاراتی را کسب کرده‌اید؟

بله. در نمایشگاه‌های متعدد داخلی انفرادی و گروهی از جمله، تهران، اصفهان، شیراز، مشهد و در نمایشگاه‌های خارجی انفرادی و گروهی از جمله پاریس، مونیخ و فلورانس شرکت داشتم همچنین در جشنواره‌های متعدد داخلی و خارجی طراحی طلا و جواهر، مجسمه‌ها و المان‌های شهری برگزیده شده‌ام. کسب نشان بین‌المللی بیهانس behance در بخش طراحی مد (طراحی جواهر) در سال ۲۰۱۵ و دریافت مهر اصالت بین‌المللی صنایع دستی یونسکو در سال

شماره ۵۵۸ - مرداد ۱۳۹۱

نقوش بر روی آثار هنری ایرانی همچون آثار فلزی و سنگی، سرامیک و سفال، بافته‌ها، نقاشی‌ها، نگارگری‌ها و ... موجود می‌باشد. در آثار و مجموعه‌هایم، اغلب نقش زن را در اساطیر و فرهنگ ایران نشان می‌دهم و در این مسیر به آیین‌ها، مراسم، ادبیات، اسطوره و افسانه‌های ایرانی که زن، نقش اساسی دارد اشاره دارم، مراسمی همچون اسفندگان (جشن زن و زمین) و یا عروس قنات و آیین‌هایی همچون زروانسم، آناهیدپرستی و میتراپیسیم.

تولیدات هنری شما چه ویژگی خاصی دارد که شاید در سایر محصولات جواهرسازان به چشم نیاید؟

می‌توانم بگویم در بین جواهرسازان معاصر در ایران جزء اولین کسانی بودم که به جواهرات نگاه زیبایی‌شناختی و مفهومی توأمان داشتم و همواره سعی کرده‌ام در همین سبک ادامه بدهم و اما در سال اخیر علاوه بر نمایش آثار بر روی برن‌سازی و فروش نیز تمرکز بیشتری داشتم و همراه با دوست و همکار هنرمندم آیلین ابریشمی در این مسیر به نتایج خوبی رسیدیم.

آینده این هنر را چگونه می‌بینید و سخن پایانی شما؟

جواهرسازی در واقع یک هنر-صنعت است. جواهرات و زیورها بخشی از تولید هنری و صنعتی بشر را در طی تاریخ شامل می‌شود. هم‌اکنون نیز چند سالی است که این رشته مورد استقبال عده‌ای از جوانان به‌خصوص تحصیل‌کردگان در رشته‌های صنایع دستی، طراحی صنعتی و گرافیک قرار گرفته است. این جوانان تحت عنوان جواهرسازان معاصر ایران فعالیت می‌کنند و نگاه و رویکردی جدید و متفاوت نسبت به آنچه قبلاً در بازار طلا و جواهر یافت می‌شد دارند و با توجه به روند فعالیتشان به نظر می‌رسد چشم‌انداز و آینده‌ی روشنی پیش روست.

اما سخن پایانی، از جمله مشکلاتی که پیش روی هنرمندان به‌ویژه هنرمندان خاص این رشته می‌باشد مبحث چگونگی برقرار کردن ارتباط با گالری‌داران و کلکسیونرهای داخلی و خارجی است که مسئولان محترم می‌توانند در این زمینه کمک شایان توجهی داشته باشند.

۲۰۱۲ و کسب نشان ملی صنایع دستی در سال ۱۳۹۴ و ۱۳۹۱ از جمله افتخارهای من است. همچنین در سال ۱۳۹۶ در مسابقه جواهرسازان معاصر ایران برگزیده اول شدم و بخشی از کارهایم در مجله گارلند مگزین

Garland Magazine

چاپ گردید و مورد نقد و بررسی توسط دکتر کوین مورای Dr Kevin Murray (استاد دانشگاه هنر ملبورن، پژوهشگر و مدیر مجله گارلند مگزین) قرار گرفت.

تاکنون چه آثاری را خلق نموده‌اید و برای طراحی‌ها و خلق این آثار هنری از چه الهام‌می‌گیرید؟

مجموعه جواهراتی در قالب آویز، سنجاق‌سینه، گوشواره، انگشتری، دستبند بانام‌های "زنان شاهنامه"، "گفتگوی پرندگان"، "درخت نهایت"، "اسطوره تهران" و "زنان نیلوفری" و... کار کرده‌ام که بر اساس تعدادی از شخصیت‌های اسطوره‌ای زنان شاهنامه، داستان منطق‌الطیر، عطار، درخت سدره المنتهی، درخت زندگی و آناهیتا الهی آب‌های ایران زمین و ... می‌باشد. طراحی‌هایم الهام گرفته از نقوش ایرانی قبل و بعد از اسلام است که این

سعید جاودانی پیشکسوت صادرکننده گوهر سنگ‌ها:

زیبایه و جاذبه فیروزه نیشابور

مرابه عرصه فراوری و صادرات این گوهر سنگ فراخواند

سید حیدر رضوی

از میان پیشکسوتان بازار کار و هنر گوهرسنگ‌ها آقای سعید جاودانی را باید فردی هوشمند معرفی کرد که توانسته از خلأ حضور محصولات ایران در بازار جهانی استفاده کرده و باهمت عالی، نقش صادرکننده موفق این حوزه را در کنار سایرین به عهده گیرد. درضمن وی هم اکنون نایب رئیس اول اتحادیه فیروزه تراشان خراسان است. در همین راستا گفتگویی داریم با وی که با هم می خوانیم:

■ آقای جاودانی چگونه به این حرفه وارد شدید؟

دلیل ورود من به این هنر به‌طور موروثی و از طرف پدر بزرگوارم بود. با توجه به علاقه خاص خودم به سنگ فیروزه نیشابور از همان سنین کودکی تا نوجوانی با توجه به اینکه چند نفر برای پدرم کار کرده و فیروزه می‌تراشیدند در کنار تحصیل به کار فیروزه می‌پرداختم. بالاینکه در دانشگاه ملی قبول شده بودم، اما در این حرفه و به‌ویژه صادرات این گوهرسنگ فعال شدم. عامل مهم جذب من به این حرفه، زیبایی، تنوع و انرژی مثبتی بود که گوهرسنگ فیروزه نیشابور دارا است.

■ شما نیز از نظام استاد و شاگردی استفاده کردید، اساتید شما چه کسانی بودند؟

بله، این حرفه در خانواده مادری یعنی پدر بزرگ مادری و پدر خودم موروثی است و من شاگرد پدر بزرگوارم جناب استاد محمدجواد جاودانی هستم که خوشبختانه در حل حاضر در قید حیات می باشد. با توجه به اینکه من از کودکی با فیروزه سروکار داشتم و در کنار آن هم با مطالعه و شرکت در کلاس های گوهرشناسی با دیگر گوهرسنگ ها آشنا شدم این کار در من نهادینه شده است.

■ چه عواملی موجب تمایز شما شده است؟

توسعه کار من از زمانی آغاز شد که با دریافت کارت بازرگانی شروع به صادرات نمودم و به طور تخصصی در نمایشگاه های بین المللی خارج از کشور مشارکت نمودم و عامل تمایز من در این بود که گوهرسنگ ها را با مصنوعات نقره و با طرح های جدید و انحصاری برای عرضه در نمایشگاه های بین المللی تولید کردم. علاوه بر این تسلط بر زبان های انگلیسی، عربی، اردو (هندی) و مالایی (اندونزیایی) هم مزید بر علت است.

■ در چه نمایشگاه های بین المللی خارج از کشور مشارکت داشته اید؟

کشورهای: کویت، بحرین، قطر، لبنان، پاکستان، فیلیپین، سنگاپور، برنئی، تایلند، تانزانیا، یمن (صنعا- عدن)، عمان (مسقط - سلاله) امارات (دبی، شارجه- ابوظبی - فجیره) عربستان سعودی (جده - ریاض - ابهاء - قطیف و دمام) سودان (خارطوم) آفریقای جنوبی (ژوهاسبورگ)، الجزایر (الجزیره - وهران - کنستانتین)، هند (بمبئی - حیدرآباد) چین (گوانجو - پکن)، تایوان (چین تایپه)، هنگ کنگ، اندونزی (جاکارتا-سورابایا) ترکیه (استانبول - ازمیر)، مالزی (کولالامپور، میری، کوچینگ - سراواک - صبا- کوتا کینابالو)، کشورهای اروپائی مانند: آلمان (وین)، ایتالیا (فلورانس پادنا - رم) سوئیس (بازل)، فرانسه (پاریس). که البته در طول مدت ۲۸ سال مشارکت در نمایشگاه های ذکر شده به طور تکراری و متمادی بوده است.

■ حضور در نمایشگاه های بین المللی چه دستاوردی برای شما و همکارانتان در این حرفه داشته و توقع مشتریان خارجی شما چیست؟

حضور در نمایشگاه های خارج از کشور باعث معرفی هر چه بیشتر فیروزه نیشابوری و دیگر گوهرسنگ ها مانند عقیق، در، عقیق شجری و دیگر سنگ هایی که در مشهد تراشیده می شود، بوده و همچنین به دلیل صرفه اقتصادی آن باعث جذب دیگر همکاران و مشارکت تعداد زیادی از همکاران در نمایشگاه ها شد که همین حرکت دمیدن روح تازه ای در پیکره بازار سنگ و نقره مشهد را در پی داشت. مشتریان من بیشتر در خارج از کشور هستند و توقع آن ها صداقت در تجارت و اصیل بودن اجناس است.

■ همانطوریکه می دانید شهر مشهد توسط شورای جهانی صنایع دستی به عنوان شهر جهانی صنایع دستی و گوهرسنگ ها انتخاب شده، چگونه می توان از این فرصت در صادرات بهره برد؟

مشهد از نظر گوهرسنگ ها در مقام خوبی قرار دارد و مهم ترین مزیت ما داشتن گوهرسنگ زیبای فیروزه نیشابوری است که در دنیا بی رقیب است، ولی متأسفانه قیمت آن هم اکنون به دلایل خاص که مهم ترین آن رسیدن فیروزه خام است، گران تر از حد معمول و معقول است و این امر لطمه بزرگی به صادرات آن وارد نموده است؛ بنابراین برای حفظ جایگاه خود باید به طریق صحیح و علمی این مشکل را رفع کرد و چنانچه مسئولان محترم ذی ربط به کمک اتحادیه فیروزه نشاند آینده خوبی در پیش رو نمی باشد.

■ در چند جمله راهکار خود را برای بهبود بازار گوهرسنگ ها بیان نمایید؟

تمهیداتی به کار گرفته شود که مشکلات فراروی رسیدن فیروزه خام به دست استادکاران مشهد برطرف شود. در قدم بعدی تولیدکنندگان زیورآلات نقره (عمده کارهای ساخت فیروزه بر روی نقره است) تقویت شوند و یک سری قوانین صادرات این محصولات تسهیل گردد که به این وسیله هم از ورود نقره جات خارجی که به ایران وارد می شود کاسته شود و هم بتوانیم از موقعیت به دست آمده کمال استفاده را در عرصه بین المللی برده و بتوانیم عنوان به دست آمده شهر جهانی گوهرسنگ را برای سال های متمادی حفظ نماییم.

گوهرسنگ ها ۱۷ درصد تولیدات معدن جهان

سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی از لحاظ وزنی ۶ درصد و از لحاظ ارزش ۱۷ درصد تولیدات معدنی جهان را در بر دارند. این سنگ ها پس از تراش و تبدیل به نگین قیمتی دارای ارزش افزوده ی فراوانی می شوند. در حال حاضر برخی کشورهای جهان به طور خاص با سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی بومی خود شناخته می شوند که جمله ی آن ها می توان چین با سنگ یشم، بولیوی با بولیونیت و برزیل با آمونیت را نام برد.

نام شرکت	تلفن	مدیر عامل	آدرس
جبل النور شعبه ۲	۰۵۱-۳۳۶۸۶۹۷۰	مهدی و مجتبی جاودانی	مشهد: بازار رضا از سمت فلکه آب-سمت راست-بازار دوم-بعد از بانک تجارت- پلاک ۱/۲۲۶
جبل النور شعبه ۳	۰۵۱-۳۳۶۵۱۱۶۰	برادران جاودانی	مشهد: بازار رضا از سمت فلکه آب-بازار سمت چپ- هشتمین مغازه- پلاک ۸۷۱۵
جبل النور شعبه ۱	۰۵۱-۳۳۶۵۰۵۳ ۰۹۱۵۳۲۲۱۰۰۸	محمدناصر جاودانی	مشهد: بازار رضا از سمت فلکه آب-سمت راست- هشتی دوم- پلاک ۱/۶۰۳

شهرام اسدی مرصع فرزند هنرمند:

خوشنامه و صداقت

دستمایه محمد علی اسدی مرصع

پیشکسوت بازار جواهرات

شهرام اسدی مرصع

محمد علی اسدی مرصع

محمد علی اسدی مرصع معروف به مرصعی متولد ۱۳۰۶ مشهد یکی از پیشکسوتان با سابقه صنعت طلا، جواهر و نقره است که از نوجوانی در کنار پدر هم‌زمان با تحصیل وارد عرصه کار و تلاش شد. وی پس از انقلاب بنا به پیشنهاد تولیت وقت آستان قدس رضوی به صورت افتخاری عهده‌دار مدیریت اجرایی و نظارت برای اجرای حسن انجام طلاکاری گنبد حضرت را (ع) بود. وی هم‌اکنون به دلیل کهولت سن در بستر بیماری هستند. به همین دلیل با فرزند ایشان آقای شهرام اسدی مرصع به صحبت نشستیم

■ از زندگی و فعالیت هنری پدر و چگونگی ورود به این حوزه شروع می‌کنیم.

اجازه بدهید از پدر بزرگم شروع کنم، علی‌اکبر اسدی مرصع متولد یزد که به همراه خانواده به مشهد مهاجرت نمودند. از ۶ سالگی در حجره طلاسازی نزدیک حرم شاکردی می‌کرد و به دلیل تیزهوشی و علاقه‌ای که به این حرفه داشت خیلی زود توانمند و پس از مدتی در بازار بزرگ صاحب مغازه‌ای شد که نام آن را جواهری مرصعی می‌گذارد و تا سال ۱۳۴۰ در همین بازار فعال بودند. پدرم از حدود ۱۴ سالگی هم‌زمان با تحصیل در دبیرستان علیرغم میل باطنی نزد پدر بزرگم مشغول کار می‌شود تا راه و رسم کار و تلاش را هم‌زمان با تحصیل فراگیرد.

به‌رحال وضعیت تربیتی و راه و رسم زندگی در آن زمان این بود که پسر باید در کنار پدر حرفه‌آموزی می‌کرد و همین امر باعث شد که پدرم محمد علی اسدی مرصع از ۱۵ سالگی وارد عرصه‌ی کار شود. حدود سال ۱۳۳۵ پدرم مغازه‌ای همراه با مرحوم حاج عبدالوهاب جواهری در خیابان ارگ به نام جواهری پارس را تأسیس کردند. این شراکت ۲ تا ۲,۵ سال بیشتر طول نکشد و پدرم کل سهم ایشان را خرید و تا سال ۱۳۸۳ در همان محل مشغول

فعالیت بودند. من هم به همراه تحصیل این حرفه را نزد پدر آموختم و از همان دوران نوجوانی شاگرد پدر بودم. در سال ۱۳۸۳ از آن مکان به محل فعلی احمدآباد آمدیم. پدرم هم‌اکنون دیگر قادر به ادامه کار نمی‌باشد و در منزل دوران کهولت را سپری می‌کنند. البته من پس از ۲۰ سال دوری از کسب علم تصمیم گرفتم به تحصیل ادامه بدهم و هم‌اکنون دارای لیسانس بازرگانی، فوق‌لیسانس مدیریت اجرایی و در حال اخذ دکترای مدیریت کسب و کار DBA هستم. مهم‌ترین عامل توسعه کار و پیشرفت پدرم همان تلاش شبانه‌روزی، عشق و علاقه، ابتکار و ذوق هنری بود. در آن زمان پدرم بیشتر اجناس خود را از بازارهای تهران تهیه و در انتخاب اجناس بسیار دقت می‌کردند. البته آن زمان به‌عکس امروز ما در مشهد سازندگان و مخراجکاران خیلی خوبی نداشتیم و به همین دلیل هم پدرم همیشه برای تهیه جنس به تهران می‌رفت.

مهم‌ترین اتفاق پس از انقلاب اسلامی برای پدرتان چه بود؟

بهترین اتفاق پس از انقلاب این بود که پدرم با سابقه خوبی که در بین بازاریان طلا و جواهر آن زمان داشت توسط آیت ... طبعی تولیت وقت آستان قدس رضوی مسئولیت طلاکاری و نظارت بر اجرای حسن انجام کار گنبد حضرت رضا (ع) را به‌عنوان ناظر و مدیر اجرایی عهده دار شد. البته این کار قبل از انقلاب شروع شده بود که پس از انقلاب با کمی وقفه دوباره فعال گردید. پدرم به خاطر عشق و علاقه به حضرت تا پایان کار هم بدون دریافت وجه و به صورت کاملاً رایگان کار را به نحو احسن به پایان رساند و حتی پیشنهاد خادمی حضرت بعلاوه جای قبر را هم به صورت رایگان نپذیرفت. علاوه بر این پدرم طی سال‌های ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۰ یک دوره رئیس اتحادیه طلا، جواهر و نقره مشهد بود.

تراشگاه و فروشگاه فیروزه نیشابور

فیروزه نیشابور، عقیق یمن، سنگهای زینتی معدنی

عبدالصمد رحیمی مقدم و پسران

مشهد: میدان بیت المقدس - بازار رضا - بازار اول - طبقه دوم - پلاک ۲/۶۹۴ و ۲/۷۹۲
تلفن: ۰۵۱-۳۳۶۴۸۹۱۵ موبایل: ۰۳۲ ۳۱۴ ۰۹۱۵ عبدالصمد رحیمی: ۲۸۱۹ ۵۱۲ ۰۹۱۵
نمابر: ۰۵۱-۳۳۶۶۳۲۴۶

مشهد: ساحه الیبت المقدس - سوق الرضا، سوق الاول، طابق الثانی، الرقم ۲/۶۹۴ و ۲/۷۹۲
الهاتف: ۰۵۱-۳۳۶۴۸۹۱۵ موبایل: ۰۳۲ ۳۱۴ ۰۹۱۵ +۹۸۹۱۵۵۱۲۲۸۱۹
الفاکس: ۰۵۱-۳۳۶۶۳۲۴۶ +۹۸۲۳۶۶۳۲۴۶

No.2/694&2/792, 2 nd flour 1, 1 st Market, Bazar Reza,
Beyt - AL - Moghaddas Round, Mashhad, iran
Tel: +9851-33648951 Fax: + 9851-33663246
Mobail: +989153140532 +989155122819

Stone World

دنیا کی سنگ

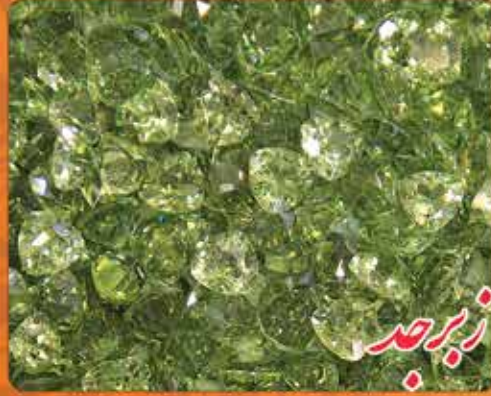
قشقو سمنبر

آرگولاد سمنبر

مرجان

زبرجد

کولاد تر سمنبر

فیروزه نیشابور

یاقوت سرخ

دنیای سنگ با مدیریت مجید محمدی

Stone World

No. 2/799,1st Floor ,Bazaar1 , Imam Reza
Bazaar Beit Moqaddas sq.Mashhad
+98915 316 8552 +9851 3364 6486
+98939 169 5100

مشهد - ساحه البيت المقدس - سوق الرضا
سوق الاول - طابق الثانی - الرقم ۲/۷۹۹
الهاتف : ۶۴۸۶ ۳۳۶۴ ۹۸۵۱+
موبایل : ۸۵۵۲ ۳۱۶ ۹۸۹۱۵+
تلگرام : ۵۱۰۰ ۱۶۹ ۹۸۹۳۹+

مشهد: میدان بیت المقدس (فلکه آب) - بازار
امام رضا(ع) - بازار اول - طبقه فوقانی - پلاک ۲/۷۹۹
تلفن: ۶۴۸۶ ۳۳۶۴ ۹۸۵۱+
موبایل: ۸۵۵۲ ۳۱۶ ۹۸۹۱۵+
تلگرام: ۵۱۰۰ ۱۶۹ ۹۸۹۳۹+

امکانات نرم افزار

کلیه امور مربوط به

خرید، فروش، دریافت،

پرداخت، مخراجکاری، تعمیرات و

ساخت انواع طلا، پلاتین، نقره و جواهر

کنترل بارخونه

چاپ شناسنامه

حساب ارزی

تولید و بنکداری

تک فروشی طلا و جواهر

سامانه پیامک و ایمیل

باشگاه مشتریان

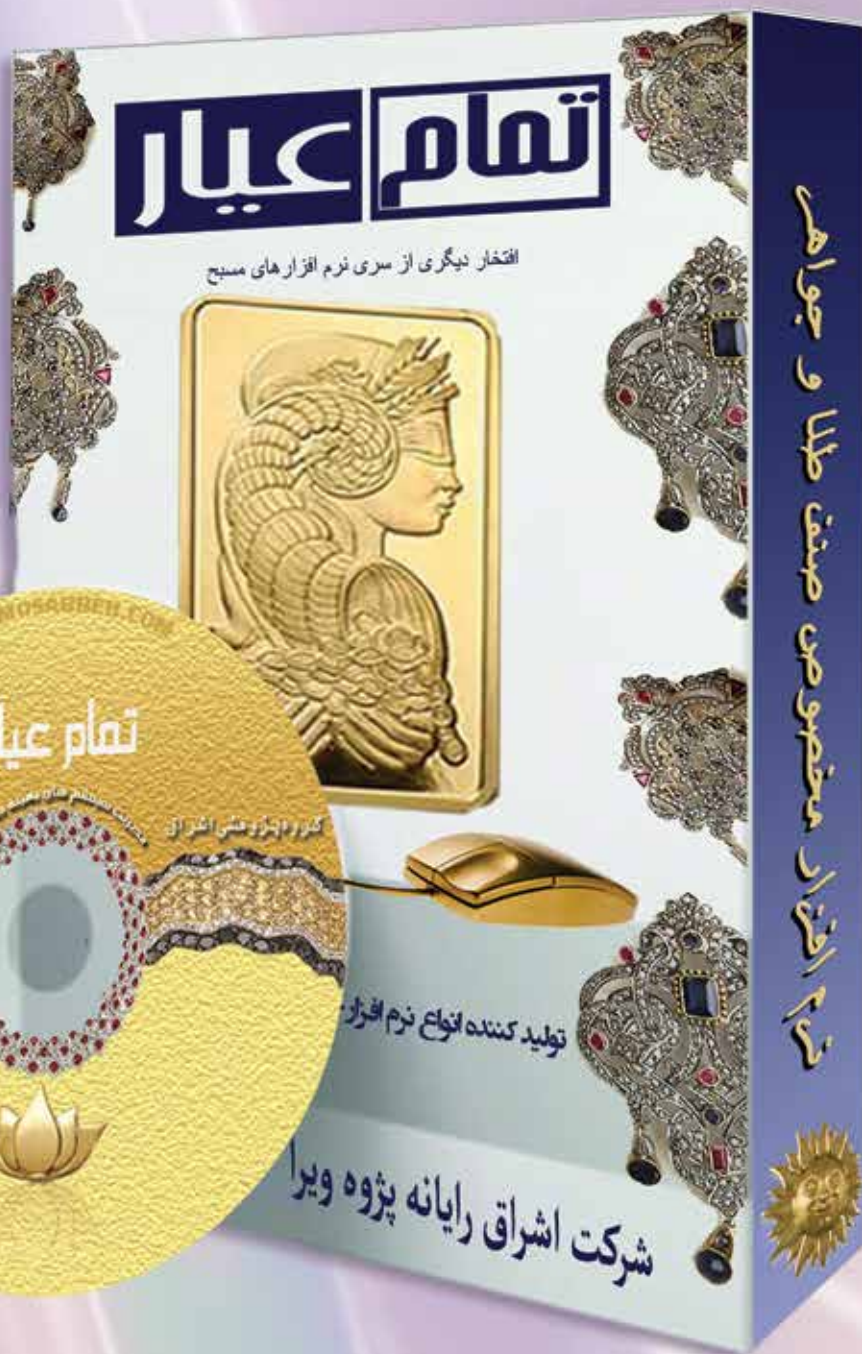
عدم و نفی

تنظیم TTMS

RFID

کنترل جواهرات ترکیبی

برنامه نمایش اجناس در تلفن همراه

۰۲۱-۷۷۵۴۷۲۹۸

۰۹۱۲-۲۰۰۲۸۱۹

www.mosabbbeh.com

دوره های آموزش گوهرسنگ هادرمشهد

مهندس محمدجواد پیش بین

از زمانی که بشر خود را شناخته، آموزش و یادگیری نیز در کنار او به عنوان یک نیاز همیشگی و یک ابزار توسعه رشد و نمو نموده است. امروز آموزش و تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد و در کنار آن آموزش های خیلی خدمت و فعالیت به منظر بالا بردن سطح دانش و کار آن نیروی انسانی در جوامع بشری نقش اساسی را ایفا می نماید. به طور کلی یکی از دلایل تفاوت در پیشرفت کشورها میزان توجه آن ها به امر آموزش نیروی انسانی بوده است. با توسعه علوم و تکنولوژی روزبه روز نیاز به آموزش بیشتر محسوس می باشد و در این میان علوم مربوطه به گوهرسنگ ها نیز به دلایل مختلف از جمله:

- ۱- تأثیر زیاد بر ایجاد اشتغال مولد
 - ۲- تأثیر زیاد بر ارزش افزوده
 - ۳- بهسازی بازار تجاری گوهرسنگها
 - ۴- تأثیر زیاد بر بهبود شاخص های اقتصادی کشورها، از اهمیت ویژه ای برخوردار است.
- کشور ما از دیرباز در این مهم فعال بوده و در دو دهه اخیر نیز بخش خصوصی در آموزش های مربوط با علوم گوهرسنگها پیگیری های فراوانی را نموده است به گونه ای که در حال حاضر استاندارد آموزش در سازمان فنی و حرفه ای تدوین و آخرین اصلاحات نیز بر مبنای استانداردهای بین المللی انجام شده است.

بدیهی است هر چه نیروهای درگیر در بخش (ذینفعان) افراد آموزش دیده تر می باشند. فضای حاکم بر کسب و کار منطقی تر و از اتلاف منابع جلوگیری گردیده و در تولیدات با کیفیت بالا تأثیر مستقیم خواهد داشت.

دوره های آموزش در جریان در حال حاضر در شهر جهانی گوهرسنگها (مشهد) شامل موارد ذیل می باشد:

- ۱- آموزش های تخصصی شناخت و درجه بندی سنگ های قیمتی:
 - شناخت و درجه بندی سنگ های رنگی (colored stones & grading)
 - شناخت و درجه بندی الماس (Diamond & simulant)
 - ۲- آموزش تراش گوهرسنگها:
 - تراش دامنه (cabochon)
 - تراش فانتزی (Fancy cut)
 - تراش فست (Facete)
 - ۳- طراحی جواهرات:
 - طراحی کلاسیک
 - طراحی کامپیوتری
 - ۴- جواهرسازی
- که هر یک تأثیر بسزایی در تربیت نیروهای کارآمد در منطقه داشته است کلیه آموزش ها بر مبنای استانداردهای بین المللی در آموزشگاه های آزاد مستقر در مشهد و زیر نظر سازمان فنی و حرفه ای در حال انجام می باشد.
- بر اساس آمار حدود ۷۰۰ نفر از اعضا بر مشاغل در خوشه صنعتی جواهرات مشهد را افراد آموزش دیده تشکیل می دهند و همین امر باعث شده است که فضای کسب و کار در مشهد با کلیه مناطق کشور متفاوت باشد. بدیهی است انتخاب مشهد به عنوان شهر جهانی گوهرسنگها بر ضرورت پیگیری و ادامه آموزش های تخصصی مذکور افزوده است.

خوشه ی صنعتی جواهرات

استان خراسان رضوی

میزان صادرات خوشه ی صنعتی جواهرات استان خراسان رضوی دو هزار میلیارد ریال اعلام گردیده است. در حوزه ی صادرات صنایع دستی لوکس شامل طلا و سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی نیز در سال ۱۳۹۴، ۳٫۶ میلیون دلار صادرات از خراسان رضوی صورت گرفته است.

عمده صادرات استان فیروزه است که به صورت نگین به اندونزی، سنگاپور و مالزی، حوزه ی خلیج فارس و خیلی کمتر به کشورهای اروپایی و آمریکایی صادر می شود. باید در نظر داشت که بخش زیادی از این سنگها بار همراه مسافر هستند.

مخراج کاری یا مرصع کاری

است.

خوشبختانه امروزه به دلیل وجود تعدد علاقه‌مندان این هنر و رسانه‌های جمعی فعال و همین‌طور برخلاف گذشته که این هنر محصولاتی در اختیار قشر خاصی از افراد و طبقه اشرافی جوامع بود.

علاقه‌مندان به یادگیری نگین کاری به آسانی می‌توانند از طریق آموزشگاه‌ها و مؤسسات هنری با دیدن آموزش نگین کاری به ساخت زیورآلات و اشیاء زینتی اقدام نمایند.

از دوران قدیم تاکنون کاربرد روی فلز و سنگ برای ساخت انواع ابزارآلات و لوازم توسط بشر مورد استفاده قرار می‌گرفته است. به‌مرورزمان با کشف فلزات و سنگ‌های گران‌بها و زیبا، انسان توانست با بهره‌گیری از هنر و خلاقیت خود اقدام به ساخت زیورآلات و لوازم تزئینی نمایند که اغلب ترکیبی از فلزات و سنگ‌های ارزشمندی چون عقیق، فیروزه، مروارید، یاقوت، لعل، اوپال، الماس و... هستند. در فرایند ساخت زیورآلات چندین مرحله وجود دارد که هر کدام نیاز به تخصص خاص خودش دارد. یکی از مهم‌ترین مراحل که در زمینه ساخت زیورآلات ترکیبی از فلز و سنگ وجود دارد، قسمت نهایی کار و قرار دادن سنگ در پایه مخصوص طراحی شده روی کار است. این عمل را مخراج کاری یا مرصع کاری نیز می‌نامند.

مخراج کاری که در زبان انگلیسی به آن Stone Setting یا Stone Loading هم گفته می‌شود از حساس‌ترین بخش‌های طراحی یک جنس زینتی جواهر نشان است.

از آن سعی در حفظ تکنیک، رسم و سنت قدیمی مرصع کاری نمایند و قوانین مذهبی هم محفوظ بماند.

به همین ترتیب در طول سالیان با کمی پیشرفت تا قرون هفده و هجده هنر مرصع کاری در طبقه اشراف و بزرگان زنده و جاری ماند.

خلاقیت‌های جدید

از قرن نوزدهم شاهد ظهور خلاقیت و تکنیک‌های متفاوت طراحی و اجرای جواهرسازی و مخراج کاری (مرصع کاری) بوده‌ایم که این تحول و نوگرایی به دلیل پاسخگویی به احساس نیاز طبقه متوسط جامعه که ثمره‌ی انقلاب صنعتی بوده است، می‌باشد.

نیازهایی که با معرفی مدل‌های جدید توسط طراحان، هنرمندان، جواهرسازان بااستعداد آن زمان پاسخ داده شد.

نمادهایی مانند گل‌ها و حیوانات و تکنیک‌هایی ریزه کارانه نقش مهم و پررنگی در این دوره و پیشرفت روزافزون هنر مخراج کاری از آن پس حاصل تلاش برای ارضای نیاز جامعه و افراد در آن زمان می‌باشد.

آموزش نگین کاری

از هزاران سال پیش سوار کردن نگین بر روی زیورآلات و ظروف تزئینی در ایران مصر هندوستان و مناطق بین‌النهرین رواج داشته

تاریخچه هنر مرصع کاری به هزاران سال پیش برمی‌گردد و نمونه این آثار را می‌توان در موزه‌ها و گالری‌های صاحب‌نام و یا مجموعه‌داران چنین آثاری یافت کرد که نشان‌دهنده مهارت و تبحر هنرمندان این رشته هنری/صنعتی می‌باشد.

آثاری مانند تاج‌ها، سلاح‌های سلاطین و امرا و بزرگان، جام‌ها، کاسه‌ها، صندوق و صندوقچه، نشان و مدال‌ها، ظروف و همچنین زیورآلات، محصول ایده، خلاقیت، تکنیک و تبحر هنرمندان این عرصه می‌باشد که البته همانند هنرهای دیگر و به‌رسم آن روزگار، این تکنیک‌ها سینه‌به‌سینه و از پدر به فرزند و به‌ندرت از استادکار به شاگرد مطمئن و قابل اعتماد رسیده است.

از دوره‌های هخامنشیان، اشکانیان و ساسانیان آثاری مانند زیورآلات، جام‌ها، کاسه‌ها، مدال‌ها و... یافت شده است که نشان‌دهنده تبحر هنرمندان آن دوران ساسانی در ساخت مرصع زیورآلات و تزئین آن‌ها با هنر قلم‌زنی - سیاه‌قلم - جانده (جون ده) کاری رو به کمال و زیبایی سوق داشته است.

پس از ورود اسلام و به دلیل اینکه در دین اسلام استفاده و استعمال ظروف نقره و طلا مکروه شناخته شد، صنعتگران و هنرمندان آن دوران تلاش نمودند با ساخت اشیایی از قبیل جای دعا، قاب قرآن زیورآلات و... هنر مرصع کاری خود را عرضه بدارند و مهم‌تر

زرگری، هنر چند هزارساله

کاظم مزینانی

منابع:

تاریخ ماد تألیف، پروفیسور گرشنم

تاریخ ایران قبل از اسلام تألیف، دکتر اقبال

روش‌های تراش آن‌ها آگاه بوده‌اند. کتاب‌های الفهرست این ندیم و کتاب الجواهرالضافه، از ابن شاذن نیشابوری و کتاب صیرنه المجاهیر فی الجواهر ابوریحان بیرونی، رساله‌ی تسنوح نامه‌ی ایلخانی خواجه نصیر طوسی، جواهر نامه‌ی محمد بن مبارک قزوینی و عرایس الجواهر عبدا... کاشانی از این جمله‌اند.

امروزه هنوز هم به همت عده‌ای از اساتید بزرگ و با سابقه، حرف‌هایی برای گفتن وجود دارد، به طوری که با توجه به نداشتن لوازم و ابزار امروزی باز هم ساخته‌هایشان در کاخ‌ها و موزه‌های دنیا، به نمایش گذاشته می‌شود.

البته با پیشرفت این حرفه، این صنعت ارزآور و اشتغال‌زا، در تمام جهان به کار گرفته می‌شود و کشورهای همسایه، مثل ترکیه، در سال گذشته ده میلیون دلار، درآمد ارزی از ساخت و صادرات این فلز گران بها داشته‌اند. کشورهای عربستان و امارات، پس از نفت، بیشترین درآمد را از ساخت و صادرات انواع زیورآلات دارند.

این صنعت، همت مسئولین را می‌طلبد، که با داشتن پتانسیل بالا و جوانانی که در این رشته و در المپیادهای جهانی، مقام کسب می‌نمایند، در امر اشتغال، ارزآوری و با کمک اتحادیه‌ها، اساتید فن و پیش‌کسوتان، برنامه‌ریزی دقیقی انجام شود.

و نیمه قیمی، در عهد باستان داشته‌ایم و از این نظر، دارای سهم به سزایی در به وجود آمدن این صنعت در تمدن بشری هستیم. ساخته‌های هنرمندان دولت‌های محلی، گردن بندهای زیبای مادها و ساخته‌های عهد هخامنشیان، مانند ظرف‌های غذا و زیتون‌ها، بازوبندهای دوره‌ی اشکانی مکشوفه در خراسان بزرگ و شهر صدرروازه، لباس‌های زیبای هم راه با زیور، طلا هم راه با زیور، طلا و نقره انواع ظروف و قالی بهارستان که در آن مقدار زیادی طلا، نقره و سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی به کار رفته بود، همه گواه رونق این صنعت در گذشته‌های دور ایران است.

این صنعت روند تکاملی را تا اواخر دوره‌ی ساسانیان ادامه داد. پس از ظهور دین مبین اسلام و در وقفه‌ای کوتاه باروی کار آمدن عباسیان، که به همت ایرانیان و به خصوص اهالی خراسان آن روزگار و نفوذ ایرانیان، در امر مملکت‌داری، صنعت طلا، جواهر و نقره از اهمیت بالایی برخوردار گردید و حتی در زمینه‌ی استخراج و شناخت سنگ‌های قیمتی نیز توسعه پیدا کرد.

بررسی تاریخ جواهرشناسی و جواهرات موجود در موزه‌ها، خود نکته‌ی بسیار بااهمیتی را به ما گوش زد می‌نماید و آن این‌که گذشتگان به وضوح از روش‌های شناخت سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی و هم چنین

تلاش باستان شناسان و هم چنین کشف یادگاری‌های به‌جامانده، از مردمان باهوش و خلاق ایران باستان، بیان‌گر این موضوع است، که ایرانیان، در زمینه‌ی استخراج معادن و نصب سنگ‌های قیمتی بر روی فلزات گران بها، مانند طلا و نقره و هم چنین ساخت و صدور آن‌ها به اقصی نقاط جهان به وجود آوردن صنعتی به نام گوهرگری، طلاسازی با زیورآلاتی درخشانی بر روی فلزات دیگر، دارای مهارت کافی بوده‌اند.

یافته‌های باستان‌شناسی، در مناطق ماوراءالنهر، غرب و مرکز ایران و هم چنین استان‌های ایلام و لرستان، از ذوق و سلیقه‌ی مردمی حکایت می‌کند. که بسیار با تنوع و دگراندیش بوده‌اند و از انواع مواد کانی قیمتی و نیمه قیمتی، در ساخته‌های خود استفاده می‌کرده‌اند، که امروزه زینت‌بخش موزه‌های بزرگ می‌باشد. آثار کشف‌شده‌ی اخیر، در تپه‌های حسن لو، مارلیک، سیلک، تخت جمشید و گنجینه‌ی زبویه در غرب، مقبره‌ی ارسنجان، شهر سوخته‌ی زابل و منطقه‌ی جیرفت، حیرت همگان را برانگیخته است.

وسایلی از قبیل جام مارلیک، حلقه‌ی قدرت، نیم تاج‌های مرصع، سپر، شمشیر، لباس‌های زریافت و دیگر اقلام زینتی، که از اجدادمان به یادگار مانده است، به ما نشان می‌دهد، که حرف‌های زیادی، در ساخت فلزهای قیمتی

علی رسولیان مدیر کل دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی:

تشکیل خوشه صنعتی جواهرات جایگاه خاصه به مشهد داده است

چنانچه نگاهی به گذشته و پیشینه سنگ‌های قیمتی داشته باشیم نشان می‌دهد که ایرانیان از هزاران سال پیش در این حوزه فعالیت چشمگیری داشته‌اند. استان خراسان رضوی و به‌خصوص شهر مشهد از دیرباز در این حوزه فعال بوده است. مهندس علی رسولیان مدیر کل هماهنگی اقتصادی استانداری خراسان ضمن بیان این مطلب افزود: وجود معدن فیروزه نیشابور به‌عنوان قدیمی‌ترین و باکیفیت‌ترین

معدن دنیا با قدمتی بیش از پنج هزار سال نشان می‌دهد که توجه به سنگ‌های قیمتی در این ناحیه از کشور ریشه دیرینه دارد. از سوی دیگر جاذبه‌های گردشگری خراسان رضوی به‌ویژه وجود بارگاه ملکوتی امام هشتم شیعیان امام رضا(ع) در مشهد و اعتقادات مذهبی مردم در استفاده از سنگ‌هایی مانند فیروزه و عقیق در نماز و عبادت‌ها این شهر را به‌عنوان قطب دادوستد این‌گونه سنگ‌های قیمتی مبدل کرد است. از طرفی بیش از ۹۰ درصد واحدهای تراش سنگ‌های عقیق و فیروزه کشور در مشهد مقدس قرار دارد و تنها اتحادیه فیروزه و عقیق در مشهد فعال است. همچنین تشکیل خوشه صنعتی جواهرات جایگاه خاصی به این شهر داده است. از سوی دیگر اولین کانون هماهنگی دانش، صنعت و ابزار جواهرات و سنگ‌های قیمتی ایران در مشهد تأسیس گردیده است. در حال حاضر ۱۶۱۰۰ نفر در حوزه سنگ‌های قیمتی و فعالیت‌های مرتبط با آن از جمله فیروزه کوبی، حکاکی، خطاطی، قلم‌زنی انگشتر، مخراج کاری، تراش فانتزی، مرصع کاری و ... مشغول به کار می‌باشند که از شاخصه‌های مهم انتخاب مشهد در سال ۲۰۱۷ به‌عنوان شهر جهانی گوهرسنگ‌ها بودند.

رسولیان پیرامون همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط با این رویداد به خبرنگار ما گفت: شورایی باهدف ساماندهی و تولید استفاده از گوهرسنگ‌ها شکل گرفته است که اعضای آن عبارتند از: استاندار (رئیس شورا)، معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی کشور، شهردار، مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی، رئیس سازمان برنامه و بودجه استان، مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان (دبیر شورا)، نمایندگان استانداری، دانشگاه فردوسی، پژوهشکده گردشگری، اداره کل زمین‌شناسی و اکتشافات شرق کشور، سازمان صنعت، معدن و تجارت، سازمان برنامه و بودجه، آموزش و پرورش، آموزش فنی و حرفه‌ای، اساتید صاحب‌نظر در حوزه گوهرسنگ‌ها، بخش خصوصی ذی‌ربط (نمایندگان کانون هماهنگی دانش، صنعت و ابزار جواهرات و سنگ‌های قیمتی ایران، نماینده اتحادیه فیروزه و عقیق و ...)، نماینده شهرداری، نماینده صداوسیما.

وی در پاسخ سؤال ما پیرامون این‌که مشهد شهر جهانی گوهرسنگ‌ها می‌تواند چه ظرفیتی برای کسب‌وکار استان باشد، گفت: سهولت در ایجاد کسب‌وکار به دلیل عدم نیاز به امکانات زیربنایی و انرژی زیاد، عدم وابستگی به صنعت حمل و نقل، ارزش افزوده بالا، گردش نقدینگی بسیار بالا، سرانه اشتغال کم، فضای کم برای ایجاد اشتغال (حداکثر ۴ مترمربع) و امکان فعالیت به‌عنوان شغل خانگی.

وی در ادامه افزود: وجود اقتصاد تک‌محصولی متکی بر نفت، مانع حضور پررنگ بخش معدن در عرصه اقتصاد کشور است. سنگ‌های قیمتی یکی از منابع درآمدزا و اشتغال‌زا اما ناشناخته در کشور ما می‌باشد که پتانسیل‌های هنگفت پرسودی را در این سرزمین انباشته نگاه داشته است.

تراش سنگ‌های قیمتی

یکی از صنایع دستی تزیینی- کاربردی ایران « تراش سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی» نام دارد. به سنگ‌هایی از قبیل زمرد، آماتیس، عقیق، فیروزه، یشم و... اطلاق می‌گردد. این سنگ‌ها که در ایران به‌وفور یافت می‌شود پس از تراش و نشان دادن آن در رکابی از طلا یا نقره دارای ارزش افزوده زیادی خواهند بود. پس از دادن فرم موردنظر به سنگ آن را پولیش (براق) نموده و در زینت‌آلاتی از قبیل انگشتر، گردنبند، دستبند، گوشواره و... جای می‌دهند.

مهندس راضیه علیرضایی رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی:

دانش فنی، تکنولوژی مدرن و آموزش از اولویت تولید در حوزه گوهرسنگ هاست

در زمینه‌های فراوری و فروش سنگ‌های قیمتی در استان فعال هستند که عبارتند از: اتحادیه فیروزه و عقیق تراشان خراسان، تعاونی توزیع کنندگان فیروزه مشهد، اتحادیه فیروزه و تراش سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی، اتحادیه فروشندگان و سازندگان طلا، جواهر و نقره مشهد و اتحادیه فروشندگان و سازندگان جواهر و نقره نیشابور.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی اهم مسائل صنعتی این بخش را شامل این موارد می‌داند و می‌افزاید: افزایش سطح تکنولوژی در صنعت سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی و توجه به برنامه‌ریزی بازار هم‌زمان با این موضوع، برنامه‌ریزی سیستماتیک با نظارت بیشتر و به‌کارگیری روش‌های نوین استخراجی و خروج از استخراج‌های سنتی انفجاری در اکتشاف معادن سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی کشور و آموزش هنرمندان و علاقه‌مندان به این حرفه از جمله مواردی است که باید مورد توجه سیاست‌گذاران این صنعت قرار گیرد.

گوهرسنگ را حضور در بازارهای بین‌المللی دانسته و می‌افزاید: مهم‌ترین روش توسعه بازار گوهرسنگ‌ها حضور در بازارهای بین‌المللی است که در بازارهای جدید این صنایع نقش تخصص‌های فنی و تراش، حضور در فرآیندهای مد و طراحی و البته آموزش تراشکاران حرفه‌ای و اصولاً تقویت مراکز آموزشی به فنون روز دنیا مطرح می‌باشد. تجهیزات مدرن برش و تراش که کالاهای سرمایه‌بر می‌باشند و نیاز به سرمایه‌گذاری کارآفرینانی که در عرصه‌های بین‌المللی قادر به فروش و رقابت هستند در این بخش از اهم مشکلات و زمینه‌های فعالیت می‌باشد.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی می‌افزاید: برای ورود به رقابت‌های بین‌المللی این صنعت حضور تولیدکنندگان در بازارهای مذکور ضرورت دارد و در بخش‌های فروش جواهرات و طلا و اتحادیه‌های و تشکل‌های مزبور که معمولاً بیشترین ارزش‌افزوده حاصل از فرآیندهای پیشین در این بخش کسب می‌شود سرمایه‌گذاری برای دریافت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای بین‌المللی در بخش تولید ضرورت دارد. در حال حاضر کشورهای همچون تایلند و هند در این زمینه اقدام نموده‌اند اما در خصوص برلیان که گوهر خاص و از دسته جواهرات می‌باشد در کشورهایی نظیر سوئیس و آلمان به تراش می‌رسد.

وی در خصوص تشکل‌های صنفی فعال در این بخش می‌گوید: تشکل‌های متعددی

حضور بیش از ۸۵ درصد واحدهای تراش سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی در مشهد، این شهر را به بزرگ‌ترین شهر دادوستد این‌گونه سنگ‌ها تبدیل کرده است. سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی و مجموعه کاری مرتبط از حضور سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی که آمادگی تولید در ایران با فن‌آوری‌های روز دنیا را داشته باشند استقبال می‌کند و در خصوص تشکیل خوشه‌های صادراتی و مشارکت در بازارهای بین‌المللی به‌صورت مشترک حمایت‌های مالی و فنی و تکنولوژی انجام می‌شود. مهندس راضیه علیرضایی رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی در گفتگو با خبرنگار ما ضمن بیان مطلب فوق، افزود: ترویج دانش فنی نوین برای برداشت از معادن و جلوگیری از تضییع ماده معدنی ارزشمند در این حوزه از اهداف ماست و آمادگی داریم برای تأمین مالی فرآیندهای مدرن از طریق صندوق‌های مرتبط مساعدت نماییم.

وی در خصوص فرصت‌های سرمایه‌گذاری در حوزه اکتشافات یا بهره‌برداری گوهرسنگ‌ها در استان گفت: در مورد سنگ فیروزه که در استان منحصربه‌فرد است در بخش‌های پژوهشی و معدنی فعالیت‌های زیادی انجام شده است ولیکن در تولید و توسعه فرآوری آگات، لعل یا گارنت و آمیتیست ظرفیت بسیار زیادی برای سرمایه‌گذاری منوط به تخصص‌های روزآمد و دانش فنی و تجهیزات پیشرفته روز وجود دارد. علیرضایی مهمترین راهکار توسعه صنعت

دکتر جعفر طاهری مدیرکل زمین شناسی و اکتشافات منطقه شمال شرق:

پارک موزه علوم زمین مشهد به مساحت ۹۰۰۰ مترمربع اجرا خواهد شد

شکوفایی اقتصادی هر کشور بستگی ویژه به امور زیر بنایی دارد. هر طرح زیر بنایی از قبیل کشف و استخراج مواد معدنی موردنیاز صنایع، دستیابی به ذخایر آب‌های زیرزمینی، احداث سدها، راه‌ها، تونل‌ها، نیروگاه‌ها و غیره به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم نیاز به بررسی‌های زمین‌شناسی در مقیاس مطلوب و برابر با استانداردهای جهانی دارد. با توجه به نقش حساس و تعیین‌کننده دانش زمین‌شناسی در امور گوناگون اقتصادی-عمرانی، از سالیان پیش، کشورهای گوناگون جهان با تأسیس سازمان‌ها و مراکز تحقیقات زمین‌شناسی، بررسی‌های مربوطه به علوم زمین را سامان داده‌اند. وجود انباشته‌های معدنی در نواحی گوناگون ایران و ضرورت رشد اقتصادی و فزاینده‌ی آهنگ صنعتی شدن کشور، تأسیس سازمانی را که عهده‌دار مسئولیت مطالعات مربوط به زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی در سراسر کشور شود، اجتناب‌ناپذیر می‌سازد.

شرق چیست؟

در حوزه‌ی عملیاتی و فنی با نگرشی کلان به فعالیت‌های این اداره کل، تهیه‌ی نقشه‌های زمین‌شناسی در مقیاس ۱:۱۰۰۰۰۰ و ۱:۲۵۰۰۰ زمین‌شناسی کاربردی، انجام ده‌ها پروژه اکتشافی در استان‌های خراسان رضوی، شمالی و جنوبی؛ توسعه‌ی زیربنایی بخش ژئوماتیکس برای انجام مطالعات GIS و دورسنجی؛ افزایش کارایی آزمایشگاه با کمک دستگاه‌های آنالیز عناصر فرعی؛ بخشی از فعالیت‌های این مرکز طی سال‌های اخیر بوده است. اکنون حوزه‌ی گسترده‌ی خدمات فنی این مرکز شالوده‌ای است از:

- بررسی‌های زمین‌شناسی در مقیاس‌های متفاوت
- تحقیقات موضوعی در رشته‌های مختلف علوم زمین
- عملیات اکتشافی از ناحیه‌ای تا موضوعی، سطحی یا تحت‌الارضی، فلزی یا غیرفلزی
- مدیریت اطلاعات مکانی (GIS) و پردازش داده‌های ماهواره‌ای در زمینه‌های مختلف
- موزه و مستندات علوم زمین

دکتر جعفر طاهری مدیرکل زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی منطقه شمال شرق در گفت‌وگو با خبرنگار ما، ضمن بیان مطلب فوق، در خصوص تاریخچه این اداره کل می‌گوید: این مرکز در سال ۱۳۶۹ با هسته اولیه ۴ نفر کارشناس، ۳ نفر نیروی اداری و کادر خدماتی شکل گرفت. در طی دهه گذشته به تدریج دامنه فعالیت‌های فنی و اجرایی در مشهد گسترش یافت، به طوری که از مرکز به اداره کل ارتقاء پیدا کرد. هم‌اکنون این اداره کل از ۳۴ نفر کارشناس (۳۲ درصد دارای مدرک دکتری و دانشجویی مدرک کارشناسی می‌باشند)، ۳۰ نفر امور اداری- پشتیبانی و حفاظت فیزیکی بهره می‌برد. نیروهای کارشناسی در بخش‌های مختلف اعم از زمین‌شناسی، اکتشاف، ژئوماتیکس (GIS و دورسنجی)، آزمایشگاه‌های سنگ‌شناسی، فسیل‌شناسی و شیمی فعالیت دارند. در حال حاضر این اداره کل پس از تهران و کرج، بزرگ‌ترین مرکز منطقه‌ای زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی در گستره‌ی کشوری است.

■ حوزه فعالیت اداره کل زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی منطقه شمال

• خدمات آزمایشگاه‌های شیمی، سنگ‌شناسی و فسیل‌شناسی

■ استان خراسان دارای چه پتانسیل‌های معدنی است؟

آهن، مس، کرومیت، منگنز، طلا، سرب، روی، سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی و همچنین مواد معدنی دیگر که ضمن تکمیل اکتشافات عناصر ذکر شده، باید به اکتشاف این پتانسیل‌های جدید نیز توجه داشت و هرچه سریعتر با تأمین اعتبارات مورد نیاز این کار را شروع کرد.

■ چند درصد از اکتشافات استان به وسیله بخش دولتی و چند درصد توسط بخش خصوصی صورت می‌گیرد؟

اکتشاف پایه و در مواردی اکتشافات موضوعی به‌ویژه در بخش فلزات پایه که بخش خصوصی دانش فنی لازم را ندارد، توسط بخش دولتی و سایر محدوده‌های اکتشافی توسط بخش خصوصی انجام می‌گیرد. در حال حاضر بیشتر از حدود ۲۰۰۰ محدوده اکتشافی در اختیار بخش خصوصی است.

■ در بخش تحقیق و پژوهش‌های مرتبط چه فعالیتی انجام گرفته و آیا همکاری علمی با مجامع جهانی نیز وجود دارد؟

در حال حاضر در رأس این فعالیت‌ها برگزاری نخستین کنفرانس ژوراسیک ایران و کشورهای هم‌جوار با حضور پژوهشگرانی از کشورهای اروپایی و منطقه در دستور کار قرار دارد و رایزنی‌های علمی با محققین ذی‌ربط در عرصه بین‌المللی از جمله اقدامات این اداره کل می‌باشد. در حوزه داخلی دو پروژه تحقیقاتی اکتشاف آمیتست بجهستان و پی‌جویی کانی سافایر برای اکتشاف گوهرسنگ‌های مزبور در استان‌های خراسان به دبیرخانه شهر جهانی صنایع دستی گوهرسنگ‌ها، ارائه شده است. افزون بر آن برای پربار نمودن سایت این دبیرخانه، همکاری مستمر وجود دارد و مقالات و خلاصه طرح‌های اکتشافی آماده و ارائه شده است که همچنان این همکاری ادامه دارد.

■ ژئوتوریسم چیست و استان دارای چه جاذبه‌هایی از این نظر هست و برنامه آن اداره کل برای این موضوع چیست؟

ژئوتوریسم یا زمین‌گردشگری طبق تعریف عبارت‌است از جاذبه‌های توریستی زمین‌شناسی، ژئومورفولوژی، معدنکاری و نظایر آن که تمامی زیرساخت‌های صنعت گردشگری از جمله تفسیر، مدیریت، اقامت و... را شامل می‌شود. کشور ایران با توجه به

تنوع زمین‌شناسی، اقلیم متنوع و طبیعت بی‌جان بی‌نظیر می‌تواند از پدیده‌های زمین‌شناختی در سراسر استان مانند زمین‌های کارستیک (غارها)، دره‌ها، چشمه‌های آبگرم و معدنی، معادن باستانی، گنبد‌های نمکی، گل‌فشان‌ها، چین‌خوردگی‌ها، پدیده‌های ماگماتیک و ولکانیک، تپ‌های فرسایشی و رسوب‌شناسی، گسله‌ها و... استعداد ویژه‌ای در زیرساخت جاذبه‌های ژئوتوریستی و تأسیس ژئوپارک‌ها داشته باشد. در این زمینه این اداره کل علاوه بر تهیه نقشه پراکندگی جاذبه‌های توریستی در استان در قالب دسته‌بندی‌های انجام شده همراه با نقشه هر یک از پدیده‌های ژئوتوریستی، گزارش یا گزارش‌هایی را نیز در زمینه معرفی این جاذبه‌ها در دست تهیه دارد که به همراه نقشه نهایی از هر پدیده قابل ارائه خواهد بود.

■ توضیحی پیرامون پارک موزه علوم زمین و ویژگی‌های آن ارائه دهید؟

پارک موزه علوم زمین مشهد، پروژه‌ای است در سطح ملی که ویژگی‌های منحصر به فرد آن، می‌تواند در منطقه نیز بی‌نظیر باشد. این پروژه که در زمینی به مساحت حدود ۹۰۰۰ مترمربع، با زیربنای ۱۶۰۰ مترمربع فضای داخلی و حدود ۶۵۰۰ محوطه بیرونی اجرا خواهد شد، باهدف آشنایی عموم مردم با اهمیت و جایگاه علوم زمین در زندگی طراحی شده است. در این مجموعه تلاش شده تا به مفاهیم اساسی زمین‌شناسی و مخاطرات زمین‌زاد، اکتشاف و معدن، زمین‌شناسی زیست‌محیطی با دیدگاه علمی و کاربردی توجه شود. همچنین ایجاد فضایی مفرح در قالب پارک در کنار ارائه مطالب علمی در سطوح مختلف در دستور کار اجرای طرح قرار دارد. در این مجموعه نمایش مفاهیم زمین‌شناسی، انواع سنگ‌ها و فسیل‌ها، ماکت‌های مرتبط، فیلم‌های مستند آموزشی برای علاقه‌مندان به علوم زمین در نظر گرفته شده است که بسته به نوع آیت‌م در ساختمان یا محوطه به نمایش گذاشته خواهد شد.

این پروژه با فراهم آوردن زیرساخت‌های مناسب از جمله انبار مکانیزه نمونه‌ها، بستر گردآوری و حفظ نمونه‌های زمین‌شناختی ایران رارسالتی با ارزش برای خود می‌داند. میراثی که بی‌تردید برای مطالعات علمی کشور و حفظ آن برای نسل‌های بعد حائز اهمیت فراوان خواهد بود. با افتتاح این پروژه امید می‌رود که جوانان جویای کار و علاقه‌مند به حوزه‌ی علوم زمین بتوانند با درک ایده‌های خلاقانه، مسیری امیدبخش را دریافتن شغل مناسب طی کنند.

■ با توجه به سال ۲۰۱۷ به‌عنوان مشهد شهر جهانی صنایع دستی گوهرسنگ‌ها، برنامه کار آن اداره کل به‌ویژه در ارتباط با موزه چیست؟

اداره کل زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی منطقه شمال شرق طرح راه‌اندازی موزه گوهرسنگ‌ها را در بخشی از پروژه بزرگ پارک موزه علوم زمین پیشنهاد نموده که مورد موافقت دبیرخانه و استانداری خراسان رضوی قرار گرفته و در دست اقدام می‌باشد. همچنین موزه علوم زمین مشهد در برپایی نمایشگاه این دبیرخانه که مهرماه امسال در شهر اصفهان برگزار شد، فعالانه همکاری داشته است. این اداره کل همچنین در نظر دارد هم‌زمان با برنامه‌های مشهد پایتخت فرهنگی جهان اسلام ۲۰۱۷ نخستین کنگره بین‌المللی ژوراسیک ایران و کشورهای هم‌جوار را برگزار نماید که فرصتی برای ارائه دستاوردها و توانمندی‌های دانشمندان علوم زمین ایران خواهد بود.

مهندس محمدجواد پیش بین رئیس کانون هم‌هنگی دانش، صنعت و بازار جواهرات و سنگ‌های قیمتی ایران:

اشتغالزایی چشمگیر با حمایت و توسعه بازار گوهرسنگ‌ها

کرده ایم و همچنین به دنبال ایجاد نمایندگی در استان‌های دارای ظرفیت و پتانسیل در حوزه جواهرات و سنگ‌های قیمتی با هم‌هنگی ارگان‌های دست‌اندرکار ملی و منطقه‌ای بدون موازی‌کاری و به نحو مطلوب هستیم.

پیش‌بین درباره اشتغالزایی این حوزه گفت: بر طبق مطالعات موسسه گهرشناسی آمریکا (GIA) از ابتدای شناسایی یک سنگ در معدن، استخراج، تراش و فرآوری و تبدیل آن به نگین، فروش و ... نزدیک به ۲۰۰ حرفه مختلف نیاز است، در هیچ صنعتی با چنین وسعتی ایجاد فرصت شغلی را نداریم. بنابراین اگر صنعت ساخت پایه را در برگیرنده ۸۰ حرفه است را به این صنعت اضافه کنیم در مجموعه ۲۸۰ حرفه برای تبدیل سنگ به جواهر وجود دارد. وی با بیان این که فرصت شغلی این صنعت می‌تواند یک مزیت نسبی برای کشور باشد افزود: نرخ سرانه سرمایه‌گذاری برای تراش یک سنگ برای هر نفر بین ۵ تا ۱۰ میلیون تومان است در صورتیکه در صنایع دیگر حداقل ۱۰۰ تا ۲۰۰ میلیون تومان سرانه سرمایه‌گذاری لازم است و همچنین با توجه به سایر مزایای این صنعت که قبلاً ذکر شده است این صنعت از مزیت اقتصاد و اشتغالزایی بالایی برخوردار است.

پیش‌بین در پاسخ سوال ما پیرامون افراد شاغل در زمینه گوهرسنگ‌ها در استان خاطر نشان ساخت: براساس آمار ما، در مشهد حدود ۳۰۶۵ واحد اعم از تراش سنگ‌های قیمتی، تولید و فروش در حوزه جواهرات و سنگ‌های قیمتی فعال می‌باشند که تمامی این واحدها در قالب

پیش‌بین در ادامه افزود: با توجه به اهمیت و مزیت‌های نسبی بخش جواهرات و سنگ‌های قیمتی از جمله، ایجاد ارزش افزوده بالا، ارزآوری زیاد، ایجاد فرصت‌های شغلی فراوان حتی در حد مشاغل خانگی، عدم وابستگی به امکانات زیربنایی مانند انرژی، آب، حمل و نقل و ... و ارزش افزوده ۳۰۰ تا ۷۰۰ درصدی بعد از فرآوری باعث شد که اساسنامه کانون در سال ۹۴ مصوب و این کانون آغاز به کار نماید.

وی با بیان این که کانون در معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری با مشارکت بخش خصوصی و اعضای فعال از جمله اتحادیه سنگ‌های قیمتی تشکیل شده است، خاطر نشان ساخت: این کانون سعی دارد تا حلقه‌های مفقوده دانش و خلاقیتی که در این زمینه وجود دارد را بر طرف و بازاری مناسب را برای آن به وجود آورد. این حلقه مفقوده را می‌توانیم در حوزه کسب و کار و بهره‌گیری از دانش و فناوری به ایجاد نماییم تا ضمن توسعه کمی و کیفی تا بازاریابی آن بر پایه دانش باشد. در این صورت می‌توان شاهد رونق اقتصادی این بخش از اقتصاد کشور به واسطه یک فناوری پیشرفته بود.

رئیس کانون هم‌هنگی دانش، صنعت و بازار جواهرات و سنگ‌های قیمتی ایران پیرامون تشکیل نمایندگی کانون جواهرات و سنگ‌های قیمتی در سایر استان‌ها نیز گفت: در حال حاضر اولین نمایندگی کانون را در بیرجند برای خدمات دهی به استان‌های خراسان جنوبی و سیستان و بلوچستان تأسیس

توسعه صنعت جواهرات و گوهرسنگ‌ها در کشور امروز بیش از گذشته نیازمند ورود افراد آموزش‌دیده، دانش و تکنولوژی است؛ این صنعت می‌تواند بر پایه دانش و با توجه ویژه به آموزش نیروهای شاغل در آن به جایگاهی برسد که به توان به عنوان یک مزیت نسبی در کشور از آن یاد کرد. در این رابطه، واحدهای متعددی در بخش خصوصی تلاش داشته و دارند تا این صنعت را به جایگاه شایسته خود از نظر اقتصادی و بر پایه دانش برسانند. در همین راستا با مهندس محمد جواد پیش‌بین، رئیس کانون هم‌هنگی دانش، صنعت و بازار جواهرات و سنگ‌های قیمتی ایران با پیش از ۲۰ سال سابقه فعالیت‌های علمی، آموزشی و مدیریتی در زمینه گوهرسنگ‌ها به گفت و گو نشستیم که در پی می‌آید.

وی ابتدا پیرامون دلایل تأسیس این کانون در مشهد گفت: بازار مشهد از قدیم الایام بار انداز سنگ‌های قیمتی و گوهرسنگ‌ها بوده و ۸۵ درصد واحدهای تراش گوهرسنگ‌ها در این شهر مستقر هستند همچنین حدود ۲۷/۵ درصد طلای کشور در مشهد مصرف می‌شود، از این رو پیشنهاد تأسیس کانون هم‌هنگی دانش، صنعت و بازار جواهرات و سنگ‌های قیمتی ایران با مرکزیت استان خراسان رضوی و شهر مشهد و البته با رسالت ملی و فراستانی به معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری ارائه و با نگاه مثبت و توجه ویژه این معاونت مواجه شد.

مهندس محمدجواد پیش بین:
متاسفانه علیرغم انتخاب مشاهد به عنوان شهر جهانی گوهرسنگ ها باز هم هیچ برنامه ای روی پتانسیل های معدنی از سوی سیستم دولتی ارائه نشده است و اگر بخش خصوصی هم بخواهد در این حوزه فعالیت کند، درگیر بوروکراسی های پیچیده اداری شده و چه بسا از ادامه فعالیت منصرف شود

خوشه صنعتی جواهرات مشهد نیز ساماندهی شده اند.

وی در ادامه با بیان این که ارزش سالانه تولیدات و فروش گوهرسنگ ها و جواهرات در بازار مشهد ۷۶ هزار و ۲۳۰ میلیارد ریال می باشد افزود: در حال حاضر ۱۶۲۰۰ نفر به اشتغال در این حوزه مشغول هستند که تعدادی از واحدها به دلایل مشکلات اقتصادی تعطیل و تعدادی دیگر نیز به این صنعت ورود پیدا کرده اند به گونه ای که ما در حدود ۱۰ درصد افزایش اشتغال را در این صنعت داشته ایم و همچنین در وضعیت موجود سالانه در خوشه صنعتی جواهرات مشهد حدود ۹ هزار کیلوگرم نگین عقیق و حدود ۴۵۰۰ تا ۶۰۰۰ کیلوگرم نگین فیروزه تولید می شود و سایر سنگ های موجود در بازار مشهد منشأ خارجی دارند و وارد می شوند.

عامل توسعه خوشه صنعتی جواهرات مشهد پیرامون فعالیت های این خوشه نیز گفت: بررسی های علمی در خوشه صنعتی جواهرات مشهد با دو نقطه ضعف اساسی یعنی طراحی و کیفیت تولیدات مواجهیم که برای رفع آن استراتژی و چشم انداز خوشه را بر مبنای این دو عامل منطبق کردیم و با توجه به نبود متخصص طراحی در این صنعت و همچنین در بحث کیفیت با وجود فقدان اساتید ماهر با وجود افراد بسیار با تجربه و همچنین عدم وجود ماشین آلات و تکنولوژی روز، با کمک مؤثر شرکت شهرک های صنعتی خراسان رضوی و سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی دوره های متعدد آموزشی را در هر دو حوزه برگزار کردیم و در حال حاضر استان با حدود ۷۰۰ نفر آموزش دیده با هیچ کجای کشور قابل مقایسه نیست و همچنین در سال های اخیر افراد آکادمیک هم جذب این صنعت شده اند که این نوید دهنده آینده خوبی برای این صنعت می باشد.

وی در ادامه افزود: همچنین در زمینه کیفیت تولیدات با ایجاد نمایشگاه های مختلف با مشارکت ماشین سازی و همچنین بازدید جواهرسازان از نمایشگاه های داخلی و

خارجی در قالب خوشه جواهرات و با حمایت شرکت شهرک های صنعتی خراسان رضوی، تولید کنندگان و جواهرسازان با ماشین آلات جدید آشنا شده اند به طوری که در طی چهارسال گذشته حدود ۱۵ میلیارد تومان ماشین آلات تولید پیشرفته به خوشه جواهرات مشهد وارد شده است.

پیش بین در ادامه با بیان این که ۳۹ نوع سنگ قیمتی و نیمه قیمتی در کشور شناسایی شده که حداقل ۲۰ نوع از این تعداد در خراسان وجود دارد، افزود: شناسایی اکثریت این تعداد سنگ در کشور در حد اندیس یابی و تایید وجود آن پیش رفته و هنوز نیاز به اقدامات اکتشافی و ارائه آن برای سرمایه گذاری و سرمایه گذاران است. در استان نیز متاسفانه اقدام خاصی برای اکتشاف جز چند معدن عقیق و فیروزه که آن هم مربوط به ۵ هزار سال قبل است صورت نگرفته است.

وی ادامه داد: از جمله سنگ های ارزشمند خراسان رضوی می توان به آکوامارین، عقیق، انواع کوارتز، ژاسپر، فیروزه، گارنت و زئولیت اشاره کرد که متاسفانه علیرغم توجه به انتخاب مشهد به عنوان شهر جهانی گوهرسنگ ها باز هم هیچ برنامه ای روی پتانسیل های معدنی از سوی سیستم دولتی ارائه نشده است و اگر بخش خصوصی هم بخواهد در این حوزه فعالیت کند، درگیر بوروکراسی های پیچیده اداری شده و چه بسا از ادامه فعالیت منصرف می شود. وی تاکید کرد: چند معدن عقیق هم که وجود دارد متاسفانه بیشتر آن با معارضات محلی مواجه اند که به طور سیستماتیک و اصولی استخراج نمی شوند و تا جایی که من می دانم بیشتر این معادن تعطیل شده اند و باید کارگروهی تحت عنوان کارگروه فعال سازی معادن گوهرسنگ ها تشکیل شود تا مشکلات این بخش را بررسی و با نگاه ویژه و اقدامات انگیزشی ضمن حل مشکلات، زمینه سرمایه گذاری بخش خصوصی را در این معادن فراهم سازد.

رئیس کانون هماهنگی دانش، صنعت و بازار جواهرت و سنگ های قیمتی در ایران با بیان این که گردش نقدینگی سنگ های قیمتی در جهان ۷۰۰ میلیارد دلار است و ۲۸۰ میلیارد دلار نیز گردش مالی طلائی است که در گوهرسنگ ها به عنوان پایه استفاده می شود یعنی در مجموع رقمی نزدیک به هزار میلیارد دلار در سال در این صنعت گردش نقدینگی وجود دارد که سهم کشورمان ناچیز و کمتر از یک صدم درصد است افزود: این نکته واقعا باید تمامی مسئولین و برنامه ریزان کشور را به فکر وادارد و باید اقداماتی انجام دهیم تا این مزیت نسبی کشور را بتوانیم به عرضه ظهور برسانیم.

وی در ادامه افزود: ما امروز شاهد هستیم کشورهای زیادی در این حوزه صنعتی پیشرفت های فراوانی داشتند. در کشور تایلند اگر سنگ را از اقتصاد کشور جدا کنیم همانند این است که نفت را از اقتصاد ایران بیرون بکشیم و در کشورهای اروپایی نیز تولید و فراوری سنگ ها جایگاه ویژه ای در اقتصاد این کشورها دارد و این ممکن نشده است مگر توجه به آموزش، نوآوری، طراحی و حمایت از هنرمندان و صنعت گران این حوزه و مطالعه دقیق بازار.

پیش بین در انتها مدعی شد از وقتی که مشهد به عنوان شهر جهانی گوهرسنگ ها انتخاب شده نشانی از این عنوان در سطح شهر دیده نمی شود و زمانی که گردشگر یا زائری به شهر وارد می شود آثاری از شهر جهانی گوهرسنگ مشاهده نمی کند. حتی برخی مسئولان از این انتخاب بی اطلاع اند و برای استفاده از این موقعیت و ظرفیت در راستای اشتغالزایی، افزایش درآمد سرانه ملی، افزایش گردشگر و توریسم که در اختیار مشهد قرار گرفته است باید همه مسئولان دست به دست هم دهند تا شاخص های شهر جهانی را تقویت و ارتقا دهیم.

عبدالصمد رحیمی رئیس اتحادیه فیروزه و عقیق تراشان خراسان:

کارشناسان بانک مرکزی برای ارزش گذاری

گوهرسنگ هادر مشهد شعبه ایجاد کنند

اتحادیه فیروزه و عقیق تراشان خراسان کانونی برای گرد هم آمدن اعضای فعال است که از ۴۴ سال پیش تاکنون برای همفکری ارتقای شغلی و دفاع از حقوق صنفی اعضا تشکیل شده، هرچند این روزها اتحادیه حال و روز خوشی ندارد، اما شور و شوق اعضای آن که از پیر و جوان تشکیل شده با گرمای انرژی سنگ‌های زیبای این خطه همچنان این مجموعه را سرپا نگاه داشته است در این ارتباط گفتگویی داریم با آقای عبدالصمد رحیمی رئیس اتحادیه که تقدیم می‌شود.

■ اتحادیه چند عضو دارد، از چه زمانی تأسیس شده و چه هدفی را دنبال می‌کند؟

اتحادیه فیروزه و عقیق تراشان خراسان دارای ۳۱۵ عضو است که تعداد ۲۶۳ پروانه معتبر و ۵۲ پروانه در دست اقدام و بررسی می‌باشد. زمان تأسیس اتحادیه سال ۱۳۵۲ است. از مهم‌ترین اهداف اتحادیه، سامان دادن به نحوه تهیه و توزیع فیروزه و نظارت بر فروش آن توسط اعضا و رابط بین اعضا و ارگان‌های دولتی می‌باشد.

■ اتحادیه در دو بخش آموزش و پیگیری مشکلات تولیدکنندگان و صادرکنندگان چه نقشی را ایفا می‌کند؟

اتحادیه تا قبل از انقلاب و همچنین تا اواسط آن به‌واسطه فراوانی فیروزه نیشابوری ناتراش (راف) و پرتعداد بودن تراشندگان فیروزه و واحدهای صنفی که مشغول به کار بودند، در تراش فیروزه مشکلی نداشتند ولی به‌مرور زمان و با کمبود مواد خام (راف)، اکثر واحدهای صنفی تراشکار تعطیل شده و همچنین به دلیل گرانی بیش از حد فیروزه آموزش به افراد مبتدی از این سنگ گران‌بها میسر نمی‌شود. شایان‌ذکر است مشکل اصلی تولیدکنندگان خبره و حرفه‌ای مشهد در دسترس نبودن فیروزه ناتراش با قیمت مناسب از معدن است و هر چه اتحادیه پیگیری کرده متاسفانه نتیجه مطلوبی را به همراه داشته است.

■ انتظار شما از مسوولان چیست؟

انتظار اتحادیه از مسوولان به خصوص در سازمان صنعت، معدن و تجارت و اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری این است که در برنامه‌ریزی سریع به کمک اتحادیه شتافته و همچنین در فراهم کردن مواد اولیه فیروزه به قیمت کارشناسی (کارشناسان اتحادیه و صنایع و معادن) و دادن تسهیلات کم‌بهره برای وارد کردن ماشین‌آلات به‌روز برای تولید و ایجاد یک مجتمع بزرگ که در آن تولیدکنندگان گرد هم آیند ما را یاری دهند و باعث جذب گردشگری و هم رونق بازار در این شغل با قدمت بالا و صنایع دستی بزرگ ایران شود.

■ چه اقدام‌هایی را برای ترویج مصرف تولیدات داخلی اصل و مقابله با تقلب در

این بازار انجام داده‌اید؟

هدف اتحادیه اعتبار دادن به محصولات فیروزه اصیل نیشابوری است و در حال حاضر به‌طور قاطعانه با فروشندگان فیروزه‌های مصری، چینی و فیروزه‌های رنگ‌شده را به اسم فیروزه طبیعی نیشابوری می‌فروشند، برخورد می‌کند و با کمک بازرسان سازمان صنعت و معدن و اعزام کارشناسان با متخلفان واحدهای صنفی که به‌طور مستقیم این محصولات نامرغوب را به توریست‌های کشورهای همسایه عرضه می‌کنند، برخورد می‌کند. علاوه بر آن نسبت به ارشاد و ترغیب آنان در تهیه و عرضه فیروزه اصیل نیشابوری اهتمام می‌ورزد.

■ استاندارد و اصالت گوهر سنگ‌ها در ایران چگونه تعیین می‌شود و کدام مرجع نظارت بر آن و همچنین رسیدگی

مشهد

بزرگ‌ترین شهر دادوستد گوهرسنگ‌ها

شهر مشهد در مسیر جاده‌ی ابریشم واقع گردیده است و قدمت چند هزارساله در فعالیت تجاری سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی دارد. این شهر با حضور سالانه‌ی بیش از ۲۰ میلیون زائر و گردشگر به‌عنوان یکی از کلان‌شهرهای مذهبی شناخته می‌شود که بیش از ۹۰ درصد از واحدهای تراش سنگ کشور، مراکز آموزشی تخصصی گوهرسنگ‌ها و تراش سنگ در مشهد واقع هستند. همین‌طور بیش از ۸۵ درصد از واحدهای تولیدی به امر ساخت جواهرات (سنگ و فلز به‌جای زیورآلات طلا) و بیش از ۱۶ هزار نفر در حوزه‌ی سنگ‌ها و فعالیت‌های مرتبط مشغولند. اشتغال بیش از ۷۰ درصد تولیدکنندگان طلا و جواهر به امر جواهرسازی، مشهد را به بزرگ‌ترین شهر دادوستد این‌گونه سنگ‌ها تبدیل نموده است. در حال حاضر بخش مهمی از بازار سه هزارمیلیاردی سوغات مشهد به حوزه‌ی سنگ‌های قیمتی اختصاص دارد.

به شکایات را برعهده دارد؟

در ایران شناخت فیروزه، عقیق و دیگر گوهرسنگ‌ها از قدیم تاکنون تنها از طریق افرادی خاص و باتجربه بالا که در امر تراش و خریدوفروش خیره بوده‌اند انجام می‌شده است و مرجع اصلی و یا وسیله بخصوصی برای تشخیص وجود نداشته است، مگر اینکه با آنالیز سنگ‌ها و تجزیه آن توسط دستگاه‌های پیشرفته و ایجاد آزمایشگاه‌های تخصصی این کار انجام شود. اتحادیه در حال حاضر به دنبال این مهم می‌باشد و با توجه به این‌که اتحادیه از لحاظ وجود اعضا خبره و باتجربه کمبودی ندارد لذا چنانچه تسهیلاتی در اختیار قرار بگیرد که بتوان تجهیزات فوق‌الذکر تهیه گردد می‌توانیم مرجع استاندارد و نظارت را به وجود آوریم.

استان در صادرات و واردات گوهر سنگ‌ها از چه جایگاهی برخوردار است و برای اعتلای جایگاه صادرات چه کارهایی باید صورت گیرد؟

استان هم‌اکنون در عرصه صادرات و واردات وضعیت خوبی ندارد و صادرات به‌صورت انفرادی و توسط اشخاص محدود و انگشت‌شمار صورت می‌گیرد و چنانچه ترتیبی اتخاذ گردد که کارشناسان بانک مرکزی که نسبت به ارزش‌گذاری گوهرسنگ‌ها و نقره جات اقدام می‌کنند و فقط در تهران مستقر هستند به‌طور ثابت در مشهد نیز شعبه‌ای ایجاد نمایند که صادرکنندگان نیاز به بردن اجناس خود به تهران نداشته باشند، کمکی به توسعه و اعتلای این بخش است. همچنین ایجاد امکانات برای صادرکنندگان چمدانی که در تمام دنیا مرسوم است با اصلاح قوانین صادرات و واردات به خصوص در بحث فیروزه نیشابوری انشا الله می‌تواند ما را به دوره صادرات طلایی این گوهرسنگ به‌مانند چند دهه قبل برساند.

در اینجا ذکر این نکته را ضروری می‌دانم با توجه به اینکه مشهد به‌عنوان شهر جهانی صنایع دستی گوهرسنگ‌ها معرفی شده است که این خود امری بسیار مهم و بااهمیت است ولی نگهداری آن به‌مراتب از به دست آوردن آن مهم‌تر و مشکل‌تر است. لذا تقاضا داریم که ارگان‌های ذی‌ربط در امر تبلیغات داخلی و برون‌مرزی به کمک ما بشتابند تا قبل از اینکه مانند فرش دستباف ایرانی جایگاه خود را در دنیا از دست بدهیم نه‌تنها جایگاه خود را از دست ندهیم بلکه بتوانیم باخرد جمعی و احیاء امر صادرات این فرصت را به بهترین نتیجه برسانیم.

برنامه آن اتحادیه برای استفاده از فرصت طلایی مشهد به‌عنوان شهر صنایع دستی گوهرسنگ‌ها چیست؟

اتحادیه با فراهم کردن بستر تولید و توزیع و نظارت دقیق آمادگی این را دارد که از موقعیت به‌دست‌آمده بیشترین بهره‌برداری را بنماید و با ترغیب اعضا به مشارکت در نمایشگاه‌های داخلی و بین‌المللی خارج از کشور و کنترل کیفیت و فروش فیروزه طبیعی و اصیل بر آن است که از این فرصت طلایی حداکثر بهره را به دست آورد.

ملیحه سلطانی مسئول دبیرخانه مشهد شهر جهانی صنایع دستی گوهرسنگ‌ها:

دبیرخانه وظیفه رصد فعالیت‌ها و تهیه گزارش برای شورای جهانی صنایع دستی را بر عهده دارد

فراهم آوردن شرایط مناسب برای تعامل میان هنرمندان شهر جهانی گوهرسنگ با دیگران شهرهای جهانی ثبت شده مانند شرکت در نمایشگاه‌ها و برگزاری بازارچه‌های فروش و فروشگاه‌های ثابت و غیره باعث ورود به بازار جهانی و ارتقا کیفیت خواهد شد

تمرکز از این فرصت سبب رشد اقتصادی، کار آفرینی خواهد شد.

■ علاقمندان و عموم مردم چگونه می‌توانند از برنامه‌های دبیرخانه مطلع شوند؟

دبیرخانه شهر جهانی در راستای انجام فعالیت‌های ترویجی آموزشی خود با همکاری بخش‌های خصوصی و دولتی ذیربط در زمینه آموزش با برگزاری دوره‌های تخصصی کوتاه مدت، بلند مدت و میان مدت در زمینه طراحی، گوهر شناسی، گوهر تراشی و ... به

خواهند بود عنوان شهر جهانی گوهرسنگ‌ها را حفظ کنند و به طور یقین این در حالی است که این مهم در تأمین منافع اقتصادی کشور و شهر مشهد بسیار تأثیر گذار است.

بخش خصوصی و صنوف چه نقشی می‌توانند در استفاده از این فرصت طلایی داشته باشند؟

سرمایه گذاری برای اشتغال یک نفر در این رشته ۳۵ تا ۵۰ میلیون ریال و حداکثر ۱۰۰ میلیون ریال است و فضای مورد نیاز برای اشتغال یک نفر حداکثر ۴ متر است. فراهم آوردن شرایط مناسب برای تعامل میان هنرمندان شهر جهانی گوهرسنگ با دیگران شهرهای جهانی ثبت شده مانند شرکت در نمایشگاه‌ها و برگزاری بازارچه‌های فروش و فروشگاه‌های ثابت و غیره باعث ورود به بازار جهانی و ارتقا کیفیت خواهد شد. این در حالی است که اولین آموزشگاه رسمی گوهر شناسی و تراش گوهرسنگ‌ها، اولین و تنها خوشه صنعتی جواهرات کشور، اولین و تنها اتحادیه فیروزه - عقیق و سنگ‌های قیمتی کشور، اولین و تنها پژوهشگاه سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی کشور، اولین آزمایشگاه آکروپتیک برلیان، سنگ‌های رنگی و مروارید کشور و دفتر مرکزی کانون هماهنگی دانش، صنعت و بازار جواهرات و سنگ‌های قیمتی ایران در شهر مشهد است. سرمایه گذاری و

بر اساس آیین نامه و ابلاغیه‌های شورای جهانی صنایع دستی (WCC) در سال ۲۰۱۴ میلادی و با هدف عالی ارتقای سطح زندگی مردم، صیانت از صنایع دستی، اشتغالزایی و ترویج خلاقیت در این حوزه، دبیرخانه وظیفه بررسی روند فعالیت‌های شهر جهانی گوهرسنگ را عهده دار بوده و مسئولیت تهیه گزارش سالانه با اطلاعات دقیق شامل تصاویر و آمار را به عهده خواهد داشت.

ملیحه سلطانی مسئول دبیرخانه مشهد شهر جهانی صنایع دستی گوهرسنگ‌ها در گفت‌وگو با خبرنگار ما ضمن بیان مطلب فوق پیرامون برنامه‌ها و وظایف دبیرخانه افزود: این گزارش به طور مقایسه‌ای نسبت به قبل از انتخاب عنوان شهر جهانی گوهرسنگ باید تهیه شده و مقیاس آن پیشرفت در حوزه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی صنایع دستی با توجه به استانداردهای مورد نظر ابلاغی می‌باشد؛ به عبارت دیگر دبیرخانه وظیفه رصد فعالیت‌ها، گردآوری آمار و اطلاعات و ارسال گزارش‌ها را دارا می‌باشد. دبیرخانه از سویی با همکاری سایر ارگان‌ها و کارگروه‌ها به ترویج و آموزش در زمینه گوهرسنگ‌ها می‌پردازد و از سویی دیگر وظایف حمایتی از قبیل حمایت و توسعه زیرساخت‌های اقتصادی و حمایت و توسعه فضاهای تجاری را عهده دار است. وی خاطر نشان ساخت: برای این مناسبت مهم دستگاه‌های دولتی با همکاری یکدیگر قادر

استانداردسازی

رشته‌های صنایع دستی

سمانه داوطلب، مسئول حمایت از تولید صنایع اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی

«عمل استاندارد کردن به معنی ایجاد مقرراتی است برای استفاده عمومی و مکرر با توجه به مشکلات بالفعل و بالقوه که هدف از آن دستیابی به میزان مطلوبی از نظم در یک زمینه خاص است این فعالیت به خصوص شامل عمل تدوین، نشر و اجرای استاندارد است.»

در راستای نیل به اهداف سازمانی در حوزه صنایع دستی و به منظور ارتقاء کیفیت تولیدات هنرهای سنتی و صنایع دستی ایران متناسب با معیارهای پذیرفته شده جهانی، نیاز به تدوین استانداردهای لازم برای مواد اولیه، روش تولید، ابزارآلات، محصول و صدور گواهینامه‌های کیفیت هنرهای سنتی و صنایع دستی می‌باشد. بدین منظور انتخاب موضوعات پیشنهادی تدوین با اولویت رشته‌های بومی، اصیل و مزیت دار صنایع دستی استان بر اساس فراوانی و بالاترین نرخ اشتغال در آن بخش‌ها

و با همکاری اداره کل محترم استاندارد صورت می‌پذیرد. سه اولویت اول صنایع دستی استان به ترتیب رشته‌های: زیورآلات سنتی، تراش سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی و سنگ تراشی (حجاری سنتی) است. لازم به ذکر است با توجه به نام‌گذاری مشهد مقدس به عنوان «شهر جهانی صنایع دستی - گوهرسنگ‌ها» این اداره کل اقدام به تدوین استاندارد آیین کار تراش فیروزه نمود که تحت عنوان «صنایع دستی - فیروزه - آیین کار تراش» و شماره استاندارد ۲۰۹۲۷ مصوب گردید و در سامانه ملی استاندارد ایران قابل مشاهده می‌باشد. هم‌چنین در سال جاری تدوین دو استاندارد «صنایع دستی - تراش فیروزه - ویژگی‌ها و روش آزمون» و «صنایع دستی - حکاکی روی عقیق - ویژگی‌ها و آیین کار» در دست اقدام است. اعضای کمیسیون تدوین متشکل از کارشناسان معاونت صنایع دستی، مرکز زمین شناسی و اکتشافات شمال شرق، اعضای هیئت علمی دانشگاه، کارشناسان اداره کل استاندارد، کانون ملی جواهرات و سنگ‌های قیمتی، اتحادیه صنف فیروزه و عقیق تراشان، کانون کارشناسان رسمی استاندارد و استادکاران صنایع دستی می‌باشد که پس از تشکیل کمیسیون‌های فنی و تبادل اطلاعات علمی و تجربی، پیش‌نویس تهیه شده برای شرکت در اجلاسیه ملی آماده و پس از تصویب در اجلاسیه مذکور، شماره ملی خواهد گرفت.

شایان ذکر است استانداردهای مذکور برای کلیه هنرمندان و صنعت‌گران این رشته‌ها در سراسر کشور قابل استناد خواهد بود و پس از تصویب ویژگی‌ها، کارگاه‌های تولیدی همخوان با شرایط استاندارد، قادر به دریافت نشان ملی استاندارد ایران خواهند بود که این امر ضمن ایجاد امتیاز برای تولیدکنندگان موجب اطمینان خاطر برای مصرف‌کننده را فراهم می‌سازد. در حال حاضر تطبیق روش‌های تولید کارگاه‌های صنایع دستی با این استانداردها اجباری نیست، لیکن در صورت سیاست‌های آتی دولت ممکن است الزامی شود.

تقویت علاقه‌مندان، صنعتگران و هنرمندان این رشته‌ها پرداخته است. همچنین تهیه کتب آموزشی و مهارتی، تهیه بسته‌های فرهنگی و آموزشی، برگزاری سمینارهای تخصصی و کارگاه‌های آموزشی در زمینه گوهرسنگ‌ها را در برنامه خود دارد. از سوی دیگر اخذ مصوبه برای دریافت پنج میلیارد ریال جهت انجام پروژه ایجاد هنرستان تخصصی صنایع دستی با محوریت رشته‌های مرتبط با گوهرسنگ‌ها با همکاری اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی در کارگروه عمرانی استانداری خراسان رضوی صورت گرفته است. علاقه‌مندان می‌توانند با مراجعه به سایت دبیرخانه شهر جهانی به نشانی www.wcc-gemstones.com همچنین سایت اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی www.razavichro.ir آخرین اخبار و اطلاعات و فراخوان‌ها را دریافت کنند.

■ رابطه شما با رسانه‌ها برای اطلاع‌رسانی و بهره‌برداری مستمر از این فرصت در سال جاری چیست؟

به‌کارگیری نمادهای صنایع دستی گوهرسنگ در مناظر شهری و بین‌شهری مانند ورودی‌های هر شهر، بوستان‌ها، میدان‌ها و خیابان‌های اصلی و مرتبط با گوهرسنگ سبب گسترش، ثبت و حفظ این فرصت می‌گردد. همکاری با بخش فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد برای نصب نمادهای گوهرسنگ در مناظر شهری و بین‌شهری و تهیه فیلم و تیزرهای تبلیغاتی و همچنین برپایی بازارچه‌های موقت و فصلی صنایع دستی گوهرسنگ‌ها در مجموعه‌های وابسته به شهرداری از جمله فعالیت‌های اخیر دبیرخانه بوده است. از سوی دیگر همکاری با بخش پژوهشی صداوسیما در راستای تهیه مستند دو قسمتی عقیق و در ادامه تهیه مستند فیروزه از جمله همکاری‌های دبیرخانه با صداوسیما می‌باشد.

هنرنمایه ایران در دنیای جواهرات

نویسنده: دکتر کوین موری،
استاد راهنمای دانشگاه آر-
ام-آی-تی، محقق دانشگاه
ملبورن و عضو هیئت تحریریه ی
دانشگاه موناش
مترجم: مهندس زهرا پزشکی

امیدفر در مشهد یکی از معدود جواهراتی هستند که فرهنگ زرتشتی پیش از اسلام را به نمایش می گذارند. به عنوان مثال، عروس آبراهه، الهی باروری، جام نقره‌ای و ... خانم امیدفر با اشاره به این جواهرات توضیح می دهد که این جواهرات به مراسمی اشاره دارند که برای بهبود شرایط مناطق خشک ایران طراحی شده اند. یک بیوه با آب قنات ازدواج و از تأمین آب محافظت می کند. زن باید یکبار در هفته در آب قنات شنا کند. این مراسم عروسی باقیمانده از آداب و رسوم قدیم و فداکاری برای آب، زن را به عنوان نماد تولد و باروری نشان می دهد. هدف این جواهرات، تأکید بر اهمیت آب، به ویژه در ایران است. همچنین از احترام برخوردار است و در فرهنگ گذشته‌ی ما به اهمیت دادن به زنان، زندگی، آب و احیای آن اشارات فراوانی شده است. جواهرات به شکل حلقه نیز که معمولاً توسط مردان پوشیده می شوند نشان دهنده‌ی قدرت ویژه برای زنان هستند.

بسیاری از ایرانیان برای آموزش در زمینه‌ی جواهرات هنری به آکادمی‌های غربی سفر می کنند. این سفر سبب فرصتی برای ایجاد شکوفایی در زمینه‌ی جواهرات می گردد. مهنوش گنجی یکی از جواهرسازان ملبورن استرالیا است. جواهرات او ارتباط محتوایی زیادی با هنر پارسی دارند. خورشید تابان دستبندی است که به یک آویز مبدل می شود. از دید یک دستبند، خورشید تابان یک ستاره‌ی شش ضلعی است که قفل و کلید کوچکی دارد. هر بخش از شش مثلث که ستاره‌ها را تشکیل می دهند از داخل با الماس‌های سبز و آبی تزئین شده‌اند. هندسه‌ی این مثلث‌ها از هندسه‌ی

می توان به ویژگی‌های قدرتی، جسمی، آن اشاره و ویژگی‌ها در سنگ‌های قیمتی ثبت شده‌اند. ویژگی زیبایی‌شناختی جواهرات ایرانی به تاریخ کشور از جمله دوران هخامنشی، صفویان و قاجاریان می‌پردازد. هر سلسله‌ای با زبان هنری متمایزی به ویژه در معماری، مد و دکوراسیون شناخته می‌شود و از جاذبه‌های اصلی گردشگران به شمار می‌رود. امروزه رشته‌ی جواهرسازی به عنوان یکی از رشته‌های هنری به‌طور گسترده در دانشگاه‌های هنر ایران تدریس می‌شود. همچنین مؤسساتی از جمله گالری آریا نیز در ایران وجود دارند که این هنر را به علاقه‌مندان آن می‌آموزند. در حوزه‌ی تحقیقات و فنون هنری، جواهرات

در سال ۱۹۷۲، نمایشگاه اشیاء و جواهرات اکریلیک در گالری الکتروم در شهر لندن، فصل جدیدی را برای پیشرفت در حوزه جواهرات باز کرد. کلاس بری در این گالری فلز گران‌بهایی را با جواهراتی که ارزش چندانی نداشتند ترکیب کرد. استفاده از اکریلیک جلوه‌ی جواهرات را دوچندان می‌کرد. از این رو جواهرات معاصر نیز به موازات سایر هنرهای مدرن مانند نقاشی و مجسمه‌سازی که از مواد سنتی همچون رنگ‌روغن و سنگ استفاده می‌کردند، توسعه یافتند. می‌توان این‌طور استنباط کرد که هنر مدرن با افزودن نوآوری‌هایی که هرگز پیش از آن به کار نرفته‌اند اصالت خود را حفظ می‌نماید. هنر مدرن از اروپا شروع شد و رفته‌رفته در آمریکای شمالی و استرالیا نیز توسعه یافت. با وقوع جنبش نیوزیلند در دهه‌ی ۱۹۸۰ و در نهایت با اثر لیزا واکر خلاقیت نیز به هنر مدرن افزوده شد و «هنرپردازی» نام گرفت. هنرپردازی در جواهرات در قرن ۲۱ به ویژه در شرق از جمله چین، تایلند، پاکستان و ایران همچنان در حال رشد است.

هنرنمایی ایران در زمینه‌ی جواهرات

ایران یکی از معتبرترین جواهرات جهان را دارد، اما تنها چند سال است که هنر خود را در حوزه‌ی جواهرات و در جهان به نمایش گذاشته است. فیروزه‌ی نیشابور به برقراری این ارتباط با کشورهای جاده‌ی ابریشم، به ویژه هند کمک کرد. این سنگ در نزد مسلمانان شیعه استقبال زیادی دارد و به عنوان یکی از هفت‌رنگ آسمان شناخته می‌شود. فیروزه‌ی باکیفیت‌تر، رنگ آبی تری دارد. از ویژگی‌هایی این نوع فیروزه

نمایش می‌گذارد. این را می‌توان در بازارهایی مثل خال‌کوبی، عتیقه‌فروشی و ... مشاهده کرد. درواقع این نگاه زمانی واقعیت پیدا می‌کند که هنرمند معاصر بیشتر به دنبال بومی‌سازی این نوع سبک زندگی باشد.

رنسانس

درصحنه‌ی جواهرات جهانی، تزئینات بدن (طلسم‌ها، ایجاد اعتماد با اشیاء و ...) وسیله‌ای برای نشان دادن فرهنگ و سنت انحصاری است. درواقع این فرهنگ در کشورهایی مانند ایران که از قوانین سختگیرانه در قلمروی عمومی برای زنان استفاده می‌کنند بیشتر مشاهده می‌شود و کلسیا و دولت نیز از آن حمایت می‌کنند. در فرهنگ غربی و خصوصاً در ایتالیا رنسانس هارلم به کشف دوباره‌ی ریشه‌های آفریقایی، رنسانس موری به تولد دوباره‌ی هنرهای بومی و رنسانس آفریقایی به زنده کردن چهره‌هایی همانند لئوپولد سنگور در سنگال می‌پرداختند. با نگاه عمیق‌تر به زیباشناسی می‌توان رنسانس را به معنی دری دانست که سنت‌های پوچ و توخالی را به دنیای جدید وارد می‌کند و دوباره آن‌ها را احیاء می‌کند.

به‌نوعی وابستگی فرهنگی نیز دارند. درواقع هر یک از آن‌ها به شرایط سنتی خود نگاه می‌کنند و شاید عنصری را ببینند که از طریق مدرنیته و شهرنشینی آواره شده است. این نگاه می‌تواند نشان‌دهنده‌ی یک سنت مذهبی محروم، معماری باستانی، صنایع دستی سنتی یا روحانی باشد. باید به دنبال راهی بود تا این سنت در دنیای فردی نیز دیده شود. خیلی‌ها مدعی‌اند که امروز سنت از حوزه‌ی جواهرات مدرن کنار گذاشته شده است. درواقع از دیدگاه نوگرایی، سنتی بودن نشان‌دهنده‌ی بی‌ثباتی است و قادر به پذیرش واقعیت تغییر نیست. از دیدگاه سنتی نیز نوگرایی تلاشی برای جدید شدن است و هیچ اصل دیگری غیر از اقتصاد داخلی دنیای هنر را دنبال نمی‌کند.

دوگانگی

دوگانگی به معنی نگاهی متمایز به جواهرات مدرن غربی و سنتی شرق است. خطر این نوع دوگانگی این است درنهایت ما را با دودنیای مخالف روبه‌رو می‌کند. دنیایی که بین «توسعه‌یافته» و «درحال توسعه» تفاوت می‌گذارد. چالشی که در این دوگانگی به چشم می‌خورد این است که بسیاری از هنرمندان غربی سنتی کارند. همان‌طور که اخیراً مارتینا دمپف، هنرمند آلمانی گفت: من به جواهرات معاصر علاقه‌مندم که میراث محلی را به‌صورت جدید تفسیر نماید. همین‌طور در آثار رابرت باینز هم مشاهده می‌کنیم که فنون گرانشی باستانی اتریش را به‌صورت مجموعه‌ی کاملی از آثار زنده کرده است. از نگاهی دیگر قرار گرفتن معماری باستانی در کنار جواهرات درواقع نوعی جاه‌طلبی را به

معماری اصفهان الهام گرفته است. یکی دیگر از جواهرات او آویزی با یک توپاز آبی‌رنگ است که در یک عینک نقره‌ای جای‌داده شده است. این آویز بازتابی شاعرانه به یک واقعیت پنهان بخشیده است. در حقیقت خانم گنجی درصدد یافتن راهی برای انتقال حس فرهنگ فارسی به دنیای جدید است.

حضور ایران درصحنه‌ی جواهرات جهانی

با حضور ایران درصحنه‌ی جواهرات جهانی فرهنگ‌های متفاوتی از جمله فرهنگ شیعیان ایران تا کاتولیک‌های آمریکای لاتین به نمایش گذاشته خواهد شد. درواقع این حضور به دنبال متحد سازی این فرهنگ‌ها با یکدیگر است. در قرن بیست و یکم به‌عنوان مثال حضور شیلی کنار آرژانتین با پشتیبانی کمی از نظر نهادی همراه بود. شیلی تلاش می‌کرد تا بازسازی صنایع جواهرسازی و جواهرات سنتی هنرمندان و همین‌طور صنایع دستی روستانشینان خود را در شهر سانیتاگو به نمایش بگذارد. کاکو هونوراتو یکی از همین هنرمندان است جواهرات خود را در کانادا، اسپانیا و هلند نمایش داده است. کار او به‌جای اینکه بین‌المللی شود، بیشتر هنرهای شیلیایی را توسعه داده است. سری ۲۰۱۳ او با عنوان Intemperie الهام‌بخش از کلیسای کاتولیک است و سری اخیر او با عنوان Lollaria (سری ۲۰۱۶: گریه‌ی اقیانوس) ترسیمی از شکل و محتوای شیلی است.

محدودیت‌های مدرنیسم یا نوگرایی

درحالی‌که هنرنمایی جواهرات جهانی به لحاظ فرهنگی بسیار متنوع است، تمامی آن‌ها

این مجموعه توانسته برای اولین بار بر خه ماشین آلات گوهر تراشه و تجهیزات گوهر شناسی را طراحی و تولید نماید

سید حیدر رضوی

بزرگترین مرکز تولید - نمایشگاهی و فروشگاهی سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی در شهر توس و موزه بزرگ خراسان به همت بخش خصوصی و پشتیبانی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان خراسان رضوی، در فضایی به وسعت ۱۵۰۰ مترمربع آماده شده، که به طور مستقیم برای ۵۰ نفر ایجاد اشتغال خواهد کرد. از طرفی با توجه به درآمدزا بودن تراش سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی، علاقه مندان زیادی نسبت به آموزش و یادگیری این هنر وجود دارند. در این راستا دستگاههای فرآوری سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی آماده و مستقر شده است تا علاوه بر بحث اشتغال و کارآفرینی همچنین خرید و فروش گوهر سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی، در حوزه آموزش نیز این هنر پیش قدم باشد. در همین راستا و به منظور آشنایی بیشتر با مجموعه گوهر تراشان با آقای علی عمو یکی از موسسین بزرگترین مرکز فرآوری و شناسایی سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی در کشور به گفتگو نشستیم که با هم می خوانیم.

مهندس نادر صحنائی

■ در آغاز بیوگرافی مختصری از مؤسسان مجموعه و انگیزه ورود به این حرفه بیان می گردد.

مهندس نادر صنعانی متولد تهران، فروردین ماه ۱۳۲۱، با توجه به دید وسیعی که نسبت به آینده گوهرسنگهای ایران و جهان داشتند، بزرگترین مجموعه گوهر تراشی کشور، را در سال ۱۳۸۶ راه اندازی و در زمینه گوهر تراشی با عزمی جزم فعالیت خود را آغاز نمودند. مهندس نادر صنعانی برای اجرای این طرح تقریباً از تمامی کارخانههای تولیدکننده فرآوردههای گوهری که در جهان مطرح بودند، بازدید داشته و توانستند تمامی نقاط مثبت این تجربیات را در ایران پیاده سازی نمایند که این موضوع برای کشور عزیزمان بسیار حائز اهمیت می باشد.

علی عمو متولد مشهد، فروردین ماه ۱۳۴۹، مدیر مجموعه گوهر تراشان با توجه به اهمیت گوهرسنگها در کشور به این عرصه وارد شد و کار خود را در زمینههای مرتبط با موضوعهای فنی و مهندسی آغاز نمود و در طراحی و تولید ماشین آلات گوهر تراشی و گوهرشناسی برای ارتقاء سطح این صنعت و هنر در کشور گامهای مؤثری برداشت به طوری که بستر رقابت با محصولات خارجی که به وفور در کشور وجود داشت با ارتباط واقعی صنعت با دانشگاه، بر پایه اشتغال پایدار محقق گردید.

■ مجموعه گوهر تراشان از چه سالی فعالیت خود را آغاز نمود و هم اکنون در چه حوزههایی در حال تلاش است؟

مجموعه گوهر تراشان در سال ۱۳۸۶ در زمینه فرآوری گوهرسنگها فعالیت خود را آغاز نمود و هم اکنون علاوه بر تراش گوهرسنگها به صورت استاندارد و تخصصی در زمینه گوهرشناسی نیز فعالیت داشته، همچنین در زمینه ساخت و تولید ماشین آلات نوین، فعالیتهای گستردهای دارد.

■ گوهرسنگهای تولیدی شما شامل چه محصولاتی است و مصرف کنندگان

■ آنچه کسانی هستند؟

محصولات تولیدی این مجموعه شامل طراحی و ساخت نگینهای جواهری، مجسمههای حجمی گوهرین، ساچمه تراشی و تولید گویهای کوچک و بزرگ گوهرین می باشد که مصرف کنندگان آن تمامی اقشار جامعه را می تواند دربر داشته باشد و همچنین فروشندگان عمدهای که در این رشته فعالیت می کنند.

■ شما در زمینه طراحی و تولید ماشین آلات نیز فعالیت دارید چه ضرورتی شمارا به این سمت هدایت

■ در عرصه صادرات بین‌المللی نگاه شما چیست؟

چنانچه تولید همگام با موازین جهانی و بر اساس استانداردها باشد ورود به این عرصه کار سختی نیست، چراکه یکی از مهم‌ترین مواردی که در تولید تأثیر مستقیم دارد، مواد اولیه ارزان و قابل دسترسی می‌باشد که این فرصتی است برای بهره‌گیری از معادن با ارزش موجود در کشور عزیزمان ایران. زیرا این یکی از دلایل اصلی پایین آمدن هزینه‌ها بوده و به راحتی می‌توان در بازارهای معتبر بین‌المللی وارد عرصه رقابت شد.

■ شاخه‌های مختلف کاربردی گهرسنگ‌ها چه پتانسیلی برای ایجاد اشتغال داشته و تاکنون به چه میزان توانسته‌ایم از این ظرفیت استفاده کنیم؟

شاخه‌های اصلی پس از استخراج از معادن، هنر و دانش گهر تراشی و گهرشناسی می‌باشد. که هر کدام دارای گرایش‌های مختلفی هستند به طور مثال درزمینه گهر تراشی گرایش‌های مجسمه سازی- گوی و ساچمه تراشی - نگین و فست تراشی و غیره... بوده

مجموعه توانسته فناوری‌های روز درزمینه، گهرشناسی را با توجه به نیاز بازار ارتقاء داده و تعاریف کلی را به تعاریف عددی تبدیل نماید. به طور مثال به جای استفاده از واژه‌های خیلی خوب و خوب، از تعاریف عددی استفاده و سعی نموده بر اساس استانداردهای موجود جهان که کاملاً علمی و اثبات شده می‌باشد گام بردارد. البته این استانداردها، چه درزمینه، گهر تراشی و چه درزمینه، گهرشناسی ضروری و لازم به نظر می‌رسد، چراکه می‌تواند به پایین آوردن هزینه‌های تولید و بالا بردن کیفیت درزمینه، گهر تراشی گهرشناسی، همچنین ایجاد نمودن حاشیه‌ای امن و خریدی مطمئن برای خریداران و حتی تجارت خارجی و داخلی در این زمینه را فراهم نماید.

■ در حوزه آموزش و افزایش مهارت‌ها، به‌ویژه استفاده از فناوری‌های جدید چه اقدامی کرده‌اید. آیا آموزش‌های شما همگانی است یا اختصاصی؟

یکی از اهدافی که همیشه مدنظر بوده، اشتغال‌زایی مستمر به معنای واقعی می‌باشد. که در این مجموعه سعی شده به گونه‌ای از نیروی‌های نخبه و متخصص دانشگاهی به‌طور جدی بهره گرفته شود و با استفاده از فناوری روز دنیا در این زمینه نیروی کار بیشتری را برای پیشبرد اهداف خود به کار گیرد. همچنین استفاده از نیروی کار با سطح تحصیلات پایین نیز مورد نیاز می‌باشد که در این مجموعه سعی شده آموزش‌های همگانی و آسان برای کلیه علاقه‌مندان به فعالیت در این زمینه فراهم گردد.

کرد. ایده‌های طراحی ماشین‌آلات مبتکاری است یا مشابه‌سازی و تفاوت ماشین‌آلات تولیدی شما در کار آیی و قیمت با مشابه خارجی چیست؟

با توجه به گسترش و توسعه این هنر ارزشمند و برای بالا بردن کیفیت و افزایش راندمان تولید می‌بایست نسبت به طراحی و ساخت ماشین‌آلاتی با کاربردهای خاص و متفاوت اقدام می‌شد، که خوشبختانه این مجموعه در این امر گام‌های بسیار مؤثری برداشته. همچنین توانسته برخی ماشین‌آلات گهر تراشی و تجهیزات به‌روز گهرشناسی را برای اولین بار طراحی و تولید نماید که این مهم در حفظ برند شهر جهانی گهرسنگ‌ها تأثیر جدی و نقش مؤثری خواهد داشت.

■ یکی از مشکلات گهرسنگ‌ها، فقدان استانداردهای لازم و عدم تبعیت عمده تولیدکنندگان گهرسنگ‌ها از یک مدل واحد استاندارد از سوی دیگر است، تکلیف مصرف‌کننده چیست و شما در این زمینه چه اقدامی نموده‌اید؟

متأسفانه در کشور به‌جز چند مورد معیار مشخصی درزمینه، گهرشناسی وجود نداشته و شرکت‌هایی که در این زمینه فعالیت دارند در بعضی موارد از تعاریف کلی استفاده می‌نمایند. خوشبختانه این مجموعه به همت نخبگان توانسته درزمینه، گهرشناسی و گهر تراشی با استفاده از استانداردهای جهانی و قابل قبول گام‌های مؤثری بردارد، که درآیند ای نه‌چندان دور در دنیا و با برندی معتبر مطرح گردد. این

در زمینه گهرشناسی بحث شناخت علمی گوهرسنگ‌ها مطرح می‌باشد که نیازمند نیروی کار آموزش‌دیده هست و زمانی که سازوکار اصولی، بر مبنای واقعیت‌های موجود و تحقیق‌های گسترده باشد، می‌توان از پتانسیل ایجادشده بهره کامل را برد.

■ **لطفاً پیرامون مشخصات، اهداف و اشتغال ایجادشده از راه‌اندازی کارگاه تراش سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی در جوار آرامگاه حکیم توس، توضیحاتی بیان فرمایید**

از آنجایی که شهر مشهد به‌عنوان شهر جهانی صنایع دستی گوهرسنگ‌ها انتخاب شده است، یکی از بزرگ‌ترین مراکز آموزش سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی توسط این مجموعه در شهر توس در جوار آرامگاه فردوسی و در مجاورت روستاهای توس سفلی و علیا تأسیس گردید. این مرکز آموزشی، تولیدی می‌تواند در راستای توانمندسازی و اشتغال‌زایی، اجرای طرح ملی ضربتی تولید اشتغال در روستاها نیز تأثیرگذار باشد و در مجموعه‌هایی که راه‌اندازی شده، پابلوتی از اهداف مجموعه گوهرتراشان در نظر گرفته و سعی شده نمایی از تولید و اشتغال واقعی به معرض نمایش گذاشته شود و بحث استانداردسازی محصولات هم در استان خراسان رضوی و حتی در کشور آغاز گردد. در این مرکز آموزشی دستگاه‌های فرآوری سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی مستقر گردیده که برای ۵۰ نفر به‌طور مستقیم ایجاد اشتغال شده است.

■ **چه برنامه‌هایی برای استفاده از فرصت طلایی مشهد ۲۰۱۷ با اتکا به بخش خصوصی قابل پیش‌بینی است؟**

نظر به اینکه مشهد مقدس پایتخت فرهنگی جهان اسلام است این فرصت بسیار خوبی می‌باشد که بهره مطلوب را از این فرصت ببریم و از مهم‌ترین اهداف این مجموعه تولید محصولاتی در ارتباط با فرهنگ جهان اسلام و به نمایش گذاشتن فرهنگ اسلامی با توجه به مفاهیم و ارزش‌های اسلامی است.

■ **بخش خصوصی این حوزه چگونه در سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و تداوم فرصت شهر جهانی نقش خواهد داشت؟**

بایستی برای رسیدن به این اصل به‌صورت علمی و اصولی با موضوع‌های مربوط به گهرشناسی و گوهر تراشی برخورد گردد و مهم‌ترین نقش را در این فرصت به‌دست‌آمده بخش خصوصی با سرمایه‌گذاری و اهداف مشخص که حتماً

مجموعه به طور کامل به آن پرداخته شده و مدل‌های بسیار خوبی برای آن طراحی گردیده است.

در ضمن این مجموعه با مدیریت و رویکرد جدید در استان خراسان رضوی با برند ایرانی‌شید فعالیت خود را به صورت تخصصی آغاز نموده است.

این مجموعه با طراحی و راه‌اندازی وب‌سایت خود به آدرس www.gemgii.com

فرآیندهای بسیار جالب و متفاوتی را برای علاقه‌مندان به این صنعت و هنر ارزشمند ارائه نموده است.

در پایان نهایت تشکر از مساعدت بی‌دریغ اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان خراسان رضوی و همچنین دبیرخانه محترم شهر جهانی صنایع دستی گهرسنگ‌ها را داریم.

گهرسنگ‌ها می‌تواند در رسیدن به این هدف نقش بسیار مؤثری با حضور فعال در نمایشگاه‌های بین‌المللی را داشته تا تحولی شگرف را در این صنعت و هنر برای ایران عزیزمان به وجود آورد.

■ چگونه می‌توانیم در حوزه برندسازی سنگ‌های قیمتی خراسان از فرصت‌های جهانی استفاده نماییم؟

باید در معرفی گهرهای ارزشمند ایران برنامه‌ریزی مستمر و جدی انجام داد و البته باید نحوه عرضه هم بسیار اصولی باشد، طوری که بتوان از مساعدت‌های سازمان جهانی صنایع دستی گهرسنگ‌ها و از تمامی مزایای آن نیز نهایت استفاده را برد و برای به دست آمدن یک برند معتبر در این زمینه راهکارهای بسیاری وجود دارد که در چشم‌اندازهای این

نیازمند برنامه‌ریزی مدون نیز می‌باشد را دارد.

■ مشهد شهر جهانی گهرسنگ‌ها چه ظرفیتی می‌تواند برای کسب‌وکار استان باشد؟

همان‌گونه که برند شهر جهانی گهرسنگ‌ها به ایران و شهر مشهد مقدس اعطا گردیده است، می‌توان در بازارهای جهانی نقش مثبت و تعیین‌کننده‌ای نیز ایفا نمود. و به جد باید تلاش کرد که دستاوردهای این برند را در نمایشگاه‌های بین‌المللی، خارجی و داخلی به کار بست و چندین برند خصوصی معتبر را به جهان معرفی نمود و برای رسیدن به صنعتی نو در این زمینه باید شرایطی فراهم گردد که بتوان از پتانسیل موجود در جهان نهایت بهره را برد. در این راستا شهر جهانی

مهندس کاظم صناعی مدیرعامل شرکت آذر برزین نیشابور:

صنعت گوهرشناسی و گوهرتراشی

را باید با علم روز تدریس شود

مصرف‌کنندگان می‌باشد. اگرچه وجود استانداردها در برخی از زمینه‌ها محدودیت‌هایی را برای تولیدکنندگان و توسعه‌دهندگان به وجود می‌آورد ولی اگر در ایجاد و به‌روزآوری هر استاندارد ملاحظات ضروری رعایت شده باشد تکلیفی برای تولیدکننده و افزایش سرعت و پیشرفت سریعی انجام می‌گردد.

■ **هم‌اکنون شما در چه حوزه‌ای فعالیت دارید. آیا محصولات تولیدی شما در استان و یا کشور توزیع می‌شود؟**
در تمام حوزه‌های مربوط به گوهرسنگ‌ها و زیورآلات فعالیت می‌کنم. محصولات تولیدشده این شرکت در استان و سطح کشور پخش می‌شود به‌صورت حضوری، اینترنتی و یا پستی.

■ **همانطوریکه اشاره کردید یکی از روش‌های فروش شما به شیوه اینترنتی است، چگونه خریداران به کالای ندیده اطمینان می‌کنند؟**

در این شیوه خریداران تمام مشخصات خریدشان را با تصویر مشاهده و با شناسنامه و فاکتور از طریق اداره پست به آدرسشان ارسال می‌گردد. پس از دریافت نمونه به مأمور اداره پست، مبلغ پرداخت می‌شود. گوهرسنگ‌هایی که ارزش بالایی دارند به‌صورت حضوری در محل کار و یا دفتر تحویلشان می‌گردد.

■ **مشهد شهر جهانی صنایع دستی گوهرسنگ‌ها چه ظرفیتی می‌تواند برای کسب‌وکار استان فراهم کند؟**

انتخاب مشهد به‌عنوان شهر جهانی صنایع دستی گوهرسنگ‌ها می‌تواند ظرفیت خیلی بالایی برای امور کسب‌وکار در استان ایجاد نماید و فرصت خوبی برای تولیدکنندگان و هنرمندان این صنعت است که با بالا بردن کیفیت کار و به‌کارگیری روش‌های نوین روز و علمی تولیدات خود را ارائه نمایند و این خود باعث رشد و توسعه اقتصادی و ایجاد اشتغال پایدار خواهد شد.

■ **بخش خصوصی این حوزه چگونه در سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و تداوم فرصت شهر جهانی نقش خواهد داشت؟**

بخش خصوصی با برنامه‌ریزی دقیق و ارائه نقطه نظرات کارشناسی در قالب تشکل‌های قوی می‌تواند در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها بسیار مؤثر باشد. همچنین با ارائه طرح‌های گوناگون جدید روز مطابق با مشخصات بازارهای بین‌المللی می‌تواند باعث رشد و توسعه این صنعت برای ورود به بازارهای جهانی و بین‌المللی گردد و ما باید از این فرصت مغتنم کمال استفاده را به عمل آوریم. و در پایان با استفاده از روش‌های علمی روز و نوین و استانداردها و تولیداتی باکیفیت بسیار بالا و برندسازی را در این موجب شویم.

مهندس کاظم صناعی مدیرعامل شرکت آذر برزین نیشابور از سال ۱۳۹۰، دارای تخصص گوهرشناسی از GIAE و گواهینامه تراش سنگ‌های قیمتی از سازمان فنی و حرفه‌ای کشور بوده که مدت ۵ سال در مراکز فنی و حرفه‌ای به‌صورت علمی و حرفه‌ای گهرتراشی و گوهرشناسی را تدریس نموده است. وی در یک نشست صمیمانه به پرسش‌های خبرنگار اعزامی ما به نیشابور پاسخ گفت.

■ **جناب صناعی در حوزه آموزش و افزایش مهارت‌ها به‌ویژه استفاده از تکنولوژی‌های جدید تجربه تدریس دارید، آموزش چه تأثیری بر نحوه کار کارآموزان داشته است؟**

صنعت گوهرشناسی و گوهر تراشی شغلی پرتراوت و جذاب است که وقتی کارآموزان آن را به‌صورت علمی می‌آموزند، توانمند شده و از کار خود لذت می‌برند به‌طوری‌که هم‌اکنون تعدادی از کارآموزان در این رشته حاضر نیستند حتی ساخته‌های دستی خود را به هیچ قیمتی بفروشند. عاشق کارشان هستند و این نشاط و طراوت شغلی چیزی است که باید به نسل جوان ارائه داد. صنعت گوهرشناسی و گوهر تراشی را باید با علم روز تدریس و آموزش داد تا با این شیوه بتوان این شغل را در شهرستان نیشابور و جاهای دیگر احیا نموده و گسترش داد. احیای این صنعت یعنی ایجاد اشتغال آن‌هم اشتغال پایدار و پیشرفت اقتصادی به بهترین شکل ممکن.

■ **یکی از مشکلات گوهرسنگ‌ها، فقدان تعاریف علمی از استانداردها از یک‌سو و تبعیت تولیدکنندگان گوهرسنگ‌ها از یک مدل استاندارد است. تکلیف مصرف‌کننده چیست؟**

استاندارد مهم‌ترین عامل برای حفظ کیفیت، افزایش اعتماد

Gem

www.gemneysthabur.ir

ABN

شرکت آذر برزین نیشابور

• ارائه و انجام راهکارهای نوین گوهرتراشی و گوهرشناسی

• ساخت روی فلزات گرانبها شامل طلا، نقره و پلاتین

• مرکز فروش سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی

با مدیریت: کاظم صناعی

نشانی: نیشابور - خیابان سیدجمال الدین اسدآبادی (ازگ شمالی) - بین سیدجمال الدین اسدآبادی ۹ و ۱۱ - طبقه دوم - واحد ۴

تلفن: ۰۵۱ ۴۲۳۵۲۲۴۶ همراه: ۰۹۱۵ ۶۹۹ ۱۳۵۴

آمار صادرات جهان به گوهر سنگ ها

کشورهای دارای بیشترین نرخ رشد واردات گوهر سنگها بین سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۶

نام کشورها	نرخ رشد واردات گوهر سنگها بین مهر و مومهای ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۶ به درصد
چین	-۳۸
هند	۲۹
ایالات متحده	۱۰
چین، هنگ کنگ	۹
سوئیس	-۹
تایلند	-۸
فرانسه	۶
انگلستان	-۳۹
امارات متحدهی عربی	مشخص نیست
ایتالیا	-۱۹
آلمان	۳۴
سنگاپور	۷۴
بلژیک	۲۱۹
ایران	مشخص نیست

کشورهای دارای بیشترین نرخ رشد صادرات گوهر سنگها بین سال های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۶

نام کشورها	نرخ رشد صادرات گوهر سنگها بین مهر و مومهای ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۶ به درصد
چین، هنگ کنگ	۴۲
ایالات متحده	-۲
تایلند	۴
سوئیس	-۳
هند	-۶
آلمان	۲۴
انگلستان	-۲۹
میانمار	مشخص نیست
فرانسه	-۶
سنگاپور	۰
فلسطین اشغالی	۱۰
زامبیا	مشخص نیست
برزیل	-۸
ایران	مشخص نیست

کل صادرات گوهر سنگها در منطقه خاورمیانه در سال ۲۰۱۶

نام کشورها	میزان صادرات گوهر سنگها در سال ۲۰۱۶ به هزار دلار در خاورمیانه
فلسطین اشغالی	۱۶۵۸۳۱
امارات متحدهی عربی	۱۵۰۲۰۸
لبنان	۱۹۱۴۳
ترکیه	۱۱۰۵
ایران	۷۰۸
یمن	۳۵۹
قطر	۲۱۱
عربستان سعودی	۱۶۲
بحرین	۹
عمان	۰
مصر	۰
صادرات کل در خاورمیانه	۳۳۷۳۶

واردات گوهر سنگها در منطقه خاورمیانه در سال ۲۰۱۶

نام کشورها	میزان واردات گوهر سنگها در سال ۲۰۱۶ به هزار دلار در خاورمیانه
امارات متحدهی عربی	۲۱۲۵۰۱
فلسطین اشغالی	۵۴۲۸۴
لبنان	۲۲۸۴۹
ترکیه	۲۲۸۲
بحرین	۱۰۲۵
ایران	۴۶۵
عربستان سعودی	۳۷۰
قطر	۲۸۲
کویت	۸۸
اردن	۲۴
مصر	۲۱
عمان	۶
یمن	۶
عراق	۴
واردات کل در خاورمیانه	۲۹۴۲۰۷

The history of Mashhad's attendance in the judgment of UNESCO Seal of Excellence

Row	Year	Number of received metals (Mashhad)	Number of received medals (Ornaments and gemstones)
1	2014	7	3

The history of Mashhad's participation in the judgment of National Award of Excellence

Row	Year	Number of received metals (Mashhad)	Number of received medals (Ornaments and gemstones)
1	2012	27	7
2	2014	17	4
3	2016	49	14

The history of Mashhad's participation in the judgment of National Award of Excellence

Row	Art	Reg. No.	Date registered
1	Technique and Art of Traditional Turquoise Cutting	510	10-09-2012
2	Technique and Art of Making rings Mashhad	511	10-09-2012

fore have claimed that this model has been overlooked in the art jewellery field. From a modernist perspective, the traditional represents an unthinking stasis, unable to accept the reality of change. Yet from a traditional standpoint, the unbridled modern drive appears as a manic quest for the new with no other guiding principle than the internal economics of the art world.

Dualism is to have two separate frameworks for art jewellery—the modernist West and the traditionalist East. The danger of this kind of dualism is that it creates a schism: we end up with two opposed worlds. There is difference between progressive “developed” and backward “developing” worlds. The challenge of such a dualism is that there are many Western artists who operate in a traditional mode. As the German artist Martina Dempf said recently, “I see a tendency in contemporary jewellery to re-interpret local heritage in a modern artistic way”. We see here the work of Robert Baines who has studied carefully and revived the ancient Etruscan granula-

tion techniques for the sake of a totally original series of works. There could be just as much ambition in rendering an ancient form of architecture in jewellery form as inventing a new material language for ornament. We see a version of this today in the hipster aesthetic, which recovers dying trades like tattooing or beer making in order to repurpose them as creative practices that can offer a sustainable lifestyle. But such a position presumes a distance from the past: tradition is seen as an eclectic collection from which the contemporary artist can sample at whim. A more connected engagement is articulated well by indigenous artists who seek to relocate customary practices in their work.

Renaissance painting even appropriated jewellery in this new medium. It may be a grand claim, but it is worth considering the extent to which the global art jewellery scene presents body ornament as a contemporary medium for the recovery of lost meanings. It offers an alternative repository of culture in response to the

decline of the collective structures that once supported tradition, such as the church or the state. This is particularly important in a country like Iran, where there are such strict rules about what can be presented in the public realm, especially for women. There may be questions raised about the generalization of a Western concept like the Renaissance. But Renaissance has been extended well beyond its initial manifestation here, in Italy. There is the Harlem Renaissance that celebrated the rediscovery of African roots, the Maori Renaissance when Indigenous arts and crafts were reborn in settler New Zealand, and then African Renaissance, dreamt by figures such as Leopold Senghor in Senegal for the rejuvenation of more tribal forms of knowing. This “renaissance” re-opens the door to a jewellery which is more than an aesthetic phenomenon, which extends beyond the white walls of the gallery, not only re-connects us to what we lost, but rejuvenates what had become empty traditions, and makes the world new, again.

isme ritual). Woman is considered as a symbol of birth and fertility in relation to water. The purpose of this jewelry is to emphasize the importance of water, particularly in Iran. It also highlights the respect that our past culture has granted for women, life, water, and reclamation. Jewellery in the form of rings are commonly worn by men in Iran, but it has a special power for women. Many Iranian individuals travel as students to Western academies to imbibe the established art jewellery field. This often provides new opportunities to flourish. Mehmoosh Ganji is a Melbourne-based jeweller. Her jewel-

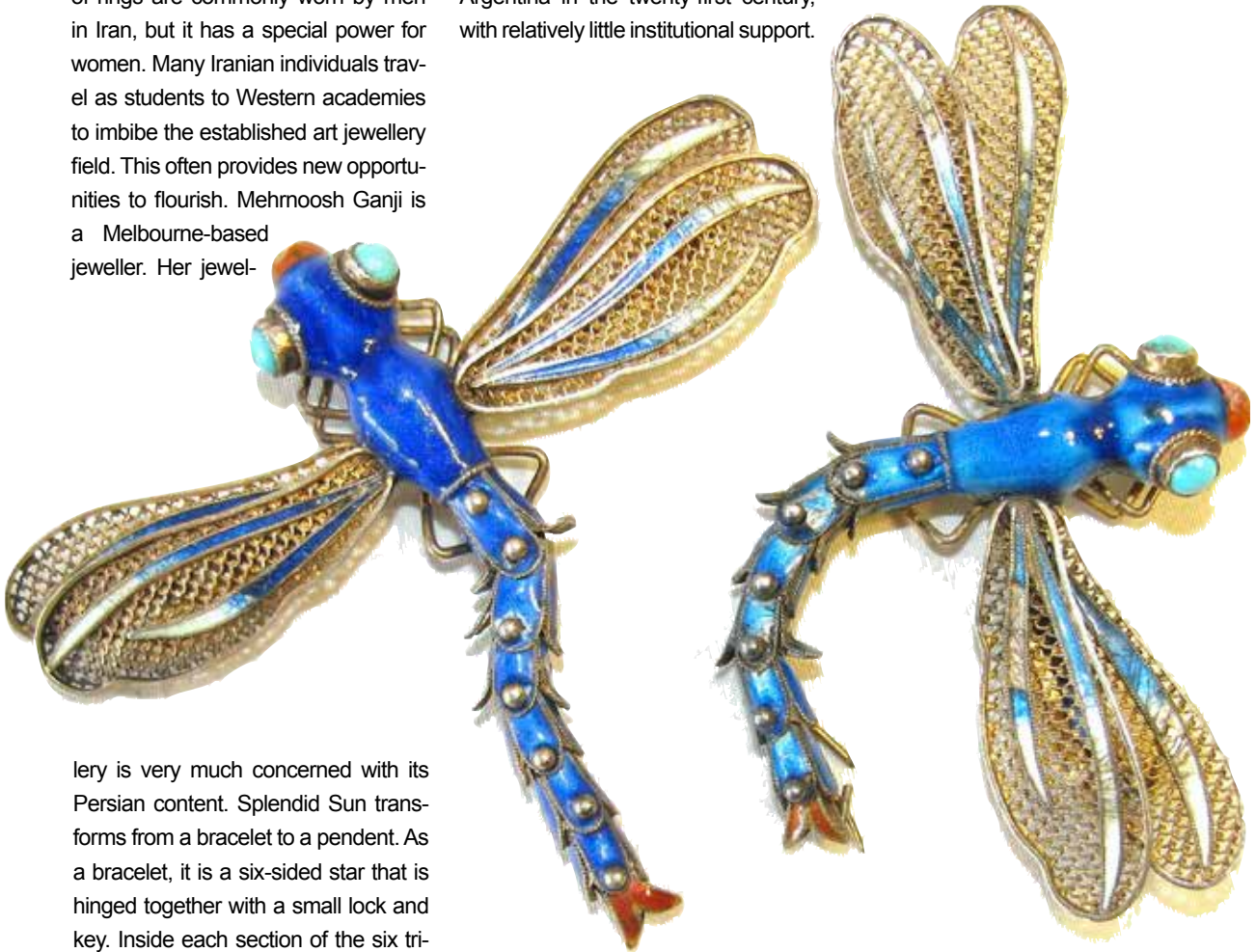
Iran's presence in the world of jewellery

It is a considerable challenge for the global art jewellery scene to connect together such cultures as radically different as the Shia Iran and the Catholic Latin America. The Chilean scene has emerged organically alongside Argentina in the twenty-first century, with relatively little institutional support.

drew inspiration from the Catholic form of reliquary. His most recent series *Lol-laría un Mare* ("I would cry an ocean", 2016) draws explicitly on Chilean form and content.

Limits of modernism

While this small sample of global

lery is very much concerned with its Persian content. *Splendid Sun* transforms from a bracelet to a pendant. As a bracelet, it is a six-sided star that is hinged together with a small lock and key. Inside each section of the six triangles that forms the stars are decorated with green and blue enameled patterns. It was inspired by the geometry of Isfahan's architecture. Another transformable piece is a pendant featuring a blue topaz set in an enameled silver. The form parallels the pomegranate, the subject of much Persian poetry for a hidden reality.

Ganji draws on well-established aspects of Persian culture, but they are translated into a new medium. Transposed to a new country, removed from the language and architecture that sustains this belief.

Much activity in Chile has involved the repurposing of traditional crafts into jewellery. The craft of horsehair weaving, known as *crin*, is found in the village of Rari. Urban jewellers in Santiago have courted artisans from Rari to make components from their jewellery. *Caco Honorato* is a member of *Joya Brava* who has exhibited his jewellery in Canada, Spain and the Netherlands. But rather than become more "international", his work has developed increasingly Chilean characteristics. The *Intemperie* series (2013)

art jewellers is culturally quite diverse, they all do share a dependence on cultural context in order to function. Each of them looks to their traditional context and seeks out an element that has been displaced by modernity and urbanization. This can be an abandoned religious tradition, ancient architecture, traditional craft or spiritual practice. Their creative challenge is to find a way of accommodating this within the jewellery form provides a means for that tradition to circulate in an individualized world. Many be-

Iran In The World Of Jewellery

Dr Kevin Murray

In 1972, the exhibition *Objects and Acrylic Jewellery* at Electrum Gallery, London, opened a new chapter in the development of the field. It displayed work by Claus Bury, which combined precious metal with a material previously considered profane and worthless as jewellery. The use of acrylic was a break with the traditional repertoire of value. Thus contemporary jewellery developed in parallel with other modernist trajectories, such as painting and sculpture which left behind traditional materials like oil paint and stone to engage with ever more radical means of expression. Within a modernist framework, works are heralded for their newness, extending into fields never before ventured. Modernism in jewellery has extended beyond its birthplace in Europe to the new worlds of North America and Australasia. The 1980s punk movement in New Zealand gave vent to an antipodean irreverence that eventually flowered in the work of Lisa Walker, this is a popular movement, in which creativity triumphs over capital,

a kind of utopian "artocracy".

Iranian jewellery performance

Iran has one of the world's most distinct jewellery traditions. But its role as an independent art form is only a few years old. Turquoise was a currency of power that helped sustain alliances with countries of the silk road, particularly India. This stone is aligned with Shia Islam and is considered one of the seven colors (haft rang) of heaven. The highest quality turquoise is the "color of the sky [rang-i asumani]. if features in the spectacle of power, such as various physical, aesthetic and spiritual properties were documented in the Persian books of precious stones. The aesthetics of Persian jewellery reflects the various dynasties that define the nation's history, including the classical geometry

of the Achaemenid, the ornate Safavid and the Qajar period. Each dynasty is recognizable by its distinct artistic language, particularly evident in architecture, fashion and decoration. Such an accretion of styles is one of the main attractions for tourists. Jewellery is widely taught through the system of Art Universities in Iran. Also jewellery is the focus of Institutes, including the Aria Gallery that learn this art to interests. Omidfar jewellery assesses its application as a World City of Gemstones. Her jewellery reflects a strong interest in the pre-Islamic Zoroastrian culture. For instance, the Bride of the Aqueduct, goddesses of fertility, silver cup and . Mrs. Omidfar explains it: this jewelry refers to a ceremony that was developed to improve the conditions in the arid regions of Iran. A widow is married to the aqueduct ensure and protect the supply of water. The woman must swim once a week in water of the aqueduct. Qanat bride ceremony is the remains of the ancient custom of sacrifice for water (Anahita-

The Significance of Gemstones in Mashhad

The city is located in the route of Silk road with a history of several thousand years in the field of trading activity of precious and semi-precious stones

The presence of more than 20 million pilgrims and tourists in Mashhad as one of the religious metropolitans

The existence of more than % 90 of units of gemstones cutting in Mashhad

The existence of specialized training centers on gemstones and training on cutting stones

The existence of specialized laboratory for recognizing and assessing gemstones

The existence of more than 36 experts and trained estimators in Mashhad custom offices

Existence of trained experts in Mashhad Central Bank

Existence of the only industrial cluster of jewelry in Mashhad

Employment of more than % 85 of producing units to manufacturing jewelry (stone + metal) instead of gold

Consuming about % 28.4 of the country's gold in jewelry cluster of Mashhad

Presence of different units of artistic arts and handicrafts on gemstone products including turquoise placement, carving, calligraphy, types of fantasy cuttings, work on rings, inlay and so on in Mashhad

Employment of more than 16100 persons in the field of gemstone and related activities

The existence of the world's highest quality turquoise mine in this region

Existence of more than 15 types of gemstones in Khorasan Raza-vi mines including garnet, types of agates, turquoise, types of quartz, types of jasper, aquamarine and types of ruby

The secretariat of the association for Coordination of Science – In-

dustry and Iranian jewelry and gemstone market is located in Mashhad

More than 1200 Billion RIs. Value of gemstone export per year

Registering the first brands in specialized field of gemstones in Mashhad under titles of (Abgineh, Pivehzhnan, Gold Angels)

The existence of the first acrodite laboratory of brilliant and color stones in Mashhad and organizing the first competition and conference of designing jewelry and gemstones in Mashhad (2014) as well as holding the first conference of gemstones and turquoise festival in Mashhad (2012) and the existence of the first units of designing jewelry and gemstones of the country in Mashhad (BDS) are among other privileges of this city to be nominated for the title of World Crafts city.

The procedure of globalization of Mashhad as the city of precious jewel stones

Studies on Mashhad potentials to be nominated as the global city of precious stones dates back to the Third quarter of 2015.

Submission a proposal on the subject by Khorasan Razavi , General Office of Cultural Heritage, Tourism, Handicrafts to the Global Council of Handicrafts. January 2016

Presentation of letters of approval by General Governor of the province, Mayor and Governor of Mashhad, attached to the proposal to the Global Council of Handicrafts.

Dispatch of the proposal to China for their consideration.

Studying and confirmation of the proposal and presence of Inspection Team in Mashhad, in April 2016.

Organizing a staff in Khorassan Razavi, General Office of Cultural Heritage, Tourism, and Handicrafts.

Coordination with private sector, as well as, concerned organizations and organs.

Preparing programs for visiting training, scientific, cultural, production centers, as well as precious-stones marketing.

Judging by Global Council of Handicrafts, Office of Asian and Oceanic Area, on 1-2 May 2016, Headed by Dr. Ghada Hejavi.

Reporting the result of the judging to the Headquarter of the Council in China and Introducing of Mashhad as the global city of precious stones in coincidence with the Eid Fitr.

Continue on page 4

Economic Status

A single-product economy based on oil prevents the strong presence of mine sector in the field of economy of the country. Gemstone is one of the profitable and job-making but unknown sources in our country that has accumulated huge profitable potentials in this country. For instance, in a comparison gained from the Industry cluster of jewelry of Mashhad on the cash flow of the jewelry the following information gained. Gemstone cash flow: 700 Billion USD, Gold cash flow in the section of Jewelry: 280 Billion USD, Jewelry cash flow: 980 Billion USD. These figures clearly indicate the value of investment on gemstones. Similarly, according to the comparison below, In respect of the value of this investment, the priority of this investment is completely evident -The value of one 12-gr. emerald (60 Qirat): 1000000 USD - The value of 12-gr. Gold: 500 USD. The table for the value of imports and exports based on the information gained from International Trade Statistics Mashhad within the year 2016 is annexed.

Participation in Domestic Exhibitions

Artists and craftsmen in this field actively participate at domestic exhibitions that are held in different cities of Iran every year and among these cities Tehran, Mashhad, Isfahan and Shiraz having more portions. Silver ornaments with jeweled turquoise, onyx and ruby and emerald and pearl as well as a group of crystal-like jeweled such as fluorine and fluoride are including products exhibited for sale at this exhibition. Iranian artists and artisans actively participate at various international exhibitions every year, what is presented in these exhibitions are silver ornaments jeweled with turquoise, onyx, ruby and emerald that among them ornaments jeweled with Iranian turquoise having global reputation and numerous fans.

Countries aimed at Foreign Exhibitions

Bangladesh - India - Indonesia - Malaysia - Hong Kong - South Africa - Mauritania - Algeria - Nigeria - Kuwait - Dubai - Italy - Soviet Azerbaijan - Russia - Afghanistan - Tunisia - United Arab Emirates

Turquoise Grading in Persian historical and modern times; a comparative study

In the Persian historical references, turquoise grading is described as a qualitative method in which some adjectives such as better, clear, harder, fresh, good, perfect, large, whitish, yellowish white, pale and pleasing are used. The grading processes were done by experts. The price of each piece was determined based on the experiments and in some periods of time, some pricing factors were changed. According to Johari Neyshaburi (1195 CE), no particular rule were defined for pricing the turquoise pieces. In the modern times, researchers have tried to define a quantitative method of turquoise grading of which Turquoise Quality Index (TQI) can be named (Turquoise Skies Inc., 2016). Anyway, this method is a semi-quantitative method by which several persons can score a particular piece in different manners.

On the other hand, by studying the Persian historical references it can be concluded that the modern effective indicators such as color, hardness, clarity, matrix, size, color transitions, cut, weight, enhancement, composition and availability were actually used in the past. The only difference is trying to quantify the procedures that has resulted in the modern semi-quantitative methods.

Training Centers Short-term and Long-term courses within the last three year

In order to get the young people familiar and attract those who are interested in the field and making the suitable ground for employment and entrepreneurship and also in order to preserve, renovate and develop the field, the training courses are held in two private and public forms. In public sector, the Tourism handicrafts and cultural heritage is the main source in the field of handicrafts. Thus executing and holding the training courses are among the programs of development and promotion of the deputy for traditional arts and handicrafts and in this direction, two bureaus of short-term general trainings and training in technical high schools are the main point of activity in the public sector. In private sector, open institutes are active in training with the permission of Technical-vocational Organization and also the Industrial cluster of jewelry in Mashhad.

Total trainings offered up to end of 2014 by Mashhad Industrial cluster of jewelry

Gemology	Making jewelry	Designing	Training
118	105	80	Number of trainees

Total offered trainings on Precious and semi-precious stones cutting up to end of the year 2014 by Vice-Presidency for Handcrafts

Art	Skill Trainings	General Training	
	Number of technical Schools	Number of trainees	Number of trainees
2013	3	91	86
2014	3	90	53
2015	3	98	65

The Value of Importing and Exporting Precious stones in Dollar

Year	2016
Value of exports (Thousand Dollar)	708
Value of imports (Thousand Dollar)	465

Mashhad world craft city for gemstones

Khorasan Razavi mines includes more than 15 types of gemstones such as garnet, types of agates, turquoise, types of quartz, types of jasper, aquamarine and types of ruby.

“The jury panel of the World Crafts Council - Asia Pacific Region visited Mashhad in April and presented their assessment to senior experts of the council,” Khosrow Ebrahimi Nasrabad, a professor of geology department of Ferdowsi University of Mashhad told ISNA in an exclusive interview.

He added that after WCC observed Mashhad potential in this field they decided to honor the city of Mashhad as World Craft City for gemstones.

Ebrahimi who is also a professor at Toronto University told that Mumbai and Bangkok which were the most nominations for world cities has been known our major rivals in this field.

He believes the global designation of Mashhad would help improve its economy and culture.

“A look on the history of precious stones shows that since thousands of years ago, Iranian people have been active in this field. Khorasan Razavi and Mashhad has traditionally been active in this field from the old times,” he added.

“Precious gemstones like agates and turquoise are found in the northeast-

ern city of Mashhad. The city is also well-known for intricately-designed silver jeweler studded with rubies and emeralds,” he explained.

According to Ebrahimi, the city of Mashhad has always been active in the field of producing, processing and trading in precious and semi-precious stones. Mashhad precious stones, including agate and turquoise, are internationally recognized for their uniqueness in the world market.

“One of the important points of precious stones of Mashhad is the presence of a huge number of active people with advanced training, having academic centers as well as specialized laboratories of international standards, which led to the establishment and development of the only industrial cluster of Iranian Jewelry” he went on to say.

“The oldest and highest quality turquoise mine in the world which at least dates back to five thousand years ago located in Mashhad,” Ebrahimi who is one of Canadian Jewelers Association member in Iran said.

“On the other hand, religious beliefs in using stones such as in prayers have turned this city into the center of trading these types of precious stones,” he added

“Also most of the workshops of

Cutting and abrasion of Agate and Turquoise stones are placed in Mashhad. During the recent years, the government’s special attention to this sector in Mashhad as the industrial cluster of jewelry has given special position to this city,” the professor stated.

The field of precious stones and related activities including turquoise placement, carving, calligraphy, ring metal work, inlay, fantasy cutting and etc has created lots of occupations for the people of the city,” he said

“Unfortunately we can never measure the exact value of exporting precious stones because we are unable to monitor the free trade market,” Ebrahimi added.

“A single-product economy based on oil prevents the strong presence of mine sector in the field of economy of the country,” he continued, “Gemstone is one of the profitable and job-making but unknown sources in our country that has accumulated huge profitable potentials in this country”

Mashhad is a metropolitan located in Northeast of Iran and it is the center of Khorasan Razavi province. It was also appointed as the “Capital of Islamic Culture” in 2017.

Typically, whether a fashioned turquoise meets the ideal or departs from it, it's judged on three basic qualities; its color, its texture, and the presence or absence of matrix. The most-prized turquoise color is an even, intense, medium blue and the most valuable turquoise is of no matrix and the ability to take a good polish. Turquoise is most often fashioned as a cabochon. The smoothly rounded dome shape sets off turquoise's color, texture, and any matrix beautifully. Turquoise can be found in different sizes but for any size, the quality and evenness of the color is the overriding value factor (Gemological Institute of America, 2016).

The Turquoise Skies Inc. (2016) has developed a semi-quantitative method of turquoise grading. The total price is obtained by the multiplication of weight (carat) to TQI (Turquoise Quality Index). TQI is a measurement of the quality of the turquoise stone. The TQI is a number on a scale between 8 and 100. The higher the TQI number means the better quality the turquoise, the higher the grade and the more valuable the stone. High numbers are rare; less than 1% of turquoise on the market score a 90 or better.

For achieving the TQI, eight factors including hardness, enhancement, composition, cut, availability, color, matrix and size are measured. Table 2 shows the procedure of scoring. Finally, the total scores will be checked by the table 1 and the price of each carat will be determined. It's noteworthy that by increasing the weight, the price will be increased.

Table 2- Indicators for measuring the TQI (Turquoise Skies Inc., 2016).

Hardness	plastic	chalk	reconstituted	Below 5 on MOHS scale	pro stabilization +5 on MOHS scale	high natural hardness +5 on MOHS scale
1 to 20	1	3	5	10	15	20
Enhancement	plastic	reconstituted	heavy stabilization/dyed	pro stabilization waxed/oiled / Zachary process	natural	Chalk
1 to 20	1	2-5	6-12	13-19	20	5
Composition	plastic	reconstituted/ chalk	required stabilization or unstable host rock/ high calcite and quartz in matrix	stabilization and minor imperfections in matrix	pro stabilization pure natural turquoise/ solid matrix	rare elements in matrix
1 to 10	1	2-3	4-5	6-7	8-9	10
Cut	raw	rolled or cut	standard machine cab	hand shaped cab	hand sculpted design	
1 to 5	1	2	3	4	5	
Availability	synthetic	chalk or reconstituted	common mine	uncommon mine	rare hat mine or rare specimens	extremely rare
1 to 20	1	2-5	6-12	13-17	18-19	20
Color	synthetic	artificially dyed	dull, cloudy/harsh transitions	limited expression of color, imperfections in color transitions	Rich color, smooth color transitions	Rich color, smooth color transitions
1 to 20	1	2	3-5	6-7	8-9	10
Matrix	synthetic	artificially dyed	no pattern, Cloudy clarity	common pattern, grainy clarity	rare patterns, flawless clarity	rare patterns, flawless clarity
1 to 20	1	2	3-5	6-7	8-9	10
Contiguous size	smaller than 1/4"	1/4" to 1"	1" to 2"	2" to 4"	+4"	
1 to 5	1	2	3	4	5	

Read more on page 7

worth very little. A turquoise as large as a walnut and of a fine color was found in this mine in 1882, and was presented to the Shah; but, after it had been two days with His Majesty, it became green and whitish, and was found to be worth nothing" (Streeter, 1892). "The next and last, also the most westerly valley, is the one with the Kemerli mine. This mine, which is full of water, has some thick veins of turquoises, but the stones are of no use for rings, being generally worked into amulets, brooches and seals" (Streeter, 1892).

It seems that at least up to eighteenth and nineteenth centuries, the data on Persian turquoise is generally achieved from Iranian references (Ovissi et al., 2016). The finest turquoises are obtained from Khaki mines. In fact, good ring stones are seldom produced by the rock mines (Pogue, 1915). The turquoises are divided at the mines into three classes: (1) Angushtari, (2) Barkhaneh, and (3) Arabi (Streeter, 1892; Pogue, 1915).

All stones of pleasing, permanent color and favorable shape are called Angushtari, meaning ring stones, and are sold by the piece. No two stones are alike, and each turquoise requires individual consideration of its special properties before appraisal. A stone two-thirds by two-fifths by one-half inch in dimensions, cut "peikani" (conical), was valued at Meshed at \$1,500; another of about the same size, shape, and cut was valued at only \$400. Turquoises of the

size of a pea bring as much as \$40. The most valued color is deep sky-blue; the slightest imperfection, or an almost inappreciable tinge of green, decreases the value considerably. A deep indigo-blue, called "talkh," or bitter, also lessens the value. A good stone, in short, must possess an indefinable property called the "zat" which is something like the "water" of a diamond or the luster of a pearl; a fine-colored turquoise without the "zat" is not of much worth. The best ring stones are found in the Khaki diggings and in the Abdurrezzagi mine (Pogue, 1915).

Stones of intermediate quality are called Barkhaneh, and are divided into four grades. They are sold by weight; the first grade brings at the mines \$450 per pound, the fourth grade only about \$22 to \$25 per pound. At Meshed one can buy small cut stones of the third grade for about 75 cents per thousand. Only the first grade and part of the second, are sent to Europe; the others are sold to Persian artisans, chiefly at Meshed, who use them for inlaying and incrusting jewelry, arms, trappings, etc. European jewelers use many of the best Barkhaneh stones for rings, but the fact that they are not classed at the mines as ring stones shows that they are not of the finest quality (Pogue, 1915).

All stones not belonging to the first two kinds are called Arabi. The name originated from the ready sale,

on one occasion, of a great quantity of inferior stones to the Arabs. Since then any pale-colored, greenish, or spotted turquoise is called Arabi. The whitish stones of this kind are termed shirbumi or shirfam; the round pieces with white crust, chaghaleh. A few of the Arabi stones reach Europe. The large flat pieces and slabs used for amulets, bracelets, etc., at the mines called tufal; are now classed with the Arabi stones, though some are very much esteemed; pieces two by one by one-eighth inches being sometimes valued at \$16. Twelve pounds of pale, uncut tufal stones on one occasion brought \$300. Stones of a greenish color, called Gul-i-Kasni (chicory) are bought principally by Afghans (Pogue, 1915).

Turquoise Grading in Modern Times

Nowadays, gemologists try to find a quantitative way to grade the gemstones and improve the quality of gemstones evaluations. As a result, Fan and Yong (2005) have introduced a method to quantify the turquoise grading. They have graded 14 turquoise samples according to color, pattern, texture and cut. Compared to the samples' marketing prices, the result of the turquoise samples given by quantitative-analysis is corresponding. The turquoise always appears as aggregation and its color, texture and transparency are different from high-class to inferior-class. So, the quantitative-analysis about the turquoise has some limits (Fan and Yong, 2005).

Table 1- Turquoise Quality Index (TQI) and its divisions (Turquoise Skies Inc., 2016)

Turquoise Quality Index				
TQI Score	Grade	Market Grade %	Price per Carat	
90-100	AAAA	Superior	less than 1%	\$50-\$1000
85-89	AAA	High	2%	\$10-\$50
75-84	AA		5%	\$2.50-\$10
65-74	A	Medium	10%	\$1.00-\$2.50
35-64	B	Low	22%	\$0.05-\$1.00
17-34	Reconstituted	Fabricated	60%	\$0.02-\$0.05
8-16	Synthetic			\$0.01

According to Biruni (1048 CE), by placing within the water turquoise color will be improved while being in bathroom will destroy its color.

The two colored turquoise is named "Abrash" (Johari Neyshaburi, 1195 CE). The color of turquoise will change scarcely if the structure of gemstone is hard enough; oil, strong odors and bathroom will harm the turquoise unless being hard in structure (Johari Neyshaburi, 1195 CE).

Johari Neyshabouri (1195 CE) has named Abdoli (green in color), Kuh-e Asban (green in color), Abdolmajidi (Colorful), Azhari and Ganjineh (green and blue but the color is not constant unless being hard in structure) mines in Neyshabur surroundings and has mentioned that "when enough turquoise is collected at Neyshabur mine, the gemstones are transported to the city where professionals will wet the stone by water to recognize its quality. Turquoise is merged with the host rock and cannot be graded without using water". He has mentioned that "each mine where turquoise is extracted has a name and gemologists will immediately recognize the origin of the gemstone by experience. Afterwards, it will be graded". On other parts of his book it has been noted that "those turquoise pieces that lose their color, in case of being large in size, will be cut to reach the parts of constant color. Other small pieces are cut, polished (by turquoise powder) and dried in front of the sun. This process will be repeated several times to obtain suitable luster. Of course all turquoise samples are not improvable". According to Johari Neyshabouri (1195 CE), the loose white turquoise pieces are put into the organic oil. Though, in this way the color of turquoise changes to a high quality one, after several days the color will change to green. Such samples are called turquoise simulations that are not valuable. Other tur-

quoise simulation is a white rock that is crashed by teeth very easily (most probably the rock is of gypsum and/or anhydrite composition). The white rock is washed by water and remaining part is rubbed on the willow wood and turquoise, respectively. After several days of resting, it is cut and the result is similar to turquoise (Johari Neyshaburi, 1195 CE).

Johari Neyshaburi (1195 CE) has mentioned that the cut types of turquoise are similar to those of ruby and are selected based on the shape of the sample. The cut types are named quadratic, circular, conical, octagonal, hexagonal and two other types that their upper side is bigger in dimension of which the first one is cabochon and the other one (higher and more sharp at the top) is named arrowy. In the Khorasan area, the first group of the cuts is popular while in the India, two last types are preferred.

The price of a turquoise piece is determined based on the color quality and size. There is no defined process of pricing a piece (Johari Neyshaburi, 1195 CE).

Tousi (13th CE) and Mansour (15th CE) believe that only the turquoise pieces of Neyshabur area are of good quality and they have categorized the Neyshabur turquoise in seven groups of which the first group and best one is Abu-Eshaghi (high quality in color and the best known mine); the second group is named Azhari (similar to Abu-Eshaghi and is of good quality); the third group is milky in color and is called Soleimani; the fourth group is named Zarhouni which is categorized by yellow spots on the sample and is not good in quality; the fifth group is of sky blue color and is called Khaki; the sixth group is named Abdolmajidi (Mansour, 15th CE) which is of high quality and is found in large pieces; Tousi (13th CE) just name this group as Kaftari and did not add any de-

scription; the seventh group is called Andalibi and its color resembles the color of garlic (Mansour, 15th CE) or is yellowish white in color (Tousi, 13th CE). The last group is the worst in terms of quality. Johari Neyshaburi (1195 CE) believe that Zarhouni type is colorful but cannot be compared to Abu-Eshaghi.

There are lots of turquoise mines of which the Neyshabur is the best. Turquoise also can be found in Kerman area that cannot be compared to Neyshabur (Mostofi, 1339 CE).

Mansour (15th CE) has divided turquoise into two groups, old and new. The old one has constant color and its color does not change while the new one loses its color gradually. He mentions that "the turquoise, after being extracted, is polished by rocks and the result will be used for rings or to make Tormalah. Afterwards, it is polished by willow wood or a soft rock". Johari Neyshaburi (1195 CE) describes the Tormalah as a rock which is a combination of turquoise and host rock. The host rock will be colored in black by pencil or similar substances. It is bought in Turkistan very well".

One of the most important Persian historical references where Neyshabur mines are described is Schlinder's report published by Streetter (1892). He has mentioned that the Turquoises of the Ali Mirzai mine are not good, as their color soon fades. "On the top of the Reish mine, in the same valley, a vein of turquoises was discovered a few years ago, and a new mine was opened there with the name of "Sar-i-Reish" (the head of the Reish). In it are found turquoises of fine color and great size, but the color soon fades and the turquoise becomes a dirty green with white and grey spots. As long as these turquoises are kept damp they preserve their color, but if once they get dry they are

Turquoise Grading in Persian historical and modern times; a comparative study

Masoud Ovissi¹, Mohammad Yazdi¹, Mansour Ghorbani^{1*}

¹ Faculty of Earth Sciences, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

* Corresponding author; Email address: m-ghorbani@sbu.ac.ir

Abstract

In fifth and sixth centuries A.H., Seljuk dynasty, Neyshabur was the central market of jewels and turquoise in Iran. It would be far from truth if one assumes that without a scientific method of turquoise quality grading, this gem can be presented in the market. In this research, existing references of Persian historical times are analyzed from turquoise quality grading point of view and the results are compared to those of modern times. In historical Persian references, turquoise grading was done by a qualitative approach using adjectives such as better, clear, harder, fresh, good, perfect, large, whitish, yellowish white, pale and pleasing to describe the turquoise by experts. In modern times, there were some efforts to quantify the method from which the turquoise quality index (TQI) can be mentioned. However, it provides a semi-qualitative method in which different experts can rank one specimen in different classes. By analyzing Persian historical references, it can be concluded that the turquoise grading factors which are used in the modern times such as color, hardness, clarity, matrix, size, color transitions,

cut, weight, enhancement, composition and availability were actually used in historical times. The only difference is trying to quantify the procedure that has resulted in modern semi-qualitative method, using turquoise quality index (TQI).

Keywords : Grading, Turquoise, Persian historical times, Modern times.

Introduction

The turquoise was extracted in Iran since fifth millennium BCE (Garazhian and Lotfi Gharaei, 2014a) and turquoise beads are found during archaeological expeditions at Ali-Kosh area, SW Iran (Hole et al., 1969) that are too far from the nowadays mines. Most probably they are transported within ancient trading networks (Garazhian and Lotfi Gharaei, 2014b). In fifth and sixth centuries A.H., Seljuk dynasty, Neyshabur was the central market of jewels and turquoise in Iran (Rahmati et al., 2013). It would be too far from truth if one assumes that without a scientific method of turquoise quality grading, this gemstone can be presented in the market. In the present research, existing references of

Persian historical times are analyzed from turquoise quality grading point of view and the results are compared to those of modern times.

Methodes

The present research is performed by the use of existing references and secondary research method in which related researches including books, papers, itineraries, websites and other available references are studied in details and some notes are collected. Afterwards, by analyzing the notes, they are sorted and investigated. As a result, turquoise grading methods of Persian historical times are firstly presented and then the modern methods are depicted. Finally, the two groups of methods will be compared.

Turquoise grading at Persian historical times

Turquoise was investigated by several persons in historical Persian references. In this part, the methods of describing and grading of turquoise in Persian historical references are briefly presented, in order of date of publishing.

تولید و عرضه انواع انگشتر های عقیق یمانی . فیروزه نیشابوری . در نجف

فروشگاه فیروزه چی

آدرس : مشهد مقدس - بازار امام رضا (ع) - بازار اول - طبقه دوم - پلاک ۲/۷۹۵

تلفن : ۳۳۶۶۳۲۹۷ - ۵۱ فکس : ۳۳۶۶۳۲۹۵

فیروزه چی : ۰۹۱۵۵۱۱۲۷۱۰ برومند : ۰۹۱۵۱۰۰۰۷۵۱

طلای عظیم‌زاده

برندی عظیم و باشکوه

نشانی دائمی: مشهد مقدس، بازار رضا، بازار دوم (از سمت میدان مقدس)، طبقه دوم، شماره ۲/۶۸۳

  @talaye_azimzadeh – www.talaye-azimzadeh.com

موبایل: ۰۹۱۵۲۰۲۰۷۳۰

تلفن دفتر فروش: ۰۵۱-۳۳۶۸۷۱۰۰

موسسه آموزشی و پژوهشی صنایع و معادن

الماس آسیا

(گوهرشناسی آسیا شرق)

✓ تنها پژوهشگرده سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی کشور

✓ اولین آزمایشگاه همکار استاندارد و تحقیقات صنعتی کشور (برلیان - سنگ های رنگی - مروارید)

✓ قدیمی ترین آموزشگاه گوهرشناسی کشور با مجوز فنی و حرفه ای و وزارت کار و امور اجتماعی

✓ صدور شناسنامه جواهرات با کدرهگیری

✓ کارشناسی سنگ های راف و تراش خورده

✓ صدور مدرک بین المللی

بیش از ۲۰ سال تجربه
لابراتوار مجهز
کارشناسان مجرب

نشانی: مشهد - خیابان امام خمینی - مجتمع طلا و جواهر ارگ - طبقه سوم - واحد ۳۰۵

تلفن: ۱۱-۳۲۲۵۶۸۱۰-۵۱ تلفکس: ۱۱-۳۲۲۵۶۸۱۱-۵۱ مدیریت: ۲۸۰۶-۱۱۰-۹۱۵

www.giae.ir www.giae-gem.com